Felaketzedeler Evi

Guillermo Rosales

JAGUAR

Guillermo Rosales

1946 yılında Havana'da doğdu. Önce Batista diktatörlüğünden, sonra Castro rejiminden kaçarak iki kez sürgün hayatı yaşadı. Florida'ya yerleşen Kübalıların yaşadığı hayal kırıklığını kaleme aldı.1987 yılında, başkanlığını Octavio Paz'ın yaptığı Letras de Oros Roman Ödülü'nü *Felaketzedeler Evi* ile kazandı. 1993 yılında intihar etti. Ivette Leyva Martínez'in bu kitabın arkasına eklenen "Guillermo Rosales ya da Entelektüel Öfke" başlıklı yazısı onun kısacık ama dolu dolu geçen yaşamını ve yapıtlarını tüm yönleriyle anlatıyor.

Gökhan Aksay

1956 yılında doğdu. ODTÜ Ekonomi Bölümü'nü bitirdi. Aralarında Quentin Skinner'dan *Devletler ve Yurttaşlar* (İş Bankası Kültür Yayınları), Frederic Tuten'dan *Uzun Yürüyüşte Mao'nun Maceraları* (Jaguar Kitap), Javier Cercas'tan *Salamina Askerleri* (Jaguar Kitap), Camilo José Cela'dan *Arı Kovanı*'nın (Jaguar Kitap) olduğu çeşitli kitapları İngilizce ve İspanyolcadan çevirmiştir.

Felaketzedeler Evi / Guillermo Rosales

Kitabın Özgün Adı
La casa de los náufragos

© Guillermo Rosales, 1987
© Jaguar Kitap, 2017

1. Baskı: Aralık 2017
ISBN: 978-605-8259-37-9

İspanyolca Aslından Çeviren
© Gökhan Aksay

Editör
Mehmet Çelik

Sayfa Tasarım
Hakan Güngör

Baskı-Cilt
Ana Basın Yayın San. Tic. A.Ş.
Sertifika No: 20699

Bu kitabın yayın hakları Jaguar Kitap'a aittir. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

JAGUAR KİTAP

Cemal Nadi Sk. No: 16/77 Cağaloğlu / İstanbul
Tel: 0 212 522 94 22
www.jaguarkitap.com
iletisim@jaguarkitap.com
Sertifika No: 27215

FELAKETZEDELER EVİ

Guillermo Rosales

İspanyolca Aslından Çeviren
Gökhan Aksay

Dışarıda bakımevi diyorlardı oraya, ama mezarım olacağını biliyordum ben. Hayattan umudunu kesmiş insanların sığındığı, kıyıda köşede kalmış barınaklardan biriydi. Kaçıklar çoğunluktaydı. Yapayalnız ölsünler, kazananların başına bela olmasınlar diye aileleri tarafından bırakılan yaşlılar da vardı.

Son model Chevrolet'sinin direksiyonuna kurulmuş olan halam, "Burası iyi gelecek sana," diyor. "Göreceksin; bundan iyisi can sağlığı."

Görüyorum. Dengini sırtlamış, kir pas içinde, park köşelerinde, bankların üzerinde gecelemek zorunda kalmadığım için, bana bu mezbeleyi bularak hayatımı sürdürmemi sağladığı için neredeyse teşekkür edeceğim.

"Bundan iyisi can sağlığı."

Görüyorum. Altı ay önce Küba adasının kültüründen, müziğinden, edebiyatından, televizyonundan, spor faaliyetlerinden, tarihinden ve felsefesinden kaçarak kapağı attığım Miami'de kapılandığım deliler koğuşu sayısı üçün üzerinde olmalı. Siyasi sürgün değilim. Topyekûn sürgünüm. Başka bir yerde, sözgelimi Brezilya, İspanya, Venezüella ya da

İskandinavya'da doğmuş olsaydım oranın sokaklarından, limanlarından ve çayırlarından da kaçıyor olurdum diye düşünüyorum bazen.

"Burası iyi gelecek sana," diyor halam.

Ona bakıyorum. Zalimce bana bakıyor. Merhametten eser yok sert bakışlarında. Gözlerimizi çekiyoruz birbirimizden. "Bakımevi"ymiş! Hayatın süprüntüsünün tıkıştırıldığı evlerden biri. Gözleri bomboş bakan, yanaklarının eti çekilmiş, ağızlarında diş kalmamış, vücutları kirli varlıklar. Herhâlde yalnız burada, Amerika'da vardır bu tür yerler. Yalnızca evin adıyla anıldığı da oluyor. Devlete bağlı değil, özel teşebbüse ait. Devletten ruhsat alan ve yardımcı tababet kursuna katılan herkes açabiliyor.

"Bu da diğerleri gibi bir iş," diye açıklıyor halam. "Cenaze levazımatçılığı, gözlükçülük, butikçilik gibi. Üç yüz pezo ödeyeceksin buraya."

Kapıyı açıyoruz. Hepsi orada. İki zihinsel özürlü, René ve Pepe; mütemadiyen altına kaçıran, eli ayağı tutmayan yaşlı kadın Hilda; sert bir ifadeyle ufka bakmaktan başka hiçbir şey yapmayan, sessiz ve muğlak adam Pino; tek gözlü, takma gözünden boyuna irin akan yaşlı Reyes; sonradan düşkünleşen soylu hanımefendi Ida; gücü kuvveti yerinde, cildi limon sarısı renginde, kudurmuş kurt gibi sürekli uluyan Yanki Louie; dünyanın kötülüğünün sessiz tanığı, belki Hintli, belki de Perulu yaşlı Pedro; eşcinsel Tato; cüce Napoleón; ve elinden, "Ölmek istiyorum! Ölmek istiyorum! Ölmek istiyorum!" diye çığlık atmaktan başka bir şey gelmeyen, doksanlı yaşlarını süren Castaño.

"Burası iyi gelecek sana," diyor halam. "Latin Amerikalıların yanında olacaksın."

İlerliyoruz. Evin sahibi Bay Curbelo, odasında bekliyor bizi. Midemi bulandırıyor. Ta başından beri mi? Bilmiyorum. Üzerinde şatafatlı, komik bir sporcu kıyafeti, kafasında yeni yetme işi futbolcu şapkası ile şişman, sünger gibi bir herif.

Gülümseyerek, "Bu mu?" diye soruyor halama.

"Evet, bu," diye karşılık veriyor halam.

"Burası iyi gelecek ona," diyor Curbelo, "yuvasındaymış gibi hissedecek kendini."

Kolumun altındaki kitaba bakıyor. "Okumayı sever misin?" diye soruyor.

"O kadarıyla yetinmez. Yazardır o," diye atılıyor halam.

Samimiyetsiz bir şaşkınlıkla, "Öyle mi?" diyor Curbelo, "Ne yazıyorsun?"

"Boktan şeyler!" diyorum usulca.

"İlaçları getirdiniz mi?" diye soruyor Curbelo.

Çantasını kurcalıyor halam.

"Evet," diyor, "Melleril. Yüz miligram. Günde dört tane içmesi gerekiyor."

Bir memnuniyet ifadesi takınarak, "Tamam," diyor Bay Curbelo, "bırakabilirsiniz. Bundan sonrasını biz hallederiz."

Yeniden gözlerime bakıyor halam. Sanırım bir merhamet belirtisi var bu sefer bakışlarında.

"Burası iyi gelecek sana," diyor, "bundan iyisi can sağlığı!"

Adım William Figueras. On beş yaşında koca Proust'u, Hesse'yi, Joyce'u, Miller'ı, Mann'ı okudum. Bunların bendeki yeri, dindar bir Hıristiyanın indinde azizlerin işgal ettiği yerin aynısıydı. Yirmi yıl önce bir roman yazdım; bir aşkın hikâyesini anlatıyordu. Bir komünistle bir burjuvanın yaşadığı, ikisinin de intiharıyla sonuçlanan bir aşkın hikâyesini. Roman yayımlanmadı. Büyük okur kitlesine ulaşamadı bu aşk hikâyesi. Devletin edebiyat uzmanları, romanımın

marazi, pornografik ve saygısız olduğunu, Komünist Parti'ye diklendiğini söylediler. Sonra tırlattım. Duvarlarda şeytan görmeye, beni aşağılayan, bana hakaret eden sesler duymaya başladım ve yazmayı bıraktım. Kuduz köpek gibi salya akıtmaktan başka bir şey gelmiyordu elimden. Bir gün, ülke değiştirerek deliliği alt edebileceğimi düşündüm; bu koskoca ülkeye, Amerika'ya attım kapağı. Hayatım hakkında hiçbir şey bilmeyen, yirmi yıl aradan sonra tipimi bile hatırlamayan birkaç akraba bekliyordu beni burada. Müstakbel kazanan, müstakbel tüccar, müstakbel zengin hovarda olarak tahayyül etmişlerdi beni; çoluk çocuğa karışacak, hafta sonları plaja gidecek, şık arabalara binecek, Jean Marc ve Pierre Cardin'den giyinecek müstakbel aile babası. Havaalanında, ağzında neredeyse diş kalmamış, sıska, ürkek, –bütün aile mensuplarına kaygıyla baktığı, onları kucaklayıp öpmek yerine aşağıladığı için aynı gün psikiyatri kliniğine götürmek zorunda kaldıkları– tırlatmış bir tip çıktı karşılarına. Hepsinin büyük bir hayal kırıklığına uğradığını biliyorum; özellikle de muhteşem bir şeyin çıkageleceğini düşünen halamın. Karşısında beni buldu. Utanılası bir yaratık. Dişleri ve tırnakları bakımlı, ciltleri sağlıklı, giyim kuşamda modayı takip eden, iri altın zincirler takıştırmış, altına son model muhteşem arabalar çekmiş, odaları ferah, klimalı ve kaloriferli, kilerinde hiçbir eksiği olmayan evler edinmiş Kübalı küçük burjuva ailenin temiz çehresinde berbat bir leke. O gün beni gördüklerinde utanarak bakışmışlar, zehir zemberek sözlerle beni çekiştirmişlerdi. Arabalarına binip havaalanından uzaklaşırlarken benimle görüşmemekte kararlıydılar. Şu ana kadar hiç tavsamadı bu kararlılıkları. Aralarında akrabalık ilişkisine bağlılığını sürdüren tek kişi, sorumluluğumu üstlenerek beni –akrabaları ve arkadaşlarının tavsiyesi üzerine bakımevi denilen insani

enkaz toplama evine yerleştirmeye karar verene kadar– üç ay boyunca evinde alıkoyan Clotilde hala oldu.

"Göreceksin; bundan iyisi can sağlığı!"

Görüyorum.

Yapıldığında altı odalıymış bakımevinin binası. Eskiden, komünizmden kaçan Kübalılar geldiğinde Miami'yi terk eden tipik Amerikan ailelerinden biri yaşıyordu muhtemelen burada. Her birinde iki yatak olan on iki minik odası var şimdi. Nuh Nebi'den kalma, her daim bozuk bir televizyon ve içine yirmi kaba ve köhne iskemle sığdırılmış bir nevi oturma odası da cabası. Üç tane banyo var binada; ama bir tanesi, elbette en iyisi, patrona, Bay Curbelo'ya tahsis edilmiş. Diğer iki banyoda, daima meşgul olan tuvaletler var. Bakımevinde kalanlar, kıçlarını temizlemek için tuvaletlerin içine eski gömlek, çarşaf, perde ve kumaştan yapılmış çeşitli şeyler tıkıştırırlar. Çünkü yasal zorunluluğa rağmen tuvaletlere tuvalet kâğıdı koydurmaz Bay Curbelo. Binanın dışında, dini kolye ve bilezikler takıştırmış, adı Caridad olan melez Kübalının işlettiği yemekhane var. Ama Caridad yemek pişirmez. Çünkü pişirecek olsa, Bay Curbelo'nun haftada otuz dolar daha fazla ödemesi gerekecektir. Dünya yıkılsa yapmayacağı bir şeydir bu Bay Curbelo'nun. Bunun yerine, işi kendisi üstlenerek her gün aynı çorbayı yapmayı tercih eder. Pişirme yöntemi son derece basittir; bir avuç bezelye ya da mercimek alır, düdüklü tencereye atar: pof! Belki biraz da sarımsak tozu ilave eder. Pilav ve ana yemek bir kafeteryadan, *Sazón*'dan gelir. Oranın patronları, tımarhaneye servis yapıldığını bildikleri için ellerindeki en kötü yemeği iki pis tencereye doldurup gönderirler. Bakımevinde yirmi üç kişi olduğu hâlde, on bir kişilik yemek gelir. Bunun yeterli olduğu kanısındadır Bay Curbelo. Kimse itiraz etmez. Biri buna

yeltenecek olsa, Bay Curbelo, onun yüzüne bakma ihtiyacı bile hissetmeden, "Hoşlanmıyor musun? Eğer öyleyse, defol git!" der. Kim defolup gidebilir ki? Sokak, aklı bir karış havada olan deliler için bile acımasızdır. Bay Curbelo bunu bilir; o yüzden, yeniden söyler: "Hadi, ne duruyorsun? Defol git!" Ama kimse gidemez. Şikâyetçi, başını önüne eğer, kaşığını yeniden eline alır, iyi pişmemiş mercimeği midesine indirir.

Bakımevindeki herkes kimsesizdir çünkü. Eski zamanların kadını Ida'nın Massachusetts'de –annelerinin yüzünü bile görmek istemeyen– iki çocuğu vardır. Sessiz Pino'nun bu devasa ülkede tek bir yakını yoktur; yapayalnızdır. Zihinsel özürlü René ile Pepe'nin, kendilerinden iğrenen akrabalarıyla yaşayabilmeleri mümkün değildir. Tek gözlü yaşlı Reyes'in Newport'ta on beş yıldır görmediği bir kızı vardır. Yaşlı ve sistitli Hilda, soyadını bile bilmemektedir. Benimse "Bundan iyisi can sağlığı!" diyen bir halam var. Bütün bunları bilir Bay Curbelo. Çok iyi bilir. Kimsenin orayı terk edemeyeceğinden, dolayısıyla Amerikan hükümetinin göndermekte olduğu deli başına ayda üç yüz on dört pezoluk çekleri almaya devam edeceğinden emindir. Yirmi üç kaçık, yedi bin iki yüz yirmi iki pezo etmektedir. Bir de buna –hangi nedenle verdiklerini bilmediğim– üç bin pezoluk ek yardımı ekle, etti mi sana ayda on bin iki yüz yirmi iki pezo! Bu yüzden, Coral Gables'te usulüne uygun bir biçimde edinilmiş bir evi vardır Bay Curbelo'nun; safkan atlarının olduğu çiftlik evi de cabası. Yine bu yüzden, hafta sonları zarif bir sporla, sualtı balıkçılığıyla iştigal eder. Bu yüzden çocukları yaş günlerinde yerel gazetede boy gösterir; kendisi frak ve papyon kravatla sosyete partilerine gider.

Halam gidiyor. Bay Curbelo'nun beni süzen bakışlarındaki keskinlik, yerini soğuk bir kayıtsızlığa bırakıyor. Sert

bir sesle, "Gel," diyor. Dar bir koridoru katederek odalardan birine götürüyor beni. İçeride, horultusu hızarı andıran bir kaçığın uyumakta olduğu dört numaralı odaya...

"Bu senin yatağın," diyor yüzüme bakmadan. Havı dökülmüş, sapsarı lekelerle bezeli havluyu göstererek, "Bu, senin havlun," diyor. "Bu senin gardırobun." Cebinden çıkardığı yarım kalıp beyaz sabunu uzatıyor: "Bu senin sabunun." Daha fazla konuşmuyor. Saatine bakıyor, geciktiğini düşünüyor, kapıyı kapatarak odadan çıkıyor. O gidince bavulu yere koyuyorum. Küçük televizyonumu gardırobun üzerine yerleştirip pencereyi sonuna kadar açıyorum. Elimde İngiliz şairlerin kitabı, bana tahsis edilmiş olan yatağa oturuyorum. Rastgele açıyorum kitabı. Coleridge'in[1] bir şiiri:

Ah, yaşlı denizci!
Tanrı seni korusun
Peşini bırakmayan bu iblislerden.
Neden öyle bakıyorsun bana?
Albatrosu öldürdüm kurmalı yayımla...

Odanın kapısı açılıyor ansızın; saçları pis su birikintisini andıran güçlü kuvvetli biri giriyor içeri. Elinde bir kutu bira var; göz ucuyla bana bakmayı sürdürerek üst üste yudumluyor birasını.

"Yeni gelen sen misin?" diye soruyor.

"Evet."

"Adım Arsenio. Curbelo yokken burası benden sorulur."

"İyi."

1 Samuel Taylor Coleridge (1772-1834): Romantizm hareketinin kurucuları arasında gösterilen, eserlerini uyuşturucu aldıktan sonra gördüğü halüsinasyonların etkisi altında yazan, İngiliz şair ve filozof. (ç.n.)

Bavuluma bakıyor, sonra kitaplarıma; bakışları siyah beyaz küçük televizyonuma çakılıyor.

"Çalışıyor mu?"

"Evet."

"Kaça patladı?"

"Altmış pezo."

Göz ucuyla televizyona bakmayı sürdürerek yeniden birasını yudumluyor. Sonra soruyor:

"Yemek yiyecek misin?"

"Evet."

"Yürü öyleyse. Yemek hazır."

Birasını yudumlayarak arkasına dönüyor, odadan çıkıyor. Aç değilim, ama yemek zorundayım. Yalnızca elli iki kilo çekiyorum ve vücudum başımı tartmakta zorlanıyor. Kimi zaman, sokakta yürürken, "Solucan!" diye sataşıyorlar bana. İngiliz şairlerin kitabını yatağın üzerine fırlatıyorum, gömleğimi ilikliyorum; pantolonum, kalçamın üzerinde fırıldak gibi dönüyor. Yemek yemeliyim.

Yemekhanenin yolunu tutuyorum.

Kaçıkların yemeğini dağıtmakla görevli Bayan Caridad, oturmam için müsait olan tek yeri –tek gözlü yaşlı Reyes'in; üstü başı fena hâlde sidik kokan, eli ayağı tutmayan yaşlı Hilda'nın ve zihinsel özürlülerin yaşlısı Pepe'nin yanındaki iskemleyi– gösteriyor bana. "Parya masası" diyorlar o masaya; çünkü yemek saatinde kimse onların yanında olmak istemiyor. Reyes yemeği elleriyle yiyor; devasa, köpekbalığınınki kadar kocaman takma gözü mütemadiyen irin topluyor; irin, sarı bir gözyaşı gibi aşağıya süzülerek çenesine kadar iniyor. Hilda da elleriyle yiyor yemeği, bir markiz edasıyla arkaya yaslanarak yiyor; yemeğin yarısını üstüne başına döküyor. Özürlü Pepe, küreği andıran devasa bir kaşıkla yiyor; üzerinde diş kalmamış çeneleriyle ağır ağır, gürültüyle

çiğniyor; bezelye ve pirinç bütün yüzüne yayılıyor, arsız ve koskocaman gözlerini bile kaplıyor. Kaşığa koyup ağzıma götürüyorum ilk lokmayı, yavaşça çiğniyorum. Üç kez çiğniyorum. Yutamayacağımı anlıyorum. Hepsini tabağa tükürüp oradan çıkıyorum. Odama gidiyorum. Televizyonumun yerinde olmadığını görüyorum. Önce gardıroba, sonra yatağın altına bakıyorum. Yok. Bay Curbelo'yu görmek üzere odadan çıkıyorum. Onun odasında yardımcısı Arsenio oturuyor. Kutu birasından bir yudum alıyor, "Curbelo yok. Ne var?" diyor.

"Televizyonumu çalmışlar."

Sıkıntılı bir eda takınıyor, "Cık, cık, cık..." diyor. "Louie'nin işidir bu. Hırsız odur."

"Nerede Louie?"

"Üç numaralı odada."

Üç numaralı odaya gidiyorum. Amerikalı Louie orada. Odaya girdiğimi görünce kurt gibi uluyor.

"Televizyon?" diyorum.

"Canın cehenneme!" diye bağırıyor öfkeyle. Yeniden uluyor. İte kaka dışarı atıyor beni. Arkamdan müthiş bir gürültüyle kapanıyor kapı.

Arsenio'ya bakıyorum. Gülümsüyor. Yüzünü bira kutusuyla örterek gizliyor gülümseyişini.

Bira kutusunu bana uzatarak, "Bir yudum ister misin?" diye soruyor.

"Teşekkür ederim, içmiyorum. Bay Curbelo ne zaman gelir?"

"Sabah."

İyi. Bundan iyisi can sağlığı! Odama gidiyorum. Usançla yatağa bırakıyorum kendimi. Ter kokusu sinmiş yastığa; leş gibi kokuyor. Buradan geçen, bu dört duvarın arasında ter döken diğer kaçıkların kokusu. Uzağa fırlatıyorum yastığı. Yarın sabah temiz bir çarşaf, yeni bir yastık ve kimse izinsiz

içeri girmesin diye kapıya sürgü takmalarını isteyeceğim. Tavana bakıyorum. Mavi. Boyası pul pul dökülmüş. Üzerinde açık kahverengi, minicik hamamböcekleri dolaşıyor. İyi. Sonum bu benim. Ulaşabileceğim son nokta. Bu bakımevinden öte hiçbir şey yok. Sokak. Yalnızca sokak. Kapı yeniden açılıyor. Hilda. Eli ayağı tutmayan, altına kaçıran yaşlı kadın. Sigara istiyor. Veriyorum. Şefkat var bana bakan gözlerinde. Bu ürkütücü çehrede, geçmişteki mutlak güzelliği fark ediyorum. Yumuşacık bir sesi var. O sesiyle hikâyesini anlatıyor. Hiç evlenmemiş. Öyle söylüyor. Bakire. On sekiz yaşında. Öyle diyor. Hayatını birleştireceği ciddi bir beyefendi arıyor. Sadece beyefendi olmalı. Başka bir özellik aramıyor.

Cana yakın bir edayla, "Gözleriniz çok hoş," diyor.

"Teşekkür ederim," diyorum.

"Teşekkür etmenize gerek yok," diyor.

Biraz uyuyorum. Küba'da, bir taşra kasabasındayım rüyamda. Kasabada hiç kimse yok. Kapılar ve pencereler ardına kadar açık. Evlerin içinde bembeyaz ve tertemiz çarşafların güzelce serilmiş olduğu demir yataklar var. Sokaklar geniş ve sessiz, bütün evler ahşap. Konuşacak birini bulabilmek için tedirgin bir hâlde sokakları katediyorum. Ama hiç kimse yok. Yalnızca kapıları açık evler, beyaz yataklar ve topyekûn sessizlik. Hayattan eser yok.

Sırılsıklam terlemiş bir hâlde uyanıyorum. Az önce yanımdaki yatakta hızar gibi horlamakta olan kaçık uyanmış, pantolonunu giyiyor.

"İşe gidiyorum," diyor. "Bütün gece bir pizzacıda çalışıyorum. Altı pezo veriyorlar. Pizza ve kola da cabası."

Gömleğini giyiyor, ayakkabısını geçiriyor ayağına.

"Antik dönem kölesiyim ben," diyor. "Yeniden doğdum. Önceki hayatımda, Sezar döneminde yaşayan bir Yahudiydim."

Kapıyı çarparak dışarı çıkıyor. Pencereden sokağa bakıyorum. Gecenin on ikisi olmalı. Yataktan kalkıyorum, temiz hava alayım diye salona doğru gidiyorum. Bakımevinin sorumlusu Arsenio'nun odasının önünden geçerken önce itişip kakışma, sonra bir tokat sesi işitiyorum. Yürümeye devam ediyorum, üzerine ter kokusu sinmiş, leş gibi kokan, kırık dökük bir koltuğa oturuyorum. Bir sigara yakıp başımı arkaya yaslıyorum. Az önce gördüğüm rüyayı hatırlıyorum, hâlâ korkuyorum. Güzelce yapılmış beyaz yataklar, kapı ve pencereleri ardına kadar açık, ıssız evler ve ben, kasabadaki tek canlı varlık. Birinin sendeleyerek Arsenio'nun odasından çıktığını görüyorum. Eli ayağı tutmayan, yaşlı Hilda. Çıplak. Onun arkasından Arsenio peydahlanıyor. O da çıplak. Beni görmüyorlar.

Sarhoş sesiyle, "Gel," diyor Hilda'ya.

"Hayır," diyor Hilda, "acıyor."

"Gel; sana sigara vereceğim," diyor Arsenio.

"Hayır. Acıyor!"

Bir nefes çekiyorum sigaradan. Karanlıkta beni fark ediyor Arsenio.

"Kim var orada?"

"Ben."

"Kimsin sen?"

"Yeni gelen."

Canı sıkkın, bir şeyler mırıldanıyor. Odasına giriyor. Hilda'nın çıplak vücudu, elektrik direğinden zuhur eden bir ışık huzmesine bulanıyor. Derisi kemiklerine yapışmış.

Yumuşacık bir sesle, "Sigaran var mı?" diyor.

Veriyorum.

"Arkadan girilmesinden hoşlanmıyorum," diyor. Arsenio'nun odasını gösteriyor, "Şu pisliğin derdi günü bu," diyor.

Sonra gidiyor.

Koltuğun arkalığına yaslıyorum yine kafamı. *Kubilay Han*'ın yazarı Coleridge'i düşünüyorum. Fransız Devrimi ile ilgili hayal kırıklığının şairliğini verimsiz kılışını, nihayete erdirişini düşünüyorum. Ama çok geçmeden bölünüyor düşüncem. Upuzun, müthiş bir ulumayla sarsılıyor bakımevi. Öfkeden çarpılmış suratıyla Amerikalı beliriyor salonda.

O saatte kimsenin olmadığı sokağa doğru, "*Fuck your ass!*"[1] diye bağırıyor. "*Fuck your ass! Fuck your ass!*"

Duvardaki aynaya indiriyor yumruğunu. Parçalanıp yere dökülüyor ayna. Yattığı yerden sıkıntılı bir sesle, "Louie," diye sesleniyor Arsenio, "hadi, yaylan! Doğru yatağına! Hap, yarın. Daha fazla tepemi attırma benim!"

Karanlığa karışıp kayboluyor Louie.

Bakımevinin gerçek patronu Arsenio'dur. Cumartesi pazar dışında her gün gelse de üç saat kalır, sonra gider Bay Curbelo. Çorbayı yapar, günlük hapları hazırlar, kocaman bir deftere bir şeyler karalayıp gider. Ama Arsenio yirmi dört saat buradadır, sigara almak için bile çıkmaz. Kaçıklardan birini gönderir dükkâna. Karnı acıktığında ise, kendisine bir şeyler alması için Pino'yu köşedeki restorana yollar. Onun ayak işlerine bakan kaçıktır Pino. Bira almaya da gönderir. Dünya kadar bira aldırır ona. Bütün gün kör kütük sarhoştur Arsenio. Arkadaşları Budweiser der ona. En çok sevdiği biranın markasıdır Budweiser. İçtiğinde gözleri daha iblisçe, sesi daha münasebetsizdir; hareketleri daha kaba saba, daha küstahçadır. İçince tek gözlü Reyes'i tekmeler; para bulmak için herhangi birinin çekmecelerini açar; belinde keskin bir bıçak, bütün bakımevini kolaçan eder. Bazen bıçağı çıkarır, zihinsel özürlü René'ye uzatır, tek gözlü Reyes'i işaret

1 Götünü sikeyim. (ç.n.)

ederek, "Sok şuna!" der, "Boynuna sok! En zayıf yeri orası." Zihinsel özürlü René, hımbılca alır eline bıçağı, tek gözlü ihtiyara doğru ilerler. Gelişigüzel indirmeye başlar bıçağı ihtiyara. Ama bıçağı sokmayı beceremez; bunu yapacak gücü yoktur çünkü. Onu oturtur Arsenio, boş bir bira kutusu getirir, bıçağı sokar kutuya. "Bıçak böyle atılır," der René'ye, "Böyle, böyle, böyle!" Kutu delik deşik olana kadar devam eder bıçaklamaya. Bıçağı yeniden beline sokar, tek gözlü ihtiyarın kıçına vahşice tekmeyi patlatır ve bira zıkkımlanmaya devam etmek üzere yeniden Bay Curbelo'nun odasına kurulur. "Hilda!" diye seslenir. Eli ayağı tutmayan, leş gibi sidik kokan Hilda onun yanına gider. Elbisesinin üzerinden vajinasına atar elini Arsenio, "Bugün yıka şunu!" der.

Hilda öfkeyle, "Defol git başımdan!" diye çıkışır. Bir kahkaha patlatır Arsenio. Ağzı, bakımevindeki bütün ağızlar gibidir; çürük dişten geçilmiyordur. Göğsünden göbeğine kadar uzanan yara izi, tere batmış devasa gövdesini ikiye bölmektedir. Beş yıl önce, hırsızlık nedeniyle yattığı hapishanede aldığı bıçak darbesinden kalmıştır yara izi. Ona haftada yetmiş pezo ödemektedir Bay Curbelo. Ama Arsenio hayatından memnundur. Ne bir ailesi ne bir mesleği ne de hayattan bir beklentisi vardır ve burada, bakımevinde tam anlamıyla bir patrondur. Hayatında kendisini eksiksiz hissettiği tek yerdir burası. Üstelik Curbelo'nun kendisini asla işten atmayacağını bilmektedir. "Onun her şeyiyim ben," diye bağırmayı alışkanlık haline getirmiştir, "benim gibisini katiyen bulamaz." Bu konuda haklıdır. Bütün Amerika'yı tarasa haftada yetmiş pezoya Arsenio gibi birini bulamayacağı gün gibi ortadadır. Bulamayacaktır.

Uyanıyorum. O kırık dökük koltukta uyuyakalmışım. Saat yedide uyanıyorum. Bir kayaya bağlanmışım rüyamda.

Tırnaklarım, Hint fakirlerininki gibi uzun ve sarı. İnsanlar tarafından cezalandırılarak bağlanmışım. Ama hayvanlar üzerinde muazzam bir hâkimiyetim var. "Ahtapotlar!" diye bağırıyorum, "Üzerine Özgürlük Anıtı kazınmış bir deniz kabuğu getirin bana!" Kıkırdak iskeletli, devasa ahtapotlar, dokunaçlarıyla muazzam bir çaba sarf ederek denizdeki milyonlarca deniz kabuğunun arasında benim istediğim kabuğu arıyor, buluyor, sıkıntılı bir yol katederek benim esir alındığım kayaya doğru çıkarıyor, fevkalade saygı ve tevazu göstererek deniz kabuğunu bana teslim ediyorlar. Bense deniz kabuğuna bakıp kahkahayı basıyor, müthiş bir küçümseyişle onu boşluğa fırlatıyorum. Ahtapotlar, benim acımasızlığım karşısında camdan, devasa gözyaşları dökerek ağlıyorlar. Ahtapotların figanına kahkahayla karşılık vererek ürkütücü bir sesle haykırıyorum: "Bana o deniz kabuğundan bir tane daha getirin!"

Saat, sabahın sekizi. Arsenio henüz uyanmamış. Kahvaltı bekleyen aç kaçıklar, salona üşüşmüşler.

"Efendi!" diye bağırıyor zihinsel özürlü Pepe, "Kahvaltı! Kahvaltı! Ne zaman vereceksiniz kahvaltıyı?"

Hâlâ sarhoş olan Arsenio ağzı açık horlamakta. Kaçıklardan biri televizyonu açıyor. Bir vaiz çıkıyor, Tanrı'dan söz ediyor. Kudüs'te olduğunu, Getsemani Bahçesi'ni[1] gördüğünü söylüyor. Önce Tanrı'nın dolaştığı yerlerin görüntüleri, sonra –vaizin söylediğine göre, temiz ve sakin suyu hafızalardan silinmeyen– Şeria Nehri beliriyor ekranda. "Oradaydım," diyor vaiz, "iki bin yıl sonra, İsa'nın varlığını teneffüs ettim". Vaiz ağlamaya başlıyor. Sesi ağlamaklı vaizin. "Tanrı'ya şükürler olsun!" diyor. Kaçıklardan biri kanalı değiştiriyor.

1 *Yeni Ahit*'e göre, Isa, Son Akşam Yemeği'nden sonra, dua etmek için Getsemani Bahçesi'nde yürüyüşe çıkar. (ç.n.)

Bir Latin kanalında karar kılıyor. Kübalı bir yorumcu var ekranda. Uluslararası politikadan dem vuruyor.

"Amerika daha sert bir tutum takınmalı," diyor. "Topluma sızdı komünizm. Üniversitelere, gazetelere, entelektüel çevrelere nüfuz etti. O muhteşem Eisenhower'lı yıllara dönmek zorundayız."

"Doğru," diyor, yanımda duran Eddy. "Bütün Amerika'yı istila etmiş olmalı bu dalyaraklar. Bütün Amerika'yı yerle yeksan edeceksin. Önce Meksika. Komünistten geçilmiyor orası. Sonra Panama. Daha sonra Nikaragua. Komünist barındıran kim varsa taşaklarından sallandıracaksın. Elimde ne var ne yoksa aldı komünistler. Her şeyimi aldılar."

"Senin neyini aldılar Eddy?" diye soruyor sonradan düşkünleşen soylu hanımefendi Ida.

"Mango, şekerkamışı ve hindistancevizi ekili dört yüz yirmi dönümlük toprağı aldılar elimden," diyor Eddy.

"Havana'da bir oteli, altı evi vardı kocamın. Hepsini aldılar elinden," diyor Ida. "Ayrıca üç eczane, bir çorap fabrikası, bir de restoran."

"Orospu çocuğu bunlar," diyor Eddy. "O yüzden Amerika'yı yerle yeksan edeceksin. Beş altı atom bombasıyla silip süpüreceksin."

Titremeye başlıyor Eddy. "Dümdüz edeceksin," diyor. "Dümdüz!"

Tir tir titriyor. Titremekten iskemlenin üzerinde duramıyor. Yere düşüyor. Döşemenin üzerinde titremeye devam ediyor.

Düşüp kaldığı yerden yine "Dümdüz edeceksin!" diyor.

"Arsenio! Eddy kriz geçiriyor!" diye bağırıyor Ida.

Ama Arsenio cevap vermiyor. Bunun üzerine, sessiz Pino lavaboya koşuyor, getirdiği bir bardak suyu Eddy'nin kafasına boca ediyor.

"Daha iyi şimdi," diyor Ida. "Daha iyi. Kapatın şu televizyonu!"

Kapatıyorlar. Ben kalkıyorum, işemek için tuvalete gidiyorum. Atılan çarşaf parçalarıyla tıkanmış klozet. Çarşafın üzerine işiyorum. Sonra lavabonun üzerinde bulduğum sabun kalıbıyla yüzümü yıkıyorum. Kurulanmak üzere odaya gidiyorum. Odada, geceleri pizzacıda çalışan kaçık parasını saymakta.

"Altı pezo kazandım," diyor. Kazandığı paraları cüzdanına koyuyor. "Pizzayla kola da verdiler."

"Sevindim," diyorum havluyla kurulanırken.

O sırada müthiş bir gürültüyle kapı açılıyor. Kapıda Arsenio peydahlanıyor. Yeni kalkmış. Saçları diken diken, gözleri çapaklı ve fal taşı gibi.

"Baksana!" diyor kaçığa, "Bana üç pezo ver!"

"Neden?"

"Merak etme. Ödeyeceğim."

Çocuksu sesiyle, "Sen asla ödemezsin," diyor kaçık. "Yalnızca alırsın sen. Daima alırsın. Asla ödemezsin."

"Bana üç pezo ver!" diye tekrarlıyor Arsenio.

"Hayır."

Ona yaklaşıyor Arsenio. Bir eliyle boğazına yapışıyor, boşta kalan diğer eliyle onun ceplerini yokluyor. İçinde kaçığın cüzdanı, dışarı çıkıyor eli. İçinden dört pezo alıyor, kalan parayı yatağın üzerine fırlatıyor. Sonra bana dönüp, "İstersen Curbelo'ya anlat burada gördüklerini," diyor. "Benim kazanacağıma dair bire on bahse girerim."

Kapıyı kapatmadan çıkıyor odadan ve koridorda bağırıyor:

"Kahvaltıya!"

Yemekhanedeki masalara hücum etmek üzere paldır küldür koridora dökülüyor kaçıklar.

Pizzacıda çalışan kaçık, kendisine kalan iki pezoyu topluyor. Gülümsüyor ve sevinçle bağırıyor:

"Kahvaltıya! Yaşasın! Nasıl da açım."

O da koridora çıkıyor. Ben kurulanmayı bitiriyorum. Odanın içindeki külrengi bulutları yansıtan aynaya bakıyorum. Hoş bir adamdım on beş yıl önce. Kadınlar vardı hayatımda. Gururla çıkardım insan içine. Ya şimdi... Şimdi...

İngiliz şairlerin kitabını alıp kahvaltıya gidiyorum.

Kahvaltıyı dağıtıyor Arsenio. Süt soğuk. Mısır gevreği yok diye yakınıyor kaçıklar.

Kayıtsızca, "Curbelo'ya söyleyin," diyor Arsenio. Sonra gönülsüzce süt şişesini alıyor, aheste beste bardaklara koyuyor. Sütün yarısı yere dökülüyor. Bardağı alıyorum, ayakta, bir dikişte bitirip yemekhaneden çıkıyorum. Yeniden büyük binaya girip yine kırık dökük koltuğa oturuyorum. Ama oturmadan önce televizyonu açıyorum. Miamili kadınların bayıldığı, El Puma adındaki ünlü şarkıcı beliriyor ekranda. El Puma bel kırıyor. "Viva, viva, viva la liberación!"[1] diyor şarkıda. Kadın izleyiciler çıldırıyor. Çiçek atmaya başlıyorlar. El Puma daha fazla kalça çalkalıyor. "Viva, viva, viva la liberación!" Miamili kadınları, şu bana bakmaya tenezzül bile etmeyen, baktıklarında ise çantalarını daha sıkı tutma ihtiyacı duyan, korkudan pergelleri açan kadınları heyecandan titreten adamlardan biri El Puma. İşte huzurlarınızda El Puma! Joyce'un kim olduğunu bile bilmez. Bu, umurunda da değildir. Coleridge'i asla okumayacak, buna hiçbir zaman ihtiyaç duymayacak. Karl Marx'ın *18 Brumaire*'sini asla çalışmayacak. Hiçbir zaman çılgınca, her şeyi göze alarak bir ideolojiye bağlanmayacak; hiçbir zaman onun ihanetine uğradığını hissetmeyecek. Arzuyla, sıkı sıkıya bağlandığı bir

1 "Yaşasın, yaşasın, yaşasın özgürlük!" (ç.n.)

düşünce asla kalbini paramparça edemeyecek. Lunaçarski[1], Bulganin[2], Troçki, Kamenev[3] ya da Zinoviyev'in[4] kim olduğunu asla bilmeyecek. Bir devrimin üyesi olma sevincini ve onun tarafından yok edilmenin ızdırabını hiçbir zaman yaşamayacak. Sistemin ne mene şey olduğunu, nasıl işlediğini asla bilmeyecek. Bunu asla bilmeyecek.

Ansızın kapıdan müthiş bir gürültü geliyor. Masalar düşüyor yere; iskemleler çatırdıyor; tel örgüden duvarlar, sanki zıvanadan çıkmış bir filin saldırısına uğramış gibi sarsılıyor. Oraya koşuyorum. İki zihinsel özürlü, Pepe ile René fıstık ezmesi sürülmüş bir dilim ekmek için dövüşmekte. Prehistorik bir düello. Bir dinozorun bir mamutla dövüşmesi. Pepe'nin ahtapotun dokunaçları gibi devasa ve hantal kolları, René'nin vücudunu gelişigüzel dövüyor. Öteki ise, kerkenezin pençelerini andıran kocaman tırnaklarını kullanıyor, onları hasmının yüzüne batırıyor. Birbirlerine sarılmış bir hâlde, ağızlarından köpük, burunlarından kanlı sümük saçarak yere düşüyorlar. Kimse müdahale etmiyor. Sessiz Pino, gözünü kırpmadan ufka doğru bakmaya devam ediyor. Eli ayağı tutmayan yaşlı Hilda, yerde izmarit aranıyor. Tek gözlü Reyes, sanki viski soda yudumluyormuş gibi bir eda takınarak, elindeki bir bardak suyu ağır ağır

1 Anatoli Lunaçarski (1875-1933): Marksist Rus devrimcisi, ilk Sovyet Eğitim Komiseri. 1933'te büyükelçi olarak görevlendirildiği Madrid'e giderken Fransa'da ölmüştür. (ç.n.)

2 Nikolay Bulganin (1895-1975): Stalin döneminde savunma bakanlığı yapan Rus siyasetçi. 1955'te başbakan oldu. 1958'de Kruşçev tarafından görevden alındı. (ç.n.)

3 Lev Kamenev (1883-1936): Sovyetler Birliği Komünist Partisi merkez komite üyesi. (ç.n.)

4 Grigori Zinoviyev (1883-1936): Yahudi kökenli Ukraynalı devrimci. Lenin ve Stalin'le yakınlaşa sürtüşe sürdürdüğü iktidar mücadelesi, 1936'da idam edilmesiyle nihayete ermiştir. (ç.n.)

içiyor. Amerikalı Louie vakti gelince gidilecek cennetten söz eden Yehova Şahitlerinin dergisini karıştırmakta. Arsenio, mutfaktan dövüşü seyrediyor. Sakin sakin sigarasını tüttürmekte. Oturduğum koltuğa dönüyorum. İngiliz şairlerin kitabını açıyorum. Lord Byron'ın şiiri çıkıyor karşıma:

Sarımsı yapraklardır benim hayatım
Orada artık aşkın meyvelerine yer yok
Yalnızca ızdırap kaldı yanı başımda
Şu kemirip duran kurt.

Daha fazla okumuyorum. Başımı koltuğa yaslıyorum. Gözlerimi kapatıyorum.

Sabah saat onda küçük külrengi arabasıyla geliyor Bay Curbelo. Halinden memnun gözüküyor. Kaçıkların yemeğini dağıtmakta olan Caridad, onun gözüne girmek için bugün pek genç ve havalı göründüğünü söylüyor Bay Curbelo'ya.

"Çünkü dördüncülüğü kaptım," diyor Bay Curbelo. Sonra da açıklıyor: "Sualtı balıkçılığında. Dördüncü oldum. On sekizer kiloluk iki camgöz yakaladım."

"Vay be!" diyerek gülümsüyor Caridad.

Bakımevine giriyor Bay Curbelo. Bütün kaçıklar, sigara istemek için ona doğru yöneliyor. Bir paket Pall Mall çıkarıp kaçıklara dağıtıyor Curbelo. Kimseyle göz göze gelmiyor. Aynen sabahları süt dağıtan Arsenio gibi sabırsız, sinirli bir edayla hızla dağıtıyor. Günün ilk sigarasını içiyor kaçıklar.

Her sabah bir paket sigara alıp dağıtır Bay Curbelo. İyilik olsun diye yapmaz bunu. Amerikan hükümetinin çıkardığı bir yasaya göre, sigara ve ufak tefek ihtiyaçlar için ayda otuz sekiz pezo vermek zorundadır her kaçığa. Ama vermez. Bunun yerine, bıçak kemiğe dayanmasın diye her gün birer

sigara verir onlara. Böylece her ay yedi yüz pezodan fazla para çalmış olur onlardan. Bunu bilseler de, haklarını talep edemez kaçıklar. Sokak acımasızdır...

"Bay Curbelo!" diye sesleniyorum ona doğru yönelerek.

"Şimdi seninle ilgilenemem," diyor ilaç dolabını açarken.

"Televizyonumu çaldılar," diyorum.

Duymazdan geliyor. Dolabın çekmecelerinden birini açıyor. Bir yığın ilaç kutusu çıkarıyor. Benimkini aranıyor. Melleril, yüz miligram. Bir tane alıyor.

"Aç ağzını!" diyor.

Açıyorum. Tableti ağzıma atıyor.

"Yut!" diyor.

Arsenio yutuşumu izliyor. Gülümsüyor. Gözlerimi ona dikiyorum. Sigarasını ağzına götürerek gülümseyişini gizliyor. Daha fazla kurcalamanın âlemi yok. Televizyonumu çalanın Arsenio olduğunu çok iyi biliyorum. Curbelo'ya şikâyet etmenin hiçbir yararı olmayacağını idrak ediyorum. Suçlu asla ortaya çıkmayacak. Arkaya dönüp kapıya yöneliyorum. Tam kapıya ulaştığım sırada, küçük, buruşuk kamışını çıkarıp döşemenin üzerine işemeye başlıyor tek gözlü yaşlı Reyes. Uluslararası siyasette uzmanlık kesp etmiş olan Eddy, yerinden kalkıyor, onun yanına gidip kaburgasına müthiş bir yumruk indiriyor, "İğrenç herif! Bir gün öldüreceğim seni!" diyor.

Geri çekilip titremeye başlıyor ama işemeye devam ediyor Reyes. Kamışı dışarıda, bir iskemleye bırakıyor kendini. Yerde duran bardağı alıyor. Martini içiyormuş gibi, tadını çıkararak yudumluyor suyu.

"Oh!" diyor keyifle.

Kapıdan çıkıyorum. Kazananların mekânına, caddeye atıyorum kendimi. Benim gibi serseriler hayatlarına burnunu sokmasınlar diye duman rengi yapılmış kalın camları

sıkıca kapalı büyük ve hızlı arabadan geçilmiyor cadde. Bir kafenin yanından geçerken, bana "Kaçık!" diye bağırdıklarını duyuyorum. Hızla çeviriyorum kafamı. Kimse bakmıyor bana. Sessizce önlerindeki içecekleri yudumlamakla, sigara satın almakla, gazetelerine göz atmakla meşgul müşteriler. O sesin kulağıma on beş yıl öncesinden geldiğini anlıyorum. Beni dur durak bilmeden aşağılayan o iğrenç ses. O çok yakın bir yerden gelen ama nereden geldiğini seçemediğim ses. O ses. İlerliyorum. Kuzeye mi, güneye mi? Ne fark eder! İlerliyorum. İlerlerken, dükkânların vitrinlerinde vücudumun aksini görüyorum. Çelimsiz vücudum. Hasarlı ağzım. Pis ve basit giysilerim. İlerliyorum. Yehova Şahitlerinden iki kadın, köşede *Despertar*[1] dergisi satıyorlar. O kelimeyi haykırarak herkesin üstüne çullanıyor ama bana hiç ilişmiyorlar. Benim gibi pejmürdeler için yaratılmamış Tanrı'nın Krallığı. İlerliyorum. Birisi gülüyor arkamdan. Hiddetle çeviriyorum başımı. Ben değilim güldüğü. Yaşlı bir kadın bir bebeği seviyor. Aman Tanrım! Yeniden yürümeye koyuluyorum. Altında bulanık bir suyun akmakta olduğu devasa bir köprüye geliyorum. Soluklanmak için korkuluğa yaslanıyorum. Kazananların arabaları geçiyor hızla yanımdan. Kimisi sonuna kadar açmış radyoyu. Çılgın rock şarkıları dinliyorlar.

"Bana rock'çılık mı taslıyorsunuz!" diye bağırıyorum arabalara doğru. "Gömleğimin cebinde Chuck Berry'nin[2] fotoğrafıyla geldim ben buraya."

İlerliyorum. Downtown'a[3] geliyorum. Tıka basa külrengi binalarla dolu bir yer. Şık giyimli, siyah ve beyaz bir yığın

1 *Uyanış*. (ç.n.)

2 Chuck Berry (1926): Rock'n'roll'un öncülerinden, ABD'li gitarist. (ç.n.)

3 Şehrin merkezi. (ç.n.)

Amerikalı *hot dog* yiyip *Coca Cola* içmek üzere sokağa dökülmüş. Eprimiş ekose gömleğimden, kalçamın üzerinde fırıldak gibi dönen eski pantolonumdan utanarak ilerliyorum onların arasında. Pornografik dergiler satan bir dükkâna giriyorum sonunda. Dergilerden birini alıp karıştırmaya başlıyorum. Hafifçe sertleştiğini hissediyorum kamışımın. Ereksiyonu gizlemek için çömeliyorum. Aman Tanrım! Kadınlar. Tahayyül edilebilecek her pozisyonda çıplak kadınlar. Milyonerlerin güzel kadınları. Dergiyi kapatıyorum. Şehvetin yatışması için bekliyorum bir süre. Sonra doğrulup dergiyi yerine koyuyorum. Çıkıyorum oradan. İlerliyorum. Downtown'ın kalbine doğru ilerliyorum. Yorulup bakımevine dönme vaktinin geldiğini düşününce duruyorum.

Bakımevine ulaşıyorum. Ana kapıdan girmeye yelteniyorum. Kapı kapalı. Adı Josefina olan hizmetçi, içeride temizlik yaptığı için kaçıkları girişe doğru kovalamakta.

"Defolun, manyaklar!" diye bağırıyor Josefina. Elindeki süpürgeyle dürterek dışarı itekliyor onları. Karşı koymadan dışarı çıkıp girişteki iskemlelere oturuyor kaçıklar. Giriş karanlık. Siyah tel örgüyle çevrili. Ortasında daima büyük bir sidik birikintisi var. Tek gözlü yaşlı Reyes'in eseri. Büsbütün yitirmiş utanma duygusunu. Bir deri bir kemik vücuduna rağmen, külrengi, darmadağın kafasına yiyeceği yumruklara aldırış etmeksizin, dur durak bilmeden istediği yere işiyor. Dönüyorum. Keskin sidik kokusunu soluyarak girişteki iskemlelerden birine oturuyorum. Romantik İngiliz şairlerin kitabını çıkarıyorum cebimden. Okumuyorum ama. Kapağına bakıyorum sadece. Güzel bir kitap. Kalın. İyi ciltlenmiş. New York'tan gelirken Negro hediye etti onu bana. On iki pezoya patlamış ona. Kitabın içindeki resimlere bakıyorum. Samuel Coleridge'in yüzü

ilişiyor gözüme yine. Sonra John Keats'ın[1] çehresi. Daha 1817'de sormuş Keats:

Ah, neden ürkütürsün böylesine kırılgan birini?
Güçsüz zavallı, bir ayağı çukurda, inmeli
Daha gece yarısı olmadan verebilir son nefesini.

O sırada, sonradan düşkünleşen soylu hanımefendi Ida, yerinden kalkıp yanıma oturuyor.

"Kitap okur musunuz?" diye soruyor.

"Fırsat buldukça," diyorum.

"Ah!" diyor, "Nasıl da okurdum eskiden. Küba'da. Aşk romanları."

"Öyle mi?"

Ona bakıyorum. Giyimi, diğerlerine göre daha iyi. Yaşlı olmasına rağmen vücudu temiz. Hafifçe kolonya kokuyor. Hakkını aramayı bilen biri. Payına düşen otuz sekiz pezoyu her ay istiyor Bay Curbelo'dan.

Benim komünist olduğum yıllarda, o bir burjuvaydı Küba'da. Komünistle burjuva, aynı yerdeyiz şimdi. Tarih, aynı mekânı uygun görmüş bize: bakımevi.

Romantik İngiliz şairlerin kitabını açıp William Blake'in şiirini okuyorum:

Seni kim yarattı kuzucuğum?
Biliyor musun seni kim yarattı?
Kim hayat verdi sana? Seni kim besledi?
Koyakta, çayırda...

Kitabı kapatıyorum. Bay Curbelo peydahlanıyor giriş

1 John Keats (1795-1821): Romantizm hareketinin ikinci kuşak şairlerindendir. (ç.n.)

kapısında. Eliyle işaret ediyor bana. Gidiyorum. Odasında bizi bekleyen biri var. İyi giyimli, saçı taralı bir adam. Boynunda devasa bir altın zincir, bileğinde büyük bir saat, gözünde füme rengi, güzel bir gözlük var.

"Kendisi psikiyatri uzmanıdır," diyor Bay Curbelo. "Her şeyini anlat ona!"

Curbelo'nun getirdiği iskemleye oturuyorum. Çantasından bir kâğıt çıkarıyor, dolmakalemle doldurmaya başlıyor psikiyatri uzmanı. Yazarken, "Ne varsa anlat bakalım William," diyor bana.

Susuyorum.

"Bir diyeceğin yok mu?" diye soruyor yeniden.

Derin bir nefes alıyorum. Hep aynı hıyarlık.

"Sesler işitiyorum," diyorum.

"Başka?" diye soruyor.

"Duvarlarda şeytanlar görüyorum."

"Yaa! Konuşuyor musun onlarla?"

"Hayır."

"Başka?"

"Bezginlik."

"Yaa!"

Uzun uzadıya yazıyor. Aralıksız. Füme rengi gözlüğünü çıkarıp bana bakıyor. Benimle ilgilendiğine dair en küçük bir işaret yok gözlerinde.

"Kaç yaşındasın William?"

"Otuz sekiz."

"Yaa!"

Üstüme giydiklerime, ayakkabılarıma bakıyor.

"Bugün günlerden ne, biliyor musun?"

"Bugün mü?" diyorum huzursuz bir sesle. "Cuma."

"Ayın kaçı?"

"On dördü."

"Hangi ayın?"

"Ağustos."

Yeniden yazmaya koyuluyor. Yazarken, ruhsuz bir sesle gerçeği açıklıyor:

"Bugün pazartesi. Eylülün yirmi üçü."

Biraz daha yazıyor.

"Tamam William," diyor. "Hepsi bu kadar."

Kalkıp dışarı çıkıyorum. Girişe yöneliyorum. Orada bir sürpriz beklemekte beni. Negro, ta Miami Beach'ten beni görmeye gelmiş. Elinde bir kitap var. Selam niyetine uzatıyor bana. *Katillerin Zamanı*. Henry Miller'in kitabı.

"Kendine kıymandan korktum," diyor.

"Hadi siktir!" diyorum.

Kolundan tutup bakımevinin garajındaki hurdası çıkmış arabaya götürüyorum onu. Bay Curbelo'nun elli yıllık arabası. Bir gün ebediyen istop edince, kaçıklarla birlikte yavaş yavaş çürüyüp yok olsun diye oraya bırakmış onu. Biniyoruz arabaya. Arka koltuğa, paslanmış yayların ve pis kıtığın üzerine oturuyoruz.

Kaygıyla "Ne var ne yok?" diye soruyorum Negro'ya. Benim toplumla bağlantımdır o. Entelektüel Kübalıların toplantılarına katılır, siyaset üzerine sohbet eder, gazeteleri okur, televizyon izler. Sonra haftada bir ya da iki haftada bir dünyaya yaptığı baskınların özünü aktarmak üzere beni görmeye gelir.

"Bildiğin gibi," diyor Negro. "Truman Capote'nin ölümü dışında yeni bir şey yok."

"Onu duydum."

"Başka haber yok," diyor. Cebinden bir gazete çıkarıp bana veriyor. Sürgündeki genç Kübalıların çıkardığı *Mariel*.

"Benim şiirim var," diyor Negro. "Altıncı sayfada."

Altıncı sayfayı açıyorum. Şiirin adı, "Şeytanın Gözü Hep Işıltılıdır." Saint-John Perse'i hatırlatıyor bana. Ona söylüyorum bunu. Gururlanıyor.

" 'Yağmurlar'ı hatırlatıyor bana," diyorum.

"Bana da," diyor Negro.

Sonra bana bakıyor. Üstümü başımı, ayakkabılarımı, kirli ve darmadağın saçlarımı inceliyor. Hoşnutsuzluğunu belirten bir edayla kafasını sallıyor.

"Kendine bakmalısın biraz Willy," diyor.

"Büsbütün yıkılmış bir hâldeyim, değil mi?"

"Büsbütün değil henüz," diyor. "Ama daha fazla düşmemeye bak."

"Kendime bakacağım," diyorum.

Bir şaplak vuruyor dizime Negro. Gitmek üzere olduğunu anlıyorum. Yarısı içilmiş bir Marlboro paketi çıkarıp bana uzatıyor. Sonra bir dolar çıkarıyor cebinden. Onu da veriyor.

"Elimde olanın hepsi bu," diyor.

"Biliyorum," diyorum.

Arabadan çıkıyoruz. Kaçıklardan biri geliyor, bir sigara istiyor. Negro veriyor.

Gülümseyerek, "Eyvallah, Doktor Jivago," diyor. Arkasını dönüp gidiyor.

Giriş kapısına yöneliyorum. Tam girecekken birisi yemek salonuna çağırıyor beni. Çağıran Arsenio. Bakımevinin ikinci patronu. Gömlek yok üzerinde. Psikiyatri uzmanı geldiğinde onu içerken görmesin diye bira kutusunu masanın altında gizliyor. Önündeki iskemleyi göstererek, "Gel, otur şöyle!" diyor bana.

Gidiyorum. İkimizin dışında hiç kimse yok yemek salonunda. Sırıtıyor.

"Bana bak," diyor birasını yudumlayarak, "iyice inceledim seni."

"Öyle mi? Ne sonuca vardın?"

"Senin kaçık olmadığın sonucuna."

Tepemin tası atıyor. "Hangi psikiyatri okulundan mezunsun sen?" diye soruyorum.

"Ben sokak psikolojisinde yaptım ihtisasımı," diyor. "Yine söylüyorum, sen kaçık falan değilsin. Al şu sigarayı da öt bakalım."

Herifin aptallığı iğrendiriyor beni. Rengi bulaşık suyunu andıran teni, göğsünden göbeğine kadar uzanan kocaman yara izi de öyle.

Birasından bir yudum alıyor. "Farkında mısın?" diyor. "Farkındasın değil mi kaçık olmadığının?"

Çürük dişlerini göstererek gülümsüyor sonra. Çıkıyorum oradan. Temizlik bitmiş. İçeri girilebiliyor artık. Kaçıklar televizyonun başına kurulma hazırlığında. Salonu geçip odaya giriyorum nihayet. Çabucak kapatıyorum kapıyı. Çok kızgınım ve nedenini bilmiyorum. Pizzacıda çalışan kaçık, kalas kesen bıçkı gibi horluyor yatağında. Daha fazla hiddetleniyorum. Yanına gidip kıçına tekmeyi yapıştırıyorum. Korkuyla uyanıyor. Dertop olup bir köşeye büzüşüyor.

"İtoğluit!" diyorum, "Horlama artık!"

Nasıl korktuğunu görünce öfkem yatışıyor. Kötü bir koku geliyor burnuma. Havluyla sabunu alıp banyonun yolunu tutuyorum. Tek gözlü yaşlı Reyes'in gizlice yere işemekte olduğunu görüyorum koridorda. Etrafa bakıyorum. Kimsecikler yok. Yanına gidiyorum. Boynundan sıkıca tutup hayalarına tekmeyi yapıştırıyorum. Kafasını duvara çarpıyorum.

"Affedersin... Affedersin..." diyor Reyes.

İğrenerek bakıyorum ona. Alnı kanıyor. Bunu görünce tuhaf bir haz duyuyorum. Havluyu kıvırıp iskelet haline gelmiş göğsünü kırbaçlıyorum.

"Merhamet et..." diye yalvarıyor Reyes.

"Kes artık işemeyi!" diye öfkeyle bağırıyorum. Yüzümü koridora çevirince, Arsenio'nun duvara yaslanmış bizi seyretmekte olduğunu görüyorum. Her şeyi görmüş. Gülümsüyor. Elindeki bira kutusunu yere bırakıyor. Havluyu istiyor benden. Veriyorum. Güzelce kıvırıp mükemmel bir kırbaç yapıyor. Var gücüyle Reyes'in sırtına indiriyor. Bir, iki, üç... Yaşlı adam, sidik, kan ve tere bulanmış bir hâlde yere yığılıp kalana kadar vuruyor. Havluyu bana veriyor. Yeniden gülümsüyor. Bira kutusunu yerden alıp odasına gidiyor. Bay Curbelo gitmiş; bakımevinin patronu Arsenio artık.

Banyoya gidiyorum. İçeri girince kapıyı kapatıp sürgüyü çekiyorum. Soyunmaya başlıyorum. Üstüm başım leş gibi kokuyor. Çoraplarım daha da berbat. Elime alıp kokluyor çöp kovasına atıyorum. Başka çorabım yok. Şehri çorapsız dolaşacağım artık.

Duşa giriyorum. Suyu açıyorum. Sıcak suyun altındayım. Su başımdan vücuduma doğru akarken, yaşlı Reyes'i düşünerek gülümsüyorum. Dayak yerken yüzünde beliren ifade, bir deri bir kemik vücudunun titreyişi, affetmem için yalvarışı hoşuma gidiyor. Kendi sidiğinin üzerine düşmesi, düştüğü yerde merhamet dilenmesi. Merhamet! Hatırlayınca yine hazdan titriyor vücudum. Kendi külotumu sünger gibi kullanarak güzelce sabunlanıyorum. Sonra durulanıp suyu kapatıyorum. Kurulanıp üzerimden çıkardıklarımı giyiyorum. Çıkıyorum dışarı. Kaçıklar hâlâ salonda televizyon izliyorlar. Televizyon bozulmuş. Ekranda yalnızca renkli ışıklar gözüküyor; ama görüntü olmayışını umursamadan bakmaya devam ediyor onlar. Odama gidiyorum. Sabunla havluyu bırakıp çıkıyorum. Saçımı tarayarak salona gidiyorum. Kaçıklar hâlâ durağan bakışlarla bozuk televizyona bakıyorlar. Televizyonun önünde diz çöküp görüntüyü düzeltiyorum. Altı haberleri var. Kırık dökük koltuğa oturup ayaklarımı

boş bir sandalyeye koyuyorum. Spiker, El Salvador'da öldürülen on gerilladan söz ediyor. Bunun üzerine, uluslararası politikada uzmanlık kesp etmiş olan Eddy, gerçeklikle bağlantısını yeniden tesis ediyor.

"İşte budur yapılması gereken şey!" diye bağırıyor. "On ölü komünist. Yüz tane olmalı. Bin. Bir milyon ölü komünist! Yapılması gereken şey, bu dalyarakların hepsini yok etmek. Önce Meksika. Sonra Panama. Sonra Venezuela ve Nikaragua. Sonra komünistlerce istila edilen Amerika'yı temizlemek gerekir. Bence hepsini ortadan kaldırmalılar."

"Bence de," diyor sonradan düşkünleşen soylu hanımefendi Ida. "Altı ev, bir eczane, onca apartman dairesi."

Sonra sessiz kaçık Pino'ya dönüyor Ida. "Söylesene Pino, senden ne aldılar?"

Cevap vermiyor Pino. Sessizce, gözlerini kırpıştırmadan caddeye bakıyor.

Asırlık ihtiyar Castaño beliriyor o sırada salonda. Duvara yaslanarak yürümekte. Tek gözlü Reyes ve eli ayağı tutmayan Hilda gibi onun elbiseleri de sidiğe batmış.

"Ölmek istiyorum!" diye bağırıyor Castaño. "Ölmek istiyorum!"

Zihinsel özürlülerin genci René, onu boynundan tutuyor, olanca gücüyle silkeleyip kıçına tekmeler atarak odasına götürüyor.

Uzaktan "Ölmek istiyorum!" çığlıkları işitiliyor ihtiyar Castaño'nun. René onun kapısını çarparak kapatana kadar işitiliyor çığlıklar. O sırada boks torbası gibi şişman ve sağlam, yüz yirmi santimlik cüce Napoleón peydahlanıyor yanımda. Ne tuhaf şey şu yaradılış; o vücudun üzerine bir Orta Çağ şövalyesinin yüzü yerleştirilmiş. Yüzünde hüzünlü bir güzellik, kocaman ve mükemmel gözlerinde ise daima derin bir itaatkârlık ifadesi var. Kolombiyalıdır Napoleón.

Konuşma tarzı da alabildiğine itaatkârdır. Boyun eğmek için doğmuştur âdeta.

"Beyefendi," diyor bana, adı Tato olan çatlağı göstererek, "işte bu! Bana sarkıntılık etti."

"Kahrolası herif! Bırak saçmalamayı!" diyor Tato.

"Bana sarkıntılık etti," diyerek üsteliyor Napoleón. "Dün gece odama girdi. Sarkıntılık etti bana."

Tato'ya bakıyorum. Eşcinsel birine benzemiyor aslında. Ama cücenin sözleri utançtan terletiyor onu. Terliyor. Mütemadiyen terliyor. Üzerindeki kazak sırılsıklam oluyor.

"Buradaki manyaklara kulak asma!" diyor bana, "Yoksa sen de kaçırırsın keçileri."

"Bana sarkıntılık etti," diyor yine Napoleón.

Bunun üzerine yerinden kalkıyor Tato. Gülüyor. Şaşırtıcı bir özgüvenle, "Sekizinci rauntta Rocky Marciano'ya[1] da yapmışlardı bunu. Kalktı, nakavt etti Joe Wolcox'u. Böyle boktan bir şey hayat," diyor. Çekip gidiyor. Sonradan düşkünleşen soylu hanımefendi Ida, öfkeyle bakıyor bana. "Bunu da mı görecektik!" diyor, "Kulaklarıma inanamıyorum."

Televizyonda haber bülteni bitiyor. Kalkıyorum. Yemeğe çağırıyorlar.

Caridad yemeği dağıtıyor. Küba'dayken, kocasını bıçakladığı için ceza almıştır Caridad. Yeni kocası ve iki devasa köpeğiyle bakımevinin karşısında oturmaktadır. Köpeklerini bakımevinden götürdüğü yemekle besler. Yemek artığıyla değil, kaçıkların karavanasından aşırdığı yemekle. Bunu bilir kaçıklar. Ama itiraz etmezler. Biri itiraz etmeye kalkışacak olsa, en doğal haliyle "Siktir git!" diyecektir Caridad. Aşırdığıyla kalacaktır. Bay Curbelo bundan haberdar olmaz.

1 Rocky Marciano (1923-1969): Aslen İtalyan olan Amerikalı yenilgisiz dünya ağır sıklet boks şampiyonu olan ünlü boksör. (ç.n.)

Hem öğrenecek olsa, her zamanki gibi, "Çalışanlarıma sonsuz güvenim var," diyecektir. "Söylenenlerin hepsi palavra." Böylece kaçıklar bir kez daha kaybedecek, burada yapılacak en iyi şeyin susmak olduğunu bir kez daha anlayacaklardır. Bay Curbelo'dan otuz dolar daha alabilmek için çorbayı her gün kendisi yapsın ister Caridad. O yüzden, mütemadiyen "Şikâyet edin! İtiraz edin! Bezelye ağza alınmıyordu bugün. Ödleksiniz siz!" deyip durur.

Ama hiçbir kaçık itiraz etmez. Ve Curbelo, daha fazla biriktirmek için orta sınıf yüzsüzlüğüyle çorbayı her gün kendisi yapmaya devam eder.

"Masanı değiştirmek ister misin?" diye soruyor bana Caridad.

"Evet," diyorum.

"O iğrenç kaçıklardan hoşlanmıyorsun değil mi?"

"Hoşlanmıyorum."

"Gel, buraya otur!" diyor. Bir tokat yapıştırarak cüce Napoleón'u iskemlesinden kaldırıp oraya beni oturtuyor. Böylece Hilda, Reyes, Pepe ve René'nin olduğu parya masasını terk ederek, Eddy, Tato, Pino, Pedro, Ida ve Louie'nin olduğu masaya geçmiş oluyorum. O gün pilav, iyi pişmemiş mercimek, üç marul yaprağı ve salata var yemekte. Üç kaşık alıyorum mercimekten; dördüncüyü tabağa tükürüp yemekhaneden çıkıyorum. Bay Curbelo'nun odasının önünden geçerken Arsenio'nun içeride yemek yemekte olduğunu görüyorum. Plastik bir tepside yakındaki restorandan gelen yemeği yiyor. Çatal bıçak kullanarak, pilav, domuz eti, manyok ve domates yiyor. Bira içerek elbette.

Yanından geçerken, "Baksana!" diye sesleniyor bana, "Gel, otur şuraya!"

Oturuyorum. Yemeği bitene kadar beklememi söylüyor el hareketleriyle. Bekliyorum. Yemeğini bitiriyor. Yemek artıklarını tepsiyle birlikte çöp kovasına atıyor. Boş bira kutusunu da. Geğiriyor. Dalgın dalgın bakıyor bana. Bir paket sigara çıkarıyor. Bir tane de bana ikram ediyor. Tüttürmeye başlıyoruz.

"Pekâlâ," diyor, "hemen gireyim konuya. Benim yardımcım olmak ister misin?"

"Hayır," diyorum, "istemem."

"Şartların daha iyi olsun istemez misin?"

"İstemem."

"Pekâlâ," diyor. "Arkadaşların yüzünden mi?"

"Arkadaşlarım yüzünden."

Elini gösteriyor. "Fıstık gibi sigaramı, biramı içiyorum, kokaini çekiyorum. İstediğim her şeyi yapıyorum. Adam gibi yaşıyorum," diyor.

"Anlıyorum," diyorum.

"Tek gözlü ihtiyarı nasıl benzettiğini gördüm. Ama görmezden geldim. Senden de aynısını bekliyorum. Burada gördüğün her şey aramızda kalacak. Anlaşıldı mı?"

"Anlaşıldı," diyorum.

"Çeteyiz biz, değil mi?"

"Çeteyiz," diyorum.

"Güzel," diyor gülümseyerek.

Kalkıyorum. Odaya gidiyorum. Yatağa atıyorum kendimi. Olanlar hoşuma gitmiyor. Tek gözlü ihtiyarı dövdüğüme hayıflanıyorum. Ama olan olmuş. Bakımevinde dönen dolapların tanığı değil suç ortağıyım artık.

Uyuyorum. Büyük bir bulvarda çırılçıplak koştuğumu görüyorum rüyamda. Güzel bir bahçeyle çevrelenmiş bir eve giriyorum. Bay Curbelo'nun evi. Kapıyı çalıyorum. Bir kadın açıyor. Çekici bir kadın. Benim kollarıma ve öpücüklerime

bırakıyor kendini. "Ne istersen yapacağım," diyor. "Adım Necesidad."[1]

"Ben Necesa diyeceğim sana," diyorum. Ve haykırıyorum: "Necesa!"

Derken Curbelo geliyor külrengi otomobiliyle. Bahçeye dalarak kaçmaya yelteniyorum. Ama kolumdan tutuyor beni. Beyaz pullarla kaplı vücudum.

"Burada!" diye bağırıyor Curbelo. Bir polis arabası peydahlanıyor bahçede. Tam o sırada uyanıyorum.

Saat gecenin on ikisi olmalı. Pizzacıda çalışan kaçık domuz gibi horluyor. Gömleğimi giymeden salonun yolunu tutuyorum. Arsenio ve sonradan düşkünleşen soylu hanımefendi Ida ile karşılaşıyorum orada. Arsenio'nun eli, kadının dizinde. Dilini onun kulağına sokuyor. Karşı koyuyor Ida. Beni görünce daha da gayretleniyor. Onların yanından geçip kırık dökük koltuğa oturuyorum.

Öfkeli bir sesle, "Arsenio!" diyor Ida, "Yarın Bay Curbelo'ya her şeyi anlatacağım."

Arsenio, gülmeye başlıyor. Kadının buruşuk memesini elliyor. Onu kendine doğru çekiyor.

"Ne kadar yaşlı olduğumu görmüyor musun be adam!" diyor Ida.

"Morina balığı da öyledir," diyor Arsenio. "Onun da yaşlısı makbuldür."

Olan biteni izlediğimi fark ederek bana yöneltiyor bakışlarını. Samimi bir edayla, "Çeteyiz, değil mi?" diyor.

"Çeteyiz," diyorum. Bir sigara yakıp koltuğun arkalığına yaslanıyorum.

"Bırak gideyim Arsenio," diye yalvarıyor Ida. Gülüyor

1 Gereksinim. (ç.n.)

Arsenio. Elini yaşlı kadının elbisesinin altından sokmaya çalışıyor. Dudaklarından öpüyor onu. "Lütfen," diyor Ida.

"Bırak gitsin," diyorum. "Bırak artık onu."

"Hani çeteydik biz?" diye soruyor Arsenio.

"Evet, çeteyiz. Ama bırak artık zavallı ihtiyarı."

Gülüyor Arsenio. Ama beklenmedik bir şey yapıyor, bırakıyor ihtiyarı. Çabucak sıvışıyor Ida. Odasına kapanıyor. Kapıyı sürgülüyor. Çekilen sürgünün sesini işitiyorum.

"Ben de senin gibiyim, canavarın tekiyim," diyorum tavana bakarak. "Canavarım ben, tıpkı senin gibi."

Kalkıyor, odasına gidip yatağa seriliyor Arsenio. Yattığı yerden, "Çete! Kocaman bir çetedir hayat! Ondan öte hiçbir şey değildir," diye sesleniyor.

Tek başıma kalıyorum. Sigaramı içiyorum. Derken, eşcinsel boksör Tato peydahlanıyor. Karşımdaki iskemleye oturuyor. Delik deşik suratı bir ışık huzmesiyle aydınlanıyor.

"Dinle şunu!" diyor bana, "Dinle şu hikâyeyi! Benim hikâyem. Dokunaklı bir trajedinin intikamcısının hikâyesi. Perspektifi olmayan nihai melodramın trajedisi. Nihayetsiz trajedinin ölümcül çıkagelişi. Dinle bunu! Bu benim hikâyem. Kusursuz sanılan kusurlunun hikâyesi. Ve ölümün trajik finali. Yani hayat. Sence nasıl?"

"İyi," diyorum.

"Bana yetti bu kadarı," deyip gidiyor.

Uyuyakalıyorum.

Fidel Castro'yu görüyorum rüyamda. Beyaz bir eve sığınmış. Top atışına tutuyorum evi. Fidel, don gömlek. Dişleri dökülmüş. Pencereden hakaret ediyor bana. "Piç!" diyor, "Beni buradan çıkaramazsın!" Umutsuzluğa kapılıyorum. Ev harabeye dönmüş. Ama Fidel hâlâ içeride. Bir yaban kedisinin çevikliğiyle dolanıyor. Kısılmış sesiyle, "Beni buradan

çıkaramazsın!" diye bağırıyor. "Beni çıkaramazsın!" Orası son kalesi Fidel'in. Rüya boyunca top atışına tutsam da, onu o yıkıntıdan çıkarmayı beceremiyorum. Uyanıyorum. Sabah olmuş. Banyoya gidiyorum. İşiyorum. Soğuk suyla yüzümü yıkıyorum. Çıkıyorum oradan. Her tarafımdan su damlıyor. Kahvaltıya gidiyorum. Soğuk süt, mısır gevreği ve şeker var. Sadece süt içiyorum. Salona dönüp televizyonu açıyorum. Kırık dökük koltuğa gömülüyorum. Amerikalı vaiz beliriyor ekranda. İsa'dan dem vuruyor.

"Sen, televizyonun karşısında oturan kişi!" diyor vaiz, "Şimdi Tanrı'nın kollarına bırak kendini!"

Bir an yutmuş gibi yapıyorum. Kapatıyorum gözlerimi. Söylediği her şeyin doğru olduğunu tasavvur ediyorum.

"Ah, Tanrım!" diyorum, "Tanrım, kurtar beni!"

On, on iki saniye öylece kalıyorum. Gözlerim kapalı, bir mucize olmasını, kurtarılmayı bekliyorum. Derken, eli ayağı tutmayan yaşlı Hilda omzuma dokunuyor.

"Sigaran var mı?"

Veriyorum.

Yumuşacık bir sesle, "Gözlerin çok güzel," diyor bana.

"Teşekkür ederim."

"Teşekkür etmene gerek yok."

Kalkıyorum. Ne yapmak üzere kalktığımı bilmiyorum. Sokağa mı çıksam? Odaya mı kapansam? Girişte mi otursam? Yine sokağa çıkıyorum. Kuzeye mi, güneye mi gitsem? Ne fark eder! Flagler Caddesi'ne doğru ilerliyorum. Sonra sola dönüp Kübalıların yaşadığı batı yakasına yöneliyorum. İlerliyorum, boyuna ilerliyorum. Onlarca büfe, kafe, restoran, berber dükkânı, butik, dini malzeme satıcısı, tütüncü, eczane ve emanetçinin önünden geçiyorum. Hepsini, on beş yirmi yıl önce komünist rejimden kaçıp buraya gelen Kübalı küçük burjuvalar işletiyor. Bir dükkânın aynasının önünde

durup, parmaklarımla saman rengi, darmadağın saçlarımı düzeltiyorum. O sırada, birinin bana "Orospu çocuğu!" diye bağırdığını işitir gibi oluyorum. Hiddetlenerek arkama dönüyorum. Bastonuyla yürümeye çalışan kör bir yaşlıdan başka kimse yok kaldırımda. Flagler Caddesi'nde ilerlemeye devam ediyorum. Son meteliğimi kahveye veriyorum. Yerde bir sigara görüyorum. Onu alıp dudaklarımın arasına yerleştiriyorum. Az ötedeki kafeteryada çalışan üç kadın gülmeye başlıyorlar. Yerden sigara aldığımı gördüklerini düşünüp hiddetleniyorum. İçlerinden birinin, "Şu pinti serseriye bak hele!" dediğini duyar gibi oluyorum. Uzaklaşıyorum oradan. Güneşten fena hâlde yandığını hissediyorum kafamın. İri ter damlaları, duvarda yürüyen kertenkeleler gibi göğsümden ve koltuk altlarımdan süzülüyor. İlerliyorum. Durmadan ilerliyorum. Belirli hiçbir şeye bakmadan, gözlerimle hiçbir şey aranmadan, belli bir hedef gözetmeden ilerliyorum. San Juan Bosco Kilisesi'ne giriyorum. Sessizlik ve klima var içeride. Etrafa bakıyorum. Üç iman sahibi, mihrabın önünde dua ediyor. Yaşlı bir kadın, İsa tasvirinin önünde duruyor. Onun ayaklarına dokunuyor. Sonra cebinden bir dolar çıkarıp sadaka kutusuna atıyor. Bir mum yakıp alçak sesle dua ediyor. Koridor boyunca yürüyorum. En arkadaki sıraya oturuyorum. Romantik İngiliz şairlerin kitabını çıkarıp gelişigüzel açıyorum. 1793'te doğup 1864'te Northampton Akıl Hastanesi'nde ölen John Clare'in bir şiiri.

Kim bilir, kim umursar ki benim ne olduğumu?
Dostlarım beni terk etmiş,
bir hatıra gibi unutulup gitmiş.
Kederimi kendim tüketirim
Unutkan bir düşmandır o, gelir gider
Ruhunu terk etmiş bir hayatın gölgesidir.

Kalkıyorum. Kilisenin arkasından sokağa çıkıyorum. Flagler Caddesi'nde yürümeye koyuluyorum yeniden. Yine berberlerin, restoranların, giyim kuşam mağazalarının, eczanelerin ve ev eşyası satan dükkânların önünden geçiyorum. İlerliyorum. Mütemadiyen ilerliyorum. Kemiklerim acıyor. Yine de ilerliyorum. Yirmi Üçüncü Bulvar'a gelene kadar yürüyorum. Orada duruyorum. Kollarımı açıp güneşe bakıyorum. Bakımevine dönme vakti.

Uyanıyorum. Bir ay olmuş buraya geleli. Aynı çarşafta yatıyorum hâlâ. Ve aynı yastık kılıfıyla. İlk gün Bay Curbelo'nun verdiği havlu leş gibi oldu. Yapış yapış, fena hâlde ter kokuyor. Havluyu boynuma atıp kendime çeki düzen vermek ve işemek için banyoya gidiyorum. Kaçıklardan birinin kubura attığı ekose gömleğin üzerine işiyorum. Sonra lavaboya gidip musluğu açıyorum. Yüzümü soğuk suyla yıkıyorum. Leş gibi havluyla kuruluyorum. Odaya dönüp yatağın üzerine oturuyorum. Yanı başımdaki kaçık hâlâ uyuyor. Çıplak. Uykusunda ayaklanmış devasa kamışı. Kapı açılıyor; hizmetçi Josefina giriyor içeri. Kaçığın kamışını görünce gülmeye başlıyor. "Mızrak gibi," diyor. Mutfağa gidip Caridad'ı çağırıyor. Biraz sonra kapıda peydahlanıyor Caridad. İkisi sessizce kaçığın kamışına bakıyorlar. Benim pis havlumu alıyor Caridad. Onunla bir kamçı yapıyor. Kaldırıp var gücüyle kaçığın kamışına indiriyor. Sıçrayarak, "Beni öldürmek istiyorlar!" diye haykırıyor kaçık.

İki kadın gülmeye başlıyorlar.

"Ört şu aletini hergele!" diyor Caridad. "Yoksa keserim onu."

İkisi, kaçığın kamışından dem vurmaya başlıyorlar.

Şaşkın bir edayla, "Mızrak gibi," diyor Josefina.

Onların peşi sıra, Arsenio'nun kahvaltıyı dağıtmakta olduğu yemek salonuna gidiyorum. Bir bardak soğuk süt alıyorum çabucak. Gözde vaizimi izlemek üzere televizyonun olduğu salona geçiyorum.

Yeni bir kaçık, televizyonun karşısına kurulmuş. Benim yaşlarımda olmalı. Feleğin sillesini yemiş olsa da vücut hatları hâlâ yuvarlak. Yanına oturuyorum. Etrafa bakıyorum. Kimsecikler yok. Herkes kahvaltıda. Ona doğru uzatıp dizinin üzerine koyuyorum elimi.

"Evet, aşkım," diyor gözlerini bana çevirmeden. Daha yukarıya çıkarıyorum elimi. Uyluğuna dokunuyorum. Engellemiyor beni. Hiç karşı koymuyor. Sanırım Korintoslulardan, Aziz Pavlus'dan ve Selaniklilerden söz ediyor televizyondaki vaiz.

Biraz daha yukarıya çıkarıyorum elimi. Vajinasına ulaşıyorum. Bastırıyorum.

Bakışlarını ekrandan uzaklaştırmadan, "Evet, aşkım," diyor.

"Adın ne?" diye soruyorum.

"Francis, aşkım," diyor.

"Ne zaman geldin?"

"Dün."

Tırnaklarımla vajinasını okşamaya başlıyorum.

"Evet, aşkım," diyor, "nasıl istersen."

Korkudan titrediğini fark ediyorum. Ona dokunmaktan vazgeçiyorum. Acıyorum ona. Elini tutuyorum. Öpüyorum elini.

Kısık bir sesle, "Teşekkür ederim, aşkım," diyor.

O sırada Arsenio giriyor içeri. Kahvaltıyı dağıtma işini halletmiş besbelli. Her zamanki gibi bira kutusu elinde. İçiyor. Neşeli bir edayla kadına bakıyor.

"Çeteci!" diyor bana, "Yeni malımızı nasıl buldun?"

Francis'in dizinin üzerine koyuyor çıplak ayağını. Sonra kadının uyluklarının arasına sokuyor. Ayağının ucuyla onun vajinasını yokluyor.

Bakışlarını televizyondan çekmeksizin, "Evet, aşkım," diyor Francis. "Aşklarım benim, siz nasıl isterseniz."

Titriyor. Öylesine titriyor ki, omuzları çıkıverecek sanıyor insan. Vaiz, bir kadının cennet tasavvurundan söz ediyor o esnada.

"Orada atlar vardı," diyor. "Daima güzel, daima yemyeşil bir çayırda otlamakta olan evcil atlar..."

"Çeteci!" diye bağırıyor televizyondaki vaize Arsenio. "Sen de çetecisin!"

Bir yudum daha alıyor birasından. Sonra çekip gidiyor.

Gözlerini kapatıyor Francis. Hâlâ titriyor. Kanepenin arkalığına yaslıyor başını. Etrafa bakıyorum. Kimsecikler yok. Usulca sokuluyorum yanına. Ellerimi boynuna dolayıp sıkmaya başlıyorum.

"Evet aşkım," diyor gözlerini kapatarak.

Daha fazla sıkıyorum.

"Devam et aşkım!"

Daha fazla sıkıyorum. Suratı kıpkırmızı oluyor. Gözyaşı, gözlerini iyice örtüyor. Ama hiç karşı koymadan, öyle uysalca duruyor.

"Aşkım... Aşkım..." diyor cılız bir sesle.

O an ellerimi gevşetiyorum. Derin bir nefes alıp ona bakıyorum. Merhamet çıkageliyor yeniden. Bir deri bir kemik elini tutup öpücüğe boğuyorum. Onu öyle korunmasız görünce, kucaklayıp ağlamak istiyorum. Başı kanepenin arkalığına yaslanmış bir hâlde, gözleri kapalı, öylece kımıldamadan duruyor. Dudakları titriyor. Yanakları da. Kalkıp gidiyorum.

Bay Curbelo gelmiş. Telefonda bir arkadaşıyla konuşuyor. Koltuğunda telefonla konuşurken arkasına yaslanır,

bacaklarını masanın üzerine atar Bay Curbelo. Sultanlar gibi.

"Dün yarışma vardı," diyor telefondaki arkadaşına. "İkinci oldum. Altı lastikli tüfekle attım bu sefer. Yirmi iki buçuk kiloluk bir *gausa*[1] avladım."

Tam o sırada, tek gözlü Reyes peydahlanıyor, Curbelo'ya yanaşıp sigara istiyor.

"Görmüyor musun? Çalışıyorum," diye tersleyerek püskürtüyor onu Curbelo.

Geri geri yürüyerek koridora ulaşıyor Reyes. Bir kapının arkasına saklanıyor. Tek gözüyle dört tarafı kolaçan ediyor, kimsenin onu görmediğine kanaat getirince, kamışını çıkarıp yere işemeye başlıyor. İntikamını böyle alır Reyes. İşeyerek. Onu vahşice dövmeleri hiçbir şeyi değiştirmez. Odaya, salona, girişe, daima işer. İnsanlar şikâyet ederler onu ama Bay Curbelo sepetlemez. İyi bir müşteridir onun için Reyes. Ne yemek yer ne otuz sekiz pezosunu ister ne de temiz çarşaf ve sabun talep eder. Yalnızca su içer, sigara ister ve işer. Odama gidip yatağa seriliyorum. Az önce neredeyse boğacak olduğum yeni kaçığı, Francis'i düşünüyorum. O korunaksız çehresini, titreyen vücudunu, asla merhamet dilemeyen kısık sesini hatırlayınca kendimden nefret ediyorum.

"Devam et, aşkım, devam et..."

Ona karşı hissettiğim şey, merhamet, nefret, şefkat ve gaddarlığın tuhaf bir karışımı.

Arsenio giriyor odaya, yatağımın yanındaki iskemleye bırakıyor kendini. Cebinden bir kutu bira çıkarıp içmeye başlıyor.

Başımın üzerinden sokağa doğru bakarak, "Çeteci, söylesene," diyor, "hayat nedir?"

1 Tropikal Amerika sahillerinde yaşayan, orfozla aynı familyadan iri bir balık. (ç.n.)

Cevap vermiyorum. Yatakta doğruluyorum. Ben de sokağa bakmaya başlıyorum. Kadın gibi giyinmiş eşcinsel bir adam geçiyor. Radyosu sonuna kadar açılmış, siyah renkli spor bir araba geçiyor sonra. Gürültülü bir rock parçası birkaç saniyeliğine sokağı işgal ediyor. Araba uzaklaştıkça azalıyor gürültü. Pizzacıda çalışan kaçığın dolabına yöneliyor Arsenio. Onun eşyalarını karıştırmaya başlıyor. Kirli bir gömlekle pantolon buluyor. Fırlatıp atıyor yere. Asma kilit takılı çekmece gözüne ilişince, cebinden bir tornavida çıkarıyor. Tornavidayla asma kilidi kanırtıp vidaları gevşetiyor. Çekmeceyi açıp hırsla kâğıt, sabun ve fırçaları eşeliyor. Sonunda deri bir cüzdan buluyor. Açıp içindeki yirmilik banknotu alıyor. Kaçığın altı günlük kazancı. Bana gösteriyor. Gülümsüyor. Banknotu öpüyor.

"Bu gece iyi bir ziyafet çekeceğiz," diyor. "Pizza, bira, sigara ve kahve."

Hiçbir şey demeden bakıyorum ona.

Gülümseyerek, "Çeteci!" diye bağırıyor bana. Birasından bir yudum alıp odadan çıkıyor.

Yalnız kalıyorum odada. Ne yapacağımı bilmiyorum. Pencereden bakmaya koyuluyorum. Bembeyaz elbiseler giymiş on, on iki din adamı geçiyor. Sarhoş bir adama beddua yağdırarak, koltuk değnekli topal bir adam geçiyor. Yeniden kadın gibi giyinmiş eşcinsel adam geçiyor. Heyula gibi bir zencinin koluna girmiş bu sefer. Radyolarının sesi sonuna kadar açılmış otomobiller geçiyor. Mütemadiyen geçiyorlar. Nereye gideceğimi bilmeden çıkıyorum odamdan. Bay Curbelo, hâlâ arkadaşıyla dünkü yarışı konuşuyor.

"Bir plaket verdiler," diyor. "Salona, diğerlerinin yanına astım."

Bakımevi büsbütün sidik kokuyor. Gidip televizyonun

karşısına, Francis'in yanına oturuyorum. Elini tutuyorum. Öpüyorum. Titrek bir gülümseyişle bakıyor bana.

"Ona benziyorsun sen," diyor.

"Kime?" diye soruyorum.

"Oğulcuğumun babasına," diyor.

Doğrulup alnına bir öpücük konduruyorum. Kafasını sıkıca göğsüme bastırıyorum. Dakikalarca öylece kalıyorum. Şefkatim tükenince, öfkeyle bakıyorum ona. Onun canını yakmak istiyorum yine. Etrafa bakıyorum. Hiç kimse yok ortalıkta. Ellerimi boynuna koyup hafifçe sıkmaya başlıyorum.

"Evet aşkım, evet," diyor titrek bir gülümseyişle.

Daha fazla sıkıyorum. Olanca kuvvetimle sıkıyorum.

Cılız bir sesle, "Devam et... Devam et..." diyor.

Öyle deyince bırakıyorum. Bayılıyor. Yanımda, kanepeye yığılıp kalıyor. Yüzünü ellerimin arasına alıp alnını çılgınca öpmeye başlıyorum. Yavaş yavaş kendine geliyor. Bana bakıyor. Belli belirsiz gülümsüyor. Bu kadarı yetiyor bana.

Oradan çıkıyorum. Bay Curbelo'nun odasının yanından geçiyorum. Telefon görüşmesi bitmiş nihayet.

"William!" diye sesleniyor bana. Yanına gidiyorum. Çekmeceden bir ilaç kutusu çıkarıyor. İçinden iki tablet alıp, "Aç ağzını!" diyor.

Açıyorum. İki tableti ağzımın içine atıyor. "Yut!" diyor.

Yutuyorum.

"Gidebilir miyim?"

"Evet," diyor. "Reyes'i bulup getir bana. İlaçlarını vereyim."

Reyes'in odasına gidiyorum. İdrardan sırılsıklam olmuş çarşafın üzerinde uzanıyor. Odası hela gibi kokuyor.

Göğsüne bir yumruk indirip, "Pis herif!" diyorum. "Curbelo seni istiyor."

"Beni mi?"

"Evet, seni. İğrenç herif!"

"Bu iyiye işaret."

Burnumu kapatarak çıkıyorum odadan. Kendi odama gidip yatağa seriliyorum. Mavi, boyası pul pul dökülmüş, minicik hamam böcekleriyle kaplı tavana bakıyorum. Sonum bu benim. Ben, on beş yaşındayken Proust'un yazdığı her şeyi, Joyce, Miller, Sartre, Hemingway, Scott Fitzgerald, Albee, Ionesco ve Beckett'i okumuş olan William Figueras... Bir devrimin ortasında cani, tanık ve kurban olarak yirmi yıl yaşamış olan William Figueras... Pekâlâ.

Odanın penceresinde biri peydahlanıyor o sırada. Negro.

"Uyudun mu?"

"Hayır. Çıkıyorum şimdi."

Gömleğimin düğmelerini ilikliyorum. Parmaklarımla saçlarımı düzeltip bahçeye çıkıyorum.

"Baksana," diyor Negro beni görünce, "uyumak istiyorsan ben gideyim."

"Hayır," diyorum. "Böylesi daha iyi."

İptal edilmiş bir kapıya çıkan basamaklara oturuyoruz. Hararetle el sıkışıyoruz.

"Miami'de ne var ne yok?" diye soruyorum.

"Bildiğin gibi," diyor. "Yeni hiçbir şey yok." Sonra ansızın hatırlayıveriyor: "Haa, sahi, şair Carlos Alfonso Küba'ya gitti. İki hafta kaldı orada."

"Küba hakkında ne diyor?"

"Her şey aynı diyor. İnsanlar sokakta blucinle dolaşıyormuş. Herkes blucinliymiş."

Gülmeye başlıyorum.

"Başka?"

"Başka bir şey yok," diyor Negro. Her şey aynıymış. On beş yıl önce terk ettiğimiz gibi. Yalnız Havana daha yıkık dökükmüş. Onun dışında her şey aynıymış."

Kararlı bir ifadeyle gözlerime bakıyor Negro. Eliyle dizime vurarak, "Willy!" diyor, "Buradan gidiyoruz."

"Nereye?" diye soruyorum.

"Madrid'e. İspanya'ya. Barcelona'da Gotik Mahalle'yi, Toledo Katedrali'nde El Greco'yu[1] göreceğiz."

Gülmeye başlıyorum.

"Bir gün gideceğiz," diyorum.

"Beş bin pezoyu doğrultur doğrultmaz," diyor Negro. "Beş bin pezo! Hemingway'in *Güneş de Doğar*'da izlediği bütün güzergâhı katedeceğiz."

"Bir gün gideceğiz," diyorum.

Kısa bir süre ikimiz de konuşmuyoruz. Kaçığın biri gelip sigara istiyor. Veriyor Negro.

"Brett'in... Brett Ashley'i hatırlıyor musun? *Güneş de Doğar*'nın kadın kahramanı."

"Evet, hatırlıyorum," diyorum.

"Brett'in yemek yediği yeri, dans ettiği yeri, boğa güreşçisiyle yakınlaştığı yeri görmek istiyorum," diyor. Bunu, gülümseyerek ve ufka doğru bakarak söylüyor Negro.

"Göreceksin," diyorum. "Bir gün göreceksin."

"İki yıl içerisinde gitmeyi hedefleyelim," diyor Negro. "İki yıl içerisinde Madrid'e gideceğiz."

"Anlaştık," diyorum. "İki yıl iyi bir süre."

Kararlı bir ifadeyle bakıyor yine bana. Şefkatle vuruyor dizime. Gitmek üzere olduğunu anlıyorum. Doğruluyor. Cebinden neredeyse dolu bir Marlboro paketi çıkarıyor. Bana veriyor. Sonra iki teklik çıkarıyor. Onları da veriyor.

"Bir şeyler yaz Willy!" diyor.

"Deneyeceğim," diyorum.

---

1 El Greco (1541-1614): 1577'de Toledo'ya yerleşerek en önemli eselerini orada veren Giritli ressam, heykeltıraş, mimar. (ç.n.)

Gülmeye başlıyor. Arkasına dönüp uzaklaşıyor. Köşeye ulaşınca, dönüp yüksek sesle bir şeyler söylüyor bana. Bir şiirden pasaj okuduğu izlenimi ediniyorum. "Toz", "siluetler", "simetri" kelimelerini seçebiliyorum yalnızca.

İçeri giriyorum.

Odaya dönünce kırık dökük yatağa serilip yeniden uykuya dalıyorum. Rüyamda Küba'yı görüyorum. Devrim nihayete ermiş. Seksenlerini süren eski tüfeklerle Küba'ya gitmişim. Çoban sopasıyla mücehhez, uzun, beyaz sakallı bir yaşlı bize kılavuzluk ediyor. Üç adımda bir duruyoruz; sopasıyla bize enkaz yığınlarını gösteriyor yaşlı kılavuz.

"Burası Cabaret Sans Soucí'ydi[1] eskiden," diyor.

Biraz daha ilerliyoruz. Yabani otlar ve kırık iskemlelerle kaplı bir alanı göstererek, "Burası Capitolio Nacional'di,"[2] diyor.

Kırmızı tuğla yığınını işaret ederek, "Burası Hilton Oteli'ydi," diyor.

Yarısı toprağa gömülü aslan heykelini göstererek, "Burası Paseo del Prado'ydu,"[3] diyor.

Böylece bütün Havana'yı dolaşıyoruz. Uyuyan Güzel masalının büyü yapılmış sarayı gibi, her yeri ot bürümüş. Her yerde Kristof Kolomb'un Küba toprağına ayak bastığında karşılaşmış olduğu sükût ve esrar atmosferi hüküm sürmekte.

---

1 Cabaret Sans Soucı: Havana'nın en seçkin eğlence merkezi. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra kurulmuş, devrime kadar, dünyanın en popüler eğlence yerlerinden biri olmuştur. (ç.n.)

2 Capitolio Nacional: 1929'da inşa edilen, devrime kadar kongre binası olarak kullanılan, devrimden sonra Küba Bilim Akademisi'nin faaliyetlerine tahsis edilen yapı. (ç.n.)

3 Paseo del Prado: Eski Havana'nın en işlek bölgesinde yer alan bulvar. (ç.n.)

Derken uyanıyorum.

Saat sabahın biri olmalı. İçimde müthiş bir boşunalık duygusu, yatağın kenarında oturuyorum. Pencereden bakıyorum. Köşede, yalnız adamları bekleyen, kadın gibi giyinmiş üç eşcinsel var. Kadınsız adamların kullandığı otomobiller köşeye gelince yavaşlayıp ortalığı kolaçan ediyor. Kolu kanadı kırılmış bir hâlde kalkıyorum yataktan. Ne yapacağımı bilmiyorum. Pizzacıda çalışan kaçık, hava müthiş sıcak olmasına rağmen kalın bir örtüye sarınmış uyuyor. Horluyor. Üstüne atılıp pataklamak istiyorum onu. Bunun yerine, salona gidip kırık dökük koltuğa oturmakta karar kılıyorum. Çıkıyorum odadan. Arsenio'nun odasının önünden geçerken, eli ayağı tutmayan Hilda'nın sesini işitiyorum. Arkadan taciz ettiği için Arsenio'ya itiraz ediyor.

"Kes sesini!" diyor Arsenio. Boğuşma seslerini işitiyorum. Koltuğa ulaşıyorum. Yavaşça bırakıyorum kendimi. Louie, Amerikalı, salonun karanlık bir köşesinde oturuyor.

Nefret yüklü bir sesle, "Git başımdan!" diyor duvara. "Seni mahvedeceğim! Git başımdan!"

Uzaktan yaşlı Hilda'nın umutsuzca debelenişini işitiyorum.

"Oradan olmaz!" diye bağırıyor. "Oradan olmaz!"

Gölgelerin arasından, eski boksör Tato çıkageliyor. Sadece küçücük bir külot var üzerinde. Karşımdaki iskemleye oturuyor. Sigara istiyor. Veriyorum. Kalitesiz bir kibritle yakıyor.

Çektiği nefesi üfleyerek, "Dinle şu hikâyeyi, Willy!" diyor. "Dinle şu hikâyeyi. Seveceksin. Havana'da, Jack Dempsey[1] zamanında, insanoğlunun intikamcısı olmak isteyen biri vardı.

1 Dünya ağır sıklet boks şampiyonu unvanını 1919'dan 1926'ya kadar koruyan Amerikalı boksör. (ç.n.)

'Yıldızlı Göğün Münzevisi', 'Yeraltının Kralı', 'Müthiş Adam' derlerdi ona."

Birkaç saniye susuyor. Sonra açıklıyor:

"O adam benim."

Arkasından ahenksiz bir gülücük atıp soruyor:

"Hikâyemi beğendin mi Willy?"

"Evet."

"Bu, topyekûn intikamın hikâyesidir. Bütün insanlığın hikâyesi. Bir adamın ızdırabının hikâyesi. Farkında mısın?"

"Evet."

Doğrularak, "Güzel," diyor. "Yarın ikinci bölümünü anlatacağım sana."

Sigarasından derin bir nefes çekiyor. Sonra karanlığa karışıyor.

Hava çok sıcak. Gömleğimi çıkarıp ayaklarımı kırık dökük bir sandalyenin üzerine koyuyorum. Gözlerimi kapatıyorum. Çenem göğsümde, mevcudiyetimin devasa boşluğuna gömülerek öylece kalıyorum.

Elime bir tabanca aldığımı hayal ediyorum. Dayıyorum şakağıma. Tetiği çekiyorum.

"*Fuck your ass!*" Hayaletlerine bağırıyor Louie. "*Fuck your ass!*"

Doğrulup kalkıyorum. Usulca odaya gidiyorum. Alacakaranlıkta hurma iriliğinde iki hamam böceğinin yastığımın üzerinde düzüştüğünü görüyorum. Havluyu alıyorum. Kıvırıp var gücümle indiriyorum hamam böceklerinin üzerine. Kaçıyorlar. Bacaklarım açık vaziyette, yatağa bırakıyorum kendimi. Aletime dokunuyorum. Bir kadına girmeyeli bir yıl oluyor. Koskoca bir yıl. Sonuncusu, bir hastanede tanıdığım Kolombiyalı bir kaçıktı. Kolombiyalı kadını düşünüyorum. Odasında, hiç ummadığım bir anda, sutyenini indirip bana göğüslerini göstermişti. Edepsizce üzerindeki çarşafı çekip

vajinasını gösterişini de hatırlıyorum. Sonra bacaklarını usulca açıp, "Gel!" demişti.

Hemşireler mütemadiyen odalara girip çıkıyorlardı. O yüzden korkuyordum. Ama seks korkuya baskın çıktı. Kapandım üzerine. Yumuşakça, usulca girdim içine. Orospu edalı, kocaman bir ağzı vardı.

Uyanıyorum. Hâlâ gündüz. Boğucu bir sıcak var. Ama pizzacıda çalışan kaçık, hayvan leşi gibi kokan kalın bir örtüye sarınmış uyuyor. Nefretle bakıyorum ona. Keskin bir baltayı kocaman kafasının ortasına indirdiğimi hayal ederek eğleniyorum. Sonra nefretim yatışmaya başlıyor. Ayağa kalkıp pis havlumu ve sabun parçasını alıyorum. Banyonun yolunu tutuyorum. Banyoyu su basmış. Birisi kubura deri bir ceket tıkıştırmış. Boklar, kâğıtlar yüzüyor döşemenin üzerinde. Diğer koridordaki ikinci banyoya gidiyorum. René, Pepe, Hilda, Ida, Pedro ve Eddy, hepsi orada bekleşiyor. Louie, bir saattir banyoda. Çıkmak istemiyor. Eddy kapıyı yumrukluyor. Ama oralı değil Louie.

"*Fuck! Go to fuck!*"[1] diye bağırıyor içerden.

Bunun üzerine, zihinsel özürlülerin büyüğü Pepe iğrenç bir çığlık atıp pantolonunu indiriyor, herkesin gözü önünde koridora sıçıyor.

Eddy, uluslararası politika uzmanı olan kaçık, banyonun kapısını tekmelemeye koyuluyor.

"Beni rahat bırak çaylak!" diye bağırıyor Louie.

Ayrılıyorum oradan. Bahçeye çıkıp bir arekanın arkasına işiyorum. Duvara raptedilmiş bir kurnada elimi yüzümü yıkıyorum. Yeniden içeri giriyorum. Gelen seslerden banyodaki itişmenin devam ettiğini anlıyorum. Oraya gidiyorum.

1 Siktir git. (ç.n.)

Tam ulaştığım sırada, politika uzmanı Eddy olanca gücüyle kapıya yükleniyor. Kilidi dağılarak açılıyor kapı. Amerikalı kubura oturmuş, bir yağmurlukla kıçını temizliyor.

"İşte bu!" diye bağırıyor Eddy. "Tuvaletlere elbiseleri, kartonları bu herif atıyor."

Kıstırılmış bir hayvan gibi uluyor Louie. Pantolonunu hızla çekip Eddy'nin üstüne atlıyor. Müthiş bir yumruk patlatıyor suratına. Eddy yere yıkılıyor. Ağzı büsbütün kan. Louie ite kaka kaçıkların arasından kendine yol açıyor. O hengâmeden sıyrılıp salonun yolunu tutuyor. Çıldırmış bir kurt gibi uluyarak.

"Hadi yemlenin çaylaklar!" diye bağırıyor salondan. Sonra hiddetle açıyor kapıyı küfrü basıyor, kapıyı çarparak sokağa çıkıyor. Cam panjurlardan üç dört tanesi yere düşüp paramparça oluyor.

Hâlâ kanayan ağzıyla, "İt dölü!" diye bağırıyor Eddy. "Sepetleyecekler seni buradan!"

Ida, sonradan düşkünleşen soylu hanımefendi, hiddetli bir edayla bana yaklaşıyor. Kulağıma eğilip, "Onu sepetlemez Curbelo," diyor. "Louie'nin her ay altı yüz pezoluk bir çek aldığının farkında mısın? Buranın en iyi müşterisi. Cani bir kaçık bile olsa sepetleyemez onu."

Arsenio banyoya gidiyor. Kaçıkların çığlıkları uyandırmış onu. Gözleri camdan yapılmış sanki. Uzun, fırça gibi saçları demirden devasa bir kaskı andırıyor. Yerdeki kana, Pepe'nin okkalı pisliğine, Eddy'nin patlamış dudaklarına, kubura tıkıştırılmış yağmurluğa kayıtsızlıkla bakıyor. Yeni hiçbir şey yok ortada. Bakımevindeki hayatın gündelik tezahürleri. Elini gür saçlarına daldırıp kafasını kaşıyor. Yere tükürüyor. Geğiriyor. Omuz silkiyor. Ve haykırıyor:

"Hayvan olduğunuz apaçık ortada!"

Arkasına dönüp yavaşça salona doğru yürüyor.

"Kahvaltı!" diye, avazı çıktığı kadar bağırıyor salondan. Onun arkasından, itiş kakış salona doluşuyor kaçıklar. Soğuk süt içmek istemiyorum. Kahve çekiyor canım. Ceplerimi kurcalıyorum. Yalnızca on sentim var. Odaya gidiyorum. Pizzacıda çalışan kaçığın yatağının karşısında duruyorum. Gardıroptan gömleğini alıp ceplerini kurcalıyorum. Sonra pantolonunu alıyorum. Cebinde kahve içmeye yetecek kadar para var. Yarım paket de sigara. Onları cebime atıp köşedeki kafeteryanın yolunu tutuyorum. Yolda, çöpe atılmış giysileri şevkle kurcalamakta olan Louie'ye rastlıyorum. Biraz ileride, eli ayağı tutmayan Hilda, sokağın ortasında otobüs durağının yanında eteğini sıyırmış işiyor. Otobüs durağındaki bankta genç bir serseri başını kirli bir sırt çantasına yaslamış uyukluyor. Caddenin ortasında, Flagler Caddesi'ne doğru giden heyula gibi iki köpek. Downtown'a giden arabalar hızla yanımdan geçiyor. Kafeteryaya ulaşınca kahvemi söylüyorum. Bakımevinde yaşadığımı ve itiraz etmeyeceğimi bildikleri için buz gibi bir kahve getiriyorlar. İtiraz edebilirim. Ama etmiyorum. Bir dikişte içiyorum. Ödeyip dönüyorum. Benim vaizin vakti geldi. Televizyonu açıyorum. Kendimi kırık dökük koltuğa bırakıyorum. Ekranda beliriyor vaiz. Konserin ortasında gitarını yere fırlatıp "Kurtar beni Tanrım!" diye bağıran rock and roll yıldızından dem vuruyor.

"Meşhur biri," diyor vaiz. "Adını vermek istemiyorum. Bu adam... hâlâ genç bu adam, soytarılık yapmaktan, hayatın yalanından dolanından usanmış, fırlatıyor gitarını yere, 'Kurtar beni!' diye haykırıyor. Şeytan, cehaletin yarattığı cenabet... Onu kandıramayacaksın artık! Tanrı'ya şükürler olsun!"

Vaiz ağlıyor. Seyirciler de ağlıyor.

"Tanrı'ya dönmenin vaktidir," diyor vaiz.

O esnada, kesif bir kolonya kokusu geliyor burnuma. Başımı çevirince yeni gelen kaçığı, Francis'i görüyorum.

Arkamdaki iskemlede oturuyor. Özenle boyanmış. Kendisini genç gösteren ince mavi bir elbise giymiş. Güzelce taramış saçlarını. Cildi temiz ve körpe. Bacaklarına bakıyorum. Hâlâ güzelliğini koruyor. Kalkıp yanına gidiyorum. Ellerini alıp dikkatle inceliyorum. Tırnakları hayli uzun ve bakımsız olsa da elleri zarif ve temiz. Parmaklarımla dudaklarını aralayıp bakıyorum. Sadece azı dişlerinden bir iki tanesi eksik. Etrafı kolaçan ediyorum. Hiç kimse yok ortalıkta. Kaçıklar hâlâ kahvaltıda. Önünde diz çöküyorum. Eteğini kaldırıp başımı bacaklarının arasına gömüyorum. Güzel kokuyor. Yeniden kokluyorum onu. Sonra ayakkabılarını çıkarıp ayaklarını inceliyorum. Küçük ve pembe renkli. Ayakları da güzel kokuyor. Doğrulup kucaklıyorum onu. Boynunu, kulaklarını ve dudaklarını öpüyorum.

"Ah, Francis!" diyorum.

"Evet aşkım," diyor.

"Ah, Francis!"

"Evet aşkım. Evet..."

"Elinden tutup odasına götürüyorum onu. Kadınların kaldığı odalarda kapı sürgüsü var. Odaya giriyoruz. Sürgüyü çekiyorum. Usulca yatağa götürüyorum. Ayakkabılarını çıkarıyorum.

"Ah, Francis!" diyorum ayaklarını öperken.

"Evet aşkım."

Alelacele indiriyorum külotunu. Bacaklarını açıyorum. Tüyleri çok hoş, kestane rengi. Arzudan titreyerek öpüyorum. Çırpınıp duran kamışımı çıkarıyorum. Biliyorum, girer girmez fışkıracak. Ama önemsemiyorum.

"Francis..." diyorum. "Francis..."

Usulca giriyorum içine. Dudaklarını çılgınca öpüyorum içine girerken. Ve bütün vücudum sarsılmaya başlıyor. Derinlerimden kopan lav dalga dalga onun içine akıyor.

"Evet, aşkım," diyor Francis.

Kulağımı göğsüne yapıştırıyorum. Meme emmekten nefesi kesilmiş bir bebek gibi, kıpırdamadan, öylece kalıyorum. Narin parmaklarının sırtımda tıpırdadığını hissediyorum.

"Evet, aşkım. Evet..."

Çıkıyorum içinden. Yatağın kenarına oturuyorum. Elimi güzel boynuna koyuyorum. Usulca sıkıyorum.

"Evet, aşkım. Evet..."

Gözlerimi kapatıyorum. Derin bir nefes alıyorum. Daha fazla sıkıyorum.

"Evet... Evet..."

Daha da sıkıyorum. Yüzü kıpkırmızı kesilip gözlerine yaş dolana kadar sıkıyorum. Sonra boynunu sıkmayı bırakıyorum.

"Ah, Francis!" diyorum. Yumuşakça öpüyorum dudaklarını.

Yataktan kalkıp pantolonumu çekiyorum. O da üstüne çeki düzen veriyor, doğruluyor, ayaklarıyla yoklayarak ayakkabılarını arıyor. Odadan çıkıyorum. Yeniden kırık dökük koltuğa gidip vaizimi izlemeye koyuluyorum. Programın sonu. Vaiz, piyanonun başına oturmuş, zencilere özgü muhteşem sesiyle bir blues şarkısı söylüyor.

Yalnızca bir yol var
Ve ulaşmak hiç kolay değil
Ah, Tanrım!
Biliyorum.
Biliyorum.
Sana ulaşmak hiç kolay değil.

Saat onda geliyor Bay Curbelo. Caridad, Josefina ve – arada gelip Pepe ile René'yi yıkayan– Tía[1] diye çağırdıkları

1 Hala. (ç.n.)

hizmetlinin kendisini beklemekte oldukları mutfağa gidiyor doğruca. Görüşüyorlar. İşçilerine hararetle bir şeyler anlatıyor Curbelo. Bir an geliyor, elini çırpıyor; hepsi dağılıyor. Ansızın müthiş bir koşuşturma başlıyor. Arsenio odalara koşturuyor, yatakların ayakucuna büyük tuvalet kâğıdı ruloları koyuyor. Caridad, Arsenio'nun ayak işlerine bakan kaçığa, Pino'ya çorba için acilen kilerden jambon getirmesini söylüyor. Josefina paspası yüklenmiş, tavandaki ve köşelerdeki örümcek ağlarını temizlemek üzere odalara koşuyor. Tía temiz havlu ve çarşafları sırtlamış, kirli ve çişli yatak takımlarını değiştirme telaşıyla koridorda koşuşturup duruyor. Curbelo ise salonda olanca maharetiyle didiniyor, pis ve lekeli döşemenin üzerine evinden alelacele getirdiği yeni halıları seriyor.

Yanımdan geçerken, "Denetim var," diyor Tía. "Bugün hükümet denetçisi geliyor."

Masalara örtüler konuyor. Yemekhaneye soğuk su sebili yerleştiriliyor. Reyes, Castaño ve Hilda gibi görüntüsü insanın tüylerini ürperten kaçıklara temiz elbise dağıtılıyor. Eski ve rutubetli eşyaların üzerine güzel kokular sıkılıyor. Yemekhanedeki masaların üzerine güzel peçetelere sarılı yeni çatal bıçak takımları konuyor.

Sonradan düşkünleşen soylu hanımefendi Ida, ortalığa çeki düzen vererek gerçeği gizlemeye çalışan Curbelo'nun koşuşturmasını yanı başımda nefretle izliyor. "İhtiyar çakal!" diyor, "Buradaki en itici herif!"

Bence de öyle. Ben de nefretle izliyorum onu. Bizim damarlarımızda dolaşan azıcık kana göz diken, onunla beslenen, burjuva edalı moruk! Buranın patronluğunu yapabilmek, sırtlan ya da akbaba soyundan olmayı gerektirir.

Kalkıyorum oradan. Ne yapacağımı bilmiyorum. İngiliz şairlerin kitabını almak üzere odaya yöneliyorum. Northhamptonlı kaçık şair John Clare'in şiirlerini okumak istiyorum.

Odamın olduğu koridora girince az ötede, ürkek bir köpek edasıyla işemekte olan tek gözlü Reyes'i görüyorum. Yanından geçerken, iskeleti çıkmış omzuna var gücümle yumruğu indiriyorum. Korkudan titremeye başlıyor.

"Merhamet et!" diyor.

İğrenerek bakıyorum suratına. Takma gözü sarı çapakla kaplı. Bütün vücudu leş gibi sidik kokuyor.

"Kaç yaşındasın?" diye soruyorum.

"Altmış beş," diyor.

"Küba'dayken ne yapıyordun?"

"Bir dükkânda elbise satıyordum."

"İyi miydi hayatın?"

"Evet."

"Nasıl yaşıyordun?"

"Evim, karım, bir otomobilim vardı."

"Başka?"

"Pazar günleri Havana Yat Kulübü'nde tenis oynuyordum. Dans ediyordum. Partilere gidiyordum."

"Tanrı'ya inanır mısın?"

"Evet. Hazreti İsa'ya inanırım."

"Cennete gidecek misin?"

"Giderim herhâlde."

"Orada da işeyecek misin?"

Susuyor. Sonra dokunaklı bir gülümsemeyle bana bakıyor.

"Kaçınabilseydim keşke," diyor.

Pis kafasının, darmadağın saçının üzerine var gücümle indiriyorum yumruğu. Onu öldürmek istiyorum.

Kendisine acındırarak, "Merhamet et bana delikanlı!" diyor.

"Gençliğinde en çok hangi şarkıyı severdin?" diye soruyorum.

Hiç tereddüt etmeden, "*Blue Moon,*"[1] diyor.

Başka bir şey söylemiyorum. Arkamı dönüp odanın yolunu tutuyorum. Doğru yatağa gidiyorum, yastığın altından romantik İngiliz şairlerin kitabını alıyorum. Kitabı cebime koyup girişe yöneliyorum. Odasının önünden geçerken, yatağın kenarına ilişmiş, bir şeyler çiziktirdiğini görüyorum Francis'in. Yanına gidiyorum. Çizmeyi bırakıyor, hüzünlü bir gülümseyişle bana bakıyor.

"Berbat bir şey!" diyor yaptığı resmi göstererek.

Elime alıyorum resmi. Curbelo'nun portresi. Eski ressamların stiliyle çalışılmış. Çok güzel bir resim. Karakterin ruhsal sefaletini ve basitliğini hayran olunası bir mükemmellikle yansıtıyor. Onun odasını, telefonunu, masanın üzerinden eksik etmediği Pall Mall kutusunu çizmeyi de ihmal etmemiş. Hepsi mükemmel. Hepsinde müthiş bir hayatiyet var. Yalnızca primitif üslûpla çizen ressamlarda gördüğümüz çocuksu, büyüleyici bir hayatiyet.

Bir dosya çıkarıyor. "Başka resimler de var yaptığım," diyor. Hepsini alıyorum. Hepsine bakıyorum.

"Muhteşem," diyorum.

Bakımevinin bütün sakinleri var. Hepimizi çizmiş: işte –sert ifadeli yüzü, ötelenmiş bir inceliğin parıltısını hâlâ barındıran– melez kadın, Caridad; işte kurnazca gülümseyişi ve takma gözüyle Reyes; işte olanca hiddetiyle iktidarsızlıktan dem vuran uluslararası politika uzmanı Eddy; işte mahvolmuş boksör suratı ve kayıp bakışlarıyla Tato; işte şeytani gözleriyle Arsenio; ve nihayet, hem sert hem de hüzünlü çehresiyle bendeniz. Muhteşem! Hepimizin ruhunu koymuş ortaya.

1 *Mavi Ay*. (ç.n.)

"İyi bir ressam olduğunun farkında mısın?" diye soruyorum.

"Hayır," diyor Francis. "Bir üslubum yok benim."

"Yanılıyorsun," diyorum. "Bir ressamsın sen. Üslubun var senin. Pirimitif üslûpla ve çok güzel çiziyorsun."

Elimden alıp dosyaya koyuyor resimlerini.

Hüzünlü bir gülümseyişle, "Berbat şeyler," diyor.

"Bak," diyorum, yanına oturarak. "Kulağını aç ve dinle beni. N'olur inan söylediklerime. Lütfen. Müthiş bir ressamsın sen. Bunu ben söylüyorum sana. Şu iğrenç mekânda yaşayan biriyim. Bir hiçim ben. Ama resimden anlarım. Muhteşem bir ressamsın sen. Rousseau'yu[1] bilir misin?"

"Hayır," diyor.

"Bilmen gerekmiyor zaten," diyorum. Onunkine benzer bir tekniğin var. Yağlı boya çalıştın mı hiç?"

"Hayır."

"Öğren yağlı boyayı," diyorum. "Renklendir bu resimleri." Sonra boynundan sıkıca tutarak, "Söylediğim şeye kulak ver. Sen çok iyi bir ressamsın," diye ekliyorum.

Gülümsüyor. Boynunu biraz daha fazla sıkıyorum. Gözyaşı, gözlerini iyice örtüyor. Ama gülümsemeye devam ediyor. Arzunun yine dalga dalga içimi kapladığını hissediyorum. Bastırmıyorum. Kapıya yöneliyorum. Sürgüyü çekiyorum. Yanına gidiyorum. Yumuşakça kollarını, koltuk altlarını, ensesini öpmeye koyuluyorum. Gülümsüyor. Dudaklarını uzun uzadıya öpüyorum. Onu yatağa yatırıp kamışımı çıkarıyorum. Minicik külotunu parmaklarımla sıyırıyorum. Usulca giriyorum içine.

1 Henri Julien Rousseau (1844-1910): Primitif üslûpta resim yapan Fransız post-empresyonist ressam. Yaptığı resimler hayatı boyunca alaya alınmış; öldükten sonra, yüksek sanat değeri olan resimlere imza atmış bir dâhi olarak değerlendirilmiştir. (ç.n.)

"Öldür beni!" diyor.

Büsbütün içine gömülürken, "Seni öldürmemi gerçekten istiyor musun?" diye soruyorum.

"Evet. Öldür beni!" diyor.

Bir elimle boynunu tutup var gücümle sıkmaya başlıyorum.

Aynı anda hem boğazlıyorum hem de içinde gidip geliyorum. "Orospu!" diyorum. "Sen iyi bir ressamsın. Çok iyi çiziyorsun. Ama renklendirmeyi öğrenmelisin. Renklendirmelisin."

"Oh!" diyor.

Onun bacaklarının arasında eriyip gittiğimi hissederek "Hadi öl!" diyorum.

Bitap düşüp öylece kalıyoruz bir süre. Ben onun buz gibi elini öpüyorum; o benim saçlarımla oynuyor. Sonra ayağa kalkıp gömleğimi düzeltiyorum. Francis eteğini indirip yatağın kenarına oturuyor.

"Baksana," diyorum, "benimle biraz dolaşmak ister misin?"

"Nerede aşkım?"

"Buralarda."

"İsterim."

Çıkıyoruz. Sokağa çıktığımızda bana sokuluyor, koluma giriyor Francis.

"Nereye gidiyoruz?" diye soruyor.

"Bilmiyorum," diyorum.

Önce sola sonra sağa bakıyorum. Yönümüzü Küçük Havana diye anılan mahalleye çeviriyorum. Yürümeye başlıyoruz. Küçük Havana, Kübalıların oturduğu varoşların en yoksulu belki de. 1980 yılındaki muazzam göç[1] sırasında

1 1980'de Kübalı rejim muhaliflerine ABD'ye gitme izni verilmiş, bunun üzerine on binlerce Kübalı Amerika'ya göçmüştü. Göç edenlerin arasında adi suçluların ve akıl hastalarının bulunması, iki ülke arasındaki ilişkilerin gerginleşmesine yol açmıştı. (ç.n.)

Miami kıyılarına gelen yüz elli bin Kübalının büyük bölümü orada yaşıyor. Hâlâ sefaletten kurtulamadılar. Üzerlerinde şortlar ve rengârenk gömlekler, kafalarında futbolcu şapkaları, bütün gün evlerinin önünde otururlar. Boyunlarında azizlerin, Amerikan yerlilerinin ve yıldızların sfenkslerini taşıyan devasa altın zincirler vardır. Kutu bira içerler. Külüstür arabalarıyla ilgilenir; yanlarında portatif radyoları, saatlerce gürültülü rock şarkıları ya da irkiltici davul soloları dinlerler.

Yürüyoruz. Sekizinci Cadde'ye ulaşınca, sağa dönüp mahallenin merkezine doğru ilerliyoruz. Büfeler, butikler, gözlükçüler, berber dükkânları, restoranlar, kafeler, emanetçiler, mobilyacılar. Mimari incelikten yoksun, estetik kaygı gözetilmeden yapılmış küçük, basit, kare şeklinde dükkânlar. Üç kuruş para kazanabilmek, ortalama Kübalının hayallerini süsleyen küçük burjuva yaşantısını kıt kanaat sürdürebilmek için yapılmış dükkânlar.

İlerliyoruz. Kocaman ve külrengi bir Baptist kilisesinin önünde, bir sütunun dibine oturuyoruz. Sokakta yaşlıların gösteri yürüyüşü var. Downtown'a doğru ilerliyorlar. Neyi protesto ettiklerini bilmiyorum. "Artık yeter!" yazılı pankartlar taşıyorlar. Ellerinde Amerika ve Küba bayrakları var. İçlerinden biri, bize teksir edilmiş bildiriden birer tane veriyor. Okuyorum: "Vakit geldi. İntikamcı Kübalılar grubu, Miami'de kuruldu. Bundan böyle, mutsuz Küba zincire vurulmuş inim inim inlerken bu pastoral ve hedonist şehirde hayatın keyfini çıkaran gamsızlar, ruhsuzlar, sinsi komünistler ayağını denk alsın. İntikamcı Kübalılar, Kübalılara izleyecekleri yolu gösterecektir. İntikamcı Kübalılar..."

Buruşturup atıyorum kâğıdı. Gülmeye başlıyorum. Sütuna yaslanıp Francis'e bakıyorum. İyice sokuluyor bana,

omzunu göğsüme yaslıyor. Elimi omzuna atıyorum. Elimle omzunu sıkıp kafasına bir öpücük konduruyorum.

"Aşkım," diyor. "Komünist oldun mu hiç?"

"Evet."

"Ben de."

İkimiz de susuyoruz. "En başında," diye ekliyor sonra.

Başımı sütuna yaslıyorum. Devrimin ilk yıllarında söylediğimiz marşı mırıldanmaya başlıyorum:

Conrado Benítez[1] *takımındanız*
Devrimin öncüleriyiz biz

Francis tamamlıyor;

Yürüyoruz hedefe kitabımızla
Bütün Kübalıları okuryazar yapmaya...

Gülmeye başlıyoruz.

"Beş köylüye okuma yazma öğrettim ben," diyor.

"Yaa! Nerede?"

"Sierra Maestra'da," diyor, "El Roble dedikleri yerde."

"Sana yakın bir yerdeydim," diyorum. "Ben de La Plata'daki köylülere öğretiyordum. Senden üç dağ ötede."

"Aşkım, kaç yıl geçti aradan?"

Gözlerimi kapatıyorum.

"Yirmi iki, yirmi üç," diyorum.

"Kimse anlamıyor bu hikâyeyi," diyor. "Psikiyatri uzmanına

1 Conrado Benítez: Okuma yazma seferberliğinde gönüllü öğretmen olarak çalışan, 1961'de 19 yaşındayken CIA tarafından öldürülen Kübalı. Okuma yazma seferberliğine, ölümünden sonra onun adı verilmiştir. (ç.n.)

anlatıyorum. Etrafon Fort verip geçiyor. Yirmi üç yıl, öyle mi aşkım?"

Yorgun gözlerle bakıyor bana.

"Derin bir mana kaybı hissediyorum," diyor.

"Ben de," diyorum.

Onun elini tutuyorum, kalkıyoruz.

Siyah, üstü açılabilen bir otomobil geçiyor önümüzden. Miamili bir yeni yetme arabanın camından sarkıp, "Süprüntü!" diye bağırıyor bize.

Elimin en uzun parmağını gösteriyorum ona. Sonra Francis'in elini sıkıyorum; bakımevine doğru yürüyoruz. Açım. Karnımı doyurmak, hiç olmazsa bir etli börek yemek istiyorum. Ama tek kuruş yok cebimde.

Mendilini açarak, "Yirmi sentim var," diyor Francis.

"Bir işe yaramaz," diyorum. "Yirmi beş sentten ucuza hiçbir şey alamazsın bu ülkede."

Yine de *La Libertaria*[1] isimli kafeteryanın önünde duruyoruz.

"Bu börek ne kadar?" diye soruyor Francis, tezgâhın arkasında sıkıntılı bir edayla duran adama.

"Elli sent."

"Öyle mi?"

Arkamıza dönüyoruz. Daha ikinci adımımızda adamın sesini işitiyoruz:

"Aç mısınız?"

"Evet," diyorum.

"Kübalı mısınız?"

"Evet."

"Karı koca mısınız?"

1 Özgürlükçü. (ç.n.)

"Evet."

"Girin içeri! Size yemek vereceğim," diyor.

Giriyoruz.

İki büyük parça ekmek kesiyor. İçlerini peynir ve jambon dilimleriyle doldururken, "Adım Montoya," diyor. "Bana da çok kötülük yaptılar bu ülkede. Vampirlerin yurdudur burası ama bunu kimseye söylemezler. Aslında çok şey borçluyum bu ülkeye; ama vampirlerin yurdu olduğunu biliyorum." Ekmeklerin içine büyük salatalık dilimlerini yerleştirirken, "Adım Montoya," diyor yeniden. "Eski bir devrimciyim. Küba'ya musallat olan her diktatörlüğün hapishanesinde yattım. Önce '33'te, sonra '55'te yattım. Ve en son orak çekiçli olanın hapishanesini boyladım."

"Anarşist misin?" diye soruyorum.

"Anarşistim," diyor. "Hayatım boyunca anarşist oldum. Hem Yankilerle hem de Ruslarla mücadele ettim. Şimdi oldukça huzurluyum."

Hazırladığı sandviçleri tezgâhın üzerine koyup, "Buyurun," diyor. Sonra iki kola çıkarıp önümüze koyuyor.

Dirseklerini tezgâha dayayıp, "1961 yılında," diyor, "ben, Rafael Porto Penas, Cojo Estrada ve artık hayatta olmayan Manolito Ruvalcaba, Fidel Castro ile aynı arabadaydık. Ben direksiyondaydım. Yanında korumaları yoktu. Cojo Estrada, kararlılıkla baktı onun gözlerine ve 'Fidel, sen komünist misin?' diye sordu. Ne cevap verdi biliyor musunuz? 'Beyler, size annem üzerine yemin ederim ki ne komünistim ne de komünist olmaya niyetim var.' Nasıl bir adam olduğunu anlayın artık."

Gülmeye başlıyoruz.

"Küba'nın hikâyesi hâlâ yazılmadı," diyor Montoya. "Onu yazdığım gün dünyanın sonu gelecek."

Yeni gelen iki müşteriyle ilgilenmek üzere yanımızdan ayrılıyor. Bu fırsatı değerlendirerek sandviçlerimizi yemeye başlıyoruz. Sessizce yiyip içiyoruz. Bitirdiğimizde yeniden beliriyor Montoya.

"Teşekkür ederiz," diyorum.

Önce bana, sonra Francis'e uzatıyor elini.

"Homestead'e gidin," diyor. "Domates ve avokado toplamak için eleman arıyorlar."

"Teşekkürler, ilgileneceğiz," diyorum.

Çıkıyoruz. Birinci Cadde'ye doğru yürüyoruz. Yürürken parlak bir fikir geliyor aklıma.

Altıncı Cadde'ye geldiğimizde duruyorum, "Francis!" diyorum.

"Söyle aşkım!"

Duvara sırtımı yaslayıp onu hafifçe kendime doğru çekerek, "Francis, muhteşem bir fikir geldi aklıma," diyorum.

"Söylesene!" diyor.

"Bakımevinden kurtuluyoruz!" diyorum ona sarılarak. "Sosyal Güvenlik'ten alacağımız parayla küçük bir evde yaşayabiliriz. Basit işler buluruz kendimize. O zaman daha fazla para geçer elimize."

Şaşkın şaşkın bakıyor bana. Çenesi ve dudakları hafifçe titremeye başlıyor.

"Aşkım!" diyor heyecanla, "New Jersey'den oğlumu getirebilir miyim?"

"Elbette!"

"Onu yetiştirmem için bana yardım eder misin?"

"Elbette!"

Ellerimi var gücüyle sıkıyor. Titreyen bir gülümseyişle bakıyor bana. Öylesine heyecanlı ki bir süre ne diyeceğimi bilemiyorum. Derken suratı bembeyaz kesiliyor, gözleri dönüyor, kollarıma yığılıyor.

"Francis! Francis!" diyorum. Doğrultup sarsıyorum onu. "Neyin var?" Yüzüne bir iki tokat atıyorum. Yavaşça kendine geliyor.

"Hayal bunlar, aşkım. Yalnızca hayal," diyor.

Sıkıca sarılıyor bana. Dudakları, yanakları, bütün çehresi zangır zangır titriyor. Ağlamaya başlıyor.

"Olacak iş değil!" diyor.

"Neden?" diye soruyorum.

"Çünkü akıl hastasıyım ben," diyor. "Her gün dört tane Etrafon Fort içmem gerekiyor."

"Ben veririm sana ilaçlarını," diyorum.

"Sesler işitiyorum," diye karşılık veriyor. "Sanki herkes benden konuşuyor."

"Ben de," diyorum. "Lanet olası sesler!"

Kolumu beline doluyorum. Yavaş yavaş bakımevine doğru yürümeye başlıyoruz. Son model bir araba geçiyor yanımızdan. Seyrek sakallı, külrengi gözlüklü bir tip kafasını camdan çıkarıp bağırıyor bana:

"Atla ona, ufaklık!"

İlerliyoruz. Yürürken, kafamda yapacağım şeyleri tartıyorum. Yarın, ayın ilk günü. Sosyal Güvenlik'ten çeklerimiz geliyor. Curbelo ile konuşup çeklerimizi isteyeceğim. Sonra bavullarımızı toplayıp taksi çağıracağız. Doğru ev aramaya. Yıllardır ilk kez, göğsümdeki devasa boşlukta küçücük bir umut ışığı beliriyor. Farkında olmaksızın gülümsüyorum.

Siyah tel örgüyle çevrili arka kapıdan giriyoruz bakımevine. Yemeği bitirmiş kaçıklar. Tahta iskemlelere oturmuş, hazmetmekle meşguller. Binaya girince, Francis'ten ayrılıyorum. O kendi odasına, ben kendi odama gidiyorum. Beatles'ın eski bir şarkısını mırıldanıyorum odaya giderken:

He's a real nowhere man
Sitting in his nowhere land[1]

Hilda, eli ayağı tutmayan yaşlı kadın, yoluma çıkıp sigara istiyor. Veriyorum. Sonra başını tutup yanağına bir öpücük konduruyorum.

"Teşekkür ederim," diyor, şaşkın bir edayla. "Yıllardır ilk kez öpülüyorum."

"Bir öpücük daha ister misin?"

"Elbette."

Bu sefer diğer yanağından öpüyorum.

"Teşekkür ederim dostum," diyor.

Nowhere Man'i söyleyerek yoluma devam ediyorum. Pizzacıda çalışan kaçık, yatağında parasını sayıyor.

"Baksana," diyorum, "bana bir dolar vermen gerekiyor."

"Ne? Bir dolar mı? Delirdin mi sen Bay William?"

Cüzdanını kapıyorum elinden. Açıp bir dolar alıyorum.

"Cüzdanımı ver bana," diyor inleyerek.

Veriyorum. Kolumu şefkatle omzuna atıyorum.

"Hepi topu bir dolar dostum! Boktan bir dolar!" diyorum.

Bana bakıyor. Ona gülümsüyorum. Yanağından öpüyorum. O da gülümsüyor.

"Tamam, Bay William," diyor.

"Yarın geri vereceğim," diyorum.

Dışarı çıkıyorum. Köşeye doğru gidiyorum. Günlük gazetelerden birini alacağım. İlan sayfalarında Francis ile yaşayacağımız evi arayacağım. Basit bir daire. İki yüz pezonun üzerinde olmayacak. Mutluyum. Hayır, böyle söylememeliyim. Mutluyum sanırım, demeliyim. Şeytanı

1 *Gerçekten hiçbir yere ait o*
Hiçbir yerde yaşıyor (ç.n.)

kışkırtmanın, onun gazabını ve uğursuzluğu üzerime çekmenin âlemi yok. Köşedeki büfeye ulaşıyorum. Gazeteyi alıp doları uzatıyorum.

"Henüz ödenmemiş bir borcunuz var bana," diyor büfedeki kadın. "Elli sent."

"Benim mi? Ne zamandan?"

"Bir ay oluyor. Hatırlamıyor musunuz? Bir kola almıştınız."

"Ne diyorsunuz? Sizin gibi güzel bir kadının böyle bir şey söylemesi çok tuhaf. Yanılıyorsunuz."

Güzel sıfatını işitince gülümsüyor.

"Karıştırmış olmalıyım," diyor.

"Orası kesin," diyorum.

Gülümseyerek bakıyorum ona. Kadınları hâlâ kandırabiliyorum. Onları kandırmak kolay benim için. Yalnızca zaman ayırmak gerekiyor.

"Saçınızı neden sarıya boyamıyorsunuz?" diyorum. "Öylesi çok daha fiyakalı olur."

"Öyle mi dersiniz?" diyor, eliyle saçını sıvazlayarak.

"Kesinlikle."

Kasayı açıyor. Bir doları kasaya koyuyor. Bana yetmiş beş sent veriyor.

"Teşekkür ederim," diyorum.

"Ben teşekkür ederim," diyor. "Sizi başka birisiyle karıştırmış olmalıyım."

"Orası kesin," diyorum.

Gazeteyi kolumun altına sıkıştırıp, *Nowhere Man*'i mırıldanarak ayrılıyorum oradan. Evinin kapısında uğursuz bakışlarla beni süzen zenciye, "Hemşerim, merhaba!" diye laf atıyorum.

Gülümsüyor.

"Merhaba, cılız hergele!" diyor, "Sen de kimsin?"

"Cılız Hergele," diyorum. "Kimliğim bundan ibaret."

"Yeni bir arkadaş edindiğim için mutluyum Cılız Hergele. Temiz Hamur benim adım. Bir tekneye atlayıp geldim beş yıl önce. Her zaman emrine amadeyim. Burası senin de evindir."

"Teşekkür ederim," diyorum. "Teşekkür ederim Temiz Hamur."

"Eyvallah," diyor. Eliyle selamlayarak beni uğurluyor.

Bakımevinin yolunu tutuyorum. Yüksek çitle çevrili bir evin önünden geçerken, siyah, devasa gibi bir köpek, üzerime doğru atılarak hiddetle havlamaya başlıyor. Duruyorum. Çitin üzerinden elimi usulca uzatarak köpeğin başını okşuyorum. Bir kez daha havlıyor, sonra ezberi bozuluyor. Arka ayakları üzerine oturup elimi yalamaya başlıyor. Muzaffer bir edayla çitin üzerinden eğilip yüzüne bir öpücük konduruyorum. Sonra yeniden yola koyuluyorum. Bakımevine ulaşınca, kimseyle hiçbir şey konuşmayan Pedro'ya rastlıyorum. Kapıda oturuyor.

"Sana kahve ısmarlayayım mı Pedro?" diye soruyorum.

"Evet," diyor.

Kahve alacağı parayı veriyorum ona.

"Teşekkür ederim," diyor. Gülümsediğini ilk kez görüyorum onun.

"Peruluyum ben," diyor. "Akbabanın anavatanından."

İçeri giriyorum. Doğruca Francis'in odasına gidiyorum. Yavaşça itekliyorum kapıyı. Yatağında Francis. Çiziyor. Yanına oturuyorum. Yanağından öpüyorum. Kalemi bırakıyor. Koluma giriyor.

"Kendimize ev bakacağız," diyorum.

Gazetenin ilk sayfasına göz atıyorum.

PEKİN, ÇAĞDIŞI KALDIĞI İÇİN
MARX'IN FİKİRLERİNİ TERK EDİYOR.

HAVA KORSANLARI DAHA FAZLA REHİNE ÖLDÜRECEK.
KOCASINI ÖLDÜREN KADIN BERAAT ETTİ.

Bu kadarı yeterli benim için. İlanların sınıflandırılarak verildiği sayfayı açıyorum. Okuyorum:

"Mobilyalı daire. Balkon. Halı. Yüzme havuzu. Ücretsiz sıcak su. Dört yüz pezo."

"İşte bu, aşkım!" diyor Francis.

"Hayır," diyorum, "çok pahalı."

Aramaya devam ediyorum. Kiralık daire sütununun tamamını okuyorum. Sonunda, parmağımla göstererek, "İşte buldum," diyorum.

Ev, Flagler Caddesi'ne açılan On Altıncı Cadde'de. İki yüz elli pezo. Gidip yüz yüze konuşmak gerekiyor. İlgilenen kişinin adı Haidee, saat dokuzdan altıya kadar müsait. Şimdi saat üç.

"Hemen gidiyorum oraya," diyorum Francis'e.

"Ah, Tanrım!" diyor büzüşerek.

"Nasıl, iyi görünüyor muyum?" diye soruyorum saçlarımı düzelterek.

"Bence çok iyisin," diyor.

"Şu bayanla konuşacağım," deyip ayağa kalkıyorum.

"Aşkım," diyor Francis, çekmecesini kurcalamaya koyularak. "Şunu al, o bayanla konuşacağın zaman dilinin altına koy. Hayal kırıklığına uğramaktan kurtarır seni."

"Nedir bu?"

"Çubuk tarçın. Uğur getirir."

Alıp cebime koyuyorum.

"Söylediğini yapacağım," diyorum. Elini alıp öpüyorum. Sokağa çıkmak üzere onun yanından ayrılıyorum. Zihinsel özürlülerin yaşlısı Pepe'nin yanından geçerken, onun başını iki elimle tutup keline bir öpücük konduruyorum. Elimi tutuyor.

"Beni seviyor musun çocuk?" diyor.

"Elbette seviyorum," diyorum.

Elimi alıp öpüyor. Duygulanıyor. "Teşekkür ederim çocuk," diyor.

Zihinsel özürlülerin diğeri René oturduğu yerden "Ya beni? Ya beni?" diye soruyor.

"Seni de," diyorum.

Ayağa kalkıyor. Ayaklarını sürükleyerek bana yaklaşıyor. Var gücüyle kucaklıyor beni. Sonra kahkahalar atarak gülüyor.

"Ya beni, William?" diye soruyor Kolombiyalı cüce Napoleón. "Beni de seviyor musun? Senin takdirini kazanabildim mi ben?"

"Elbette," diyorum. "Seni de seviyorum."

Bunun üzerine yaklaşıyor, belime sarılıyor.

Duygulu bir sesle, "Benim gibi günahkâr birini sevdiğin için teşekkür ederim William," diyor.

Gülüyorum. Onun kollarından kurtulup Flagler Caddesi'nin yolunu tutuyorum.

Flagler Caddesi'ne açılan Sekizinci Cadde'ye ulaştığımda tekerlekli sandalyede oturan yaşlı bir Amerikalı benden sigara istiyor. Sarı, kirli bir sakalı var. Paçavralara sarınmış. Bir bacağı yok.

Sigarayı uzatıyorum.

"Sit down here, just a minute,"[1] diyor kolumdan tutarak.

Yanındaki banka oturuyorum.

Bir erik şarabı çıkarıyor paçavraların arasından. "Hadi iç!" diyor.

"Hayır," diyorum, "gitmek zorundayım."

1 Gel, otur şuraya. Sadece bir dakika. (ç.n.)

"İç hadi!" diyor şevkle. Koca bir yudum alıp şişeyi bana uzatıyor. İçiyorum. Hoşuma gidiyor. Bir yudum daha alıyorum.

"Vietnam Savaşı gazisi misin?" diye soruyorum.

"Hayır," diyor, "şu lanet olası hayat mücadelesi gazisiyim."

Gülüyorum.

"Peki," diyorum, "İkinci Dünya Savaşı'nda çarpışmış olabilir misin?"

"Elbette," diyor. "Madison Square Garden'da ve Disneyland'de çarpıştım."

Ansızın öfkeleniyor:

"Siz Kübalılar, neden bizde boyuna cesaret arıyorsunuz? Gidin kahrolası ananızla çarpışın."

"Özür dilerim," diyorum.

"Siktir et!" diyor sakin bir edayla. "İç hadi!" Bir yudum alıp şişeyi bana uzatıyor. Üç büyük yudum alıyorum.

Yüzünde bir canlılık peydahlanıyor.

"İyi bir adamsın sen," diyor.

"Teşekkür ederim," deyip ayağa kalkıyorum. "Gitmem gerekiyor."

Kirli elini tutup hararetle sıkıyorum. Amerikalı bir zencinin kullandığı, üzerinde kırmızı boyayla "THANK YOU BUDDY"[1] yazılı devasa bir levha taşıyan kamyon geçiyor yanımızdan.

Elimi Amerikalı serseriden kurtarıp On Altıncı Cadde'ye doğru ilerliyorum. On İkinci Cadde'ye ulaştığımda, birisi adımla sesleniyor bana. Dönüyorum arkaya. Bana sesleneni tanımakta zorlanıyorum. Benim gibi psikiyatri kliniklerinin gediklisi olan arkadaşım Máximo. Çok zayıflamış. Kirli bir paçavraya sarınmış. Ayakları çıplak.

1 Teşekkürler ahbap. (ç.n.)

"Máximo!" diyorum elini sıkarak, "Ne oldu sana?"

"Senin gibi bir bakımevindeydim. Kaçmayı tercih ettim. Ne olursa olsun dedim, sokağı seçtim," diyor.

"Máximo!" diyorum, "Dön oğlum oraya, halini hiç beğenmedim."

Öfkeyle gözlerimin içine bakarak, "Oraya dönmemi isteme benden," diyor. "Yoksa senin de hayatımı mahvetmek için tezgâhlanan oyunun içerisinde olduğunu düşünürüm."

"Ne oyunu, Máximo?"

Kollarını iyice açıp bütün dünyayı içine alan bir yay çizerek, "Orospularla götverenlerin tezgâhladığı oyun," diyor. "Herkes ya orospu ya da götveren!"

"Máximo..." diye söze giriyorum, ama ne diyeceğimi bilemiyorum. Sokağı seçmiş. Başka bir Curbelo'yla, başka bir Arsenio'yla, başka Reyes, Pepe ve Renélerle yaşamak yerine, özgürlük adına elinde ne kaldıysa onu tercih etmiş.

"En iyisi, sus! Bir şey söyleme!" diyor. "Bana bir kahve alacak kadar paran var mı?"

Cebimden çıkarıp veriyorum kahve alacağı parayı.

"Hepsi bundan ibaret," diyor. "Olan oldu işte. Ama asla Küba'ya dönmek istemezdim."

Bakıyorum ona. Anlıyorum. Özgürlüğünü savunuyor. Aylak aylak dolaşabilme, yavaş yavaş mahvolma özgürlüğünü. Ama özgürlük, özgürlüktür yine de. Onu kucaklıyorum. Sonra arkama dönüp yoluma devam ediyorum.

On Altıncı Cadde'de bir yığın apartmanın önünden geçtikten sonra, gazete ilanında belirtilen numarayı taşıyan sarı renkli iki katlı bir binanın önünde duruyorum. Giriş kapısı açık. İçeri giriyorum. Bayan Haidee'nin oturmakta olduğu altı numaralı daireyi arıyorum. Kesif bir boya kokusu var. Şirin bir yer. Altı numaralı daireyi bulup kapıyı çalıyorum. Bekliyorum. Bir köpek havlıyor içeride. Derken

kapı açılıyor. Ellili yaşlarında, heyula gibi bir kadın peydahlanıyor.

"Bayan Haidee siz misiniz?" diye soruyorum, "Gazetedeki ilan için gelmiştim."

"Geçin!" diyor, cana yakın bir edayla.

Geçiyorum. Ben divana oturuyorum; o da benim karşımdaki hasır iskemleye. Suratımı inceliyor.

"Havanalı değil misin sen?"

"Evet, oralıyım."

"Ailen, San Rafael Caddesi'nde, Rex Sineması'nın yanında yaşamıyor muydu?"

"Evet, orada yaşıyordu," diyorum, hayretten donakalmış bir hâlde.

"Doktor Figueras'ın, Capitolio Nacional'in yakınlarında bürosu olan avukatın oğlu değil misin sen?"

"Evet, onun oğluyum."

"Annenin adı Carmela değil mi?"

"Evet, Carmela," diye bağırıyorum gülerek.

"Oğlum!" diyor sevinçle, "Annenin çok eski arkadaşıyım ben. Avon'un ürünlerini satardık birlikte."

"İnanılır gibi değil!" diyorum.

"Daire için mi geldin?"

"Evet," diyorum. "İki kişiyiz. Eşim ve ben."

"Görmek ister misin daireyi?"

"Evet."

İskemleden kalkıyor. Etajerin yanına gidiyor. Çekmeceyi açıp bir anahtar tomarı çıkarıyor. Mütemadiyen gülümsüyor.

"Senin gelmen ne büyük şans!" diyor, "Yabancılara ev vermekten hoşlanmıyorum."

Çıkıyoruz. Karanlık bir koridoru katedip iki numaralı kapının önünde duruyoruz. Haidee kapıyı açıyor; içeri giriyoruz.

Daha girişte, "Muhteşem!" diyorum içimden. Yeni boyanmış. Ferah, aydınlık bir ev. Mutfak yeni yapılmış. Buzdolabı da yeni. Çitf kişilik bir yatak, üç koltuk ve bir etajer var.

"Gömme dolap," diyor, devasa gardırobu göstererek.

Heyecanımı gizleyemeyerek, "Beğendim, tutuyorum," diyorum.

"Şimdi mi?" diye soruyor Haidee.

"Hayır. Yarın. Yarına kadar bekletebilir misin benim için?"

Gülümsüyor. "Buna hiç yanaşmam aslında," diyor. "Ama senin için yapacağım."

"Teşekkür ederim Haidee."

"Annenle çok yakın arkadaştık," diyor, "çok yakın."

Beni kucaklıyor.

"Burada çok rahat edeceksin," diyor. "Komşuların makul insanlar. Pazara yakın. Üstelik ben de buradayım."

"Elektrik ücretsiz, değil mi Haidee?" diye soruyorum.

"Elektrik de gaz da ücretsiz," diyor. "Hepsi iki yüz ellinin içinde. Ama bu ay fazladan yüz pezo ödemen gerekiyor. Ev sahibinin talebi. Benim tasarrufumda olsaydı hiçbir şey almazdım senden."

"Biliyorum," diyorum.

Bir süre daha konuşuyoruz. Havana'dan, ortak dostlarımızdan, önümüzdeki ay Küba'ya yapmayı düşündüğü ziyaretten söz ediyoruz. İkimizin de Amerika'ya gelmeden önce kalmış olduğumuz Madrid hakkında konuşuyoruz.

Nihayet ona elimi uzatıp, "Pekâlâ Haidee, yarın öğleden sonra görüşmek üzere," diyorum.

Beni kendine doğru çekip yanağımdan öpüyor.

"Seninle komşu olacağımız için çok mutluyum," diyor. "Burada kendini çok iyi hissedeceksin."

Ben de onun yanağını öpüyorum.

Sokak kapısına doğru geri geri giderek, "Hoşça kal Haidee," diyorum.

Daire kapısından el sallıyor. "Görüşmek üzere," diyor.

Sokağa çıkıyorum. Alçalmaya başlamış güneş. Kaldırımda kısa bir süre durup derin bir nefes alıyorum. Gülümsüyorum. Yanımda olmasını isterdim şimdi Francis'in. Ona sıkıca sarılmak isterdim. Öyle ağır ağır, telaşsızca.

Bakımevinin yolunu tutuyorum.

Saat altıda bakımevine ulaşıyorum. Çekip gitmiş Bay Curbelo. Onun odasında, elinde ebedi birası Budweiser ile Arsenio oturuyor şimdi.

"Gel bakalım, Çeteci!" diyor beni görür görmez. "Otur şuraya, biraz konuşalım."

Yanındaki sandalyeye oturuyorum. Suratına bakıyorum. Beni fena hâlde iğrendiriyor olsa da acıyorum ona. Daha otuz iki yaşında. Ve şu hayatta bildiği tek şey, içmek ve saçma sapan oyunlara para yatırmak. Bir seferde bin pezo kazanma hayaliyle yanıp tutuşuyor. Eğer kazanırsa...

"Eğer kazanırsam, Çeteci, eğer 38 numara çıkarsa bu gece, bir kamyonet alıp karton toplama işine gireceğim. Kartonun tonuna ne veriyorlar, biliyor musun? Tam yetmiş pezo! Kamyonette benimle çalışmak ister misin?"

"Bu her şeyden önce 38'in çıkmasına bağlı," diyorum. "Hem çıksa da bir günde içerek tüketirsin sen bin pezoyu."

Gülmeye başlıyor.

"O zaman bırakırım içkiyi," diyor. "Yemin ederim bırakırım."

"Sen kaybettin zaten," diyorum. "Kalın kafalının tekisin sen sevgili dostum."

"Neden saygı duymuyorsun bana?" diye soruyor. "Söylesene Çeteci, neden hiç kimse sevmiyor beni?"

"Feci bir hayatın var senin," diyorum. "Bu iğrenç mekâna çöreklenmişsin. Birkaç pezo için kaçıkları soyuyorsun. Canın kadın çekiyor, eli ayağı tutmayan zavallı Hilda'ya tebelleş oluyorsun. Curbelo seni istismar ediyor ama sen mutlusun. Acısını kaçıklardan çıkarıyorsun. Onları patron edasıyla yönetiyorsun. Hayal gücünden yoksunsun sen."

Gülüyor yine.

"Bir gün işi bitireceğim!" diyor.

"İşi bitirmek derken neyi kast ediyorsun?"

"İşi bitirmek, eski suçluların dilinde, ses getiren vuruşu, büyük vurgunu yapmak demek. Yüz bin. İki yüz bin. Şu gördüğün yerde büyük vurguna hazırlanıyorum. İşi bitireceğim! O zaman sana, 'Al Çeteci, iki yüz bin pezo," diyeceğim. 'Daha fazlasına mı ihtiyacın var? Al, üç yüz bin,' diyeceğim."

"Hayalperestin tekisin sen," diyorum. "İç! Senin yapabileceğin en iyi şey bu."

"Göreceksin!" diyor, "Burada, Miami'de, boynumda yirmi altın zincir, yanımda fıstık gibi bir sarışınla göreceksin beni. Altımda altın yaldızlı Cadillac. Üzerimde altı yüz pezoluk elbise, kolumda üç bin pezoluk saat. Göreceksin Çeteci!"

"Umarım becerirsin," diyorum.

"Göreceksin!" diyor.

Duruyorum. Yönümü Francis'in odasına çeviriyorum. Kapıyı hafifçe itip içeri giriyorum. Francis orada. Yatağın üzerinde, elbisesini karton kutuya yerleştiriyor. Usulca yaklaşıyorum ona. Beline sarılıyorum. Boynundan öpüyorum.

"Aşkım!" diyor, "O kadını gördün mü? Evi tuttun mu?"

"Evet," diyorum. "Yarın bu saatlerde, tertemiz, cıvıl cıvıl bir yatakta yatıyor olacağız."

"Tanrım!" diyor, tavana bakarak. "Ah, Tanrım!"

"Bir salon," diyorum. "Bir oda. Bir mutfak. Bir banyo. Hepsi yeni boyanmış, temiz, güzel. Hepsi bizim için."

"Aşkım, aşkım!" diyor, "Öp beni!"

Dudaklarından öpüyorum. Elbisesinin üzerinden memesini okşuyorum. Çok güzel kokuyor. Elimize biraz para geçtiğinde, daha bakımlı olduğunda daha da güzelleşecek. Usulca yatağa yatırıyorum onu. Ayakkabılarını çıkarıyorum. Kapıya gidip sürgüyü çekiyorum. Bu sefer kendisi soyunuyor.

"Yarın," diyorum, usulca içine girerken, "yarın bunu kendi evimizde yapacağız."

"Aşkım..." diyor.

O gece rüyamda yeniden Havana'da buluyorum kendimi. Yirmi Üçüncü Cadde'de bir cenaze törenindeyiz. Arkadaşlarım etrafımı sarmış. Ansızın beyaz bir kapı açılıyor; ağlamaları için tutulan on iki yaşlı kadının sırtladığı devasa bir tabut giriyor içeri. Bir arkadaşım, dirseğiyle kaburgamı dürterek, "İşte, Fidel Castro'yu getirdiler," diyor.

Herkesin bakışları kapıya yöneliyor. Yaşlı kadınlar, tabutu salonun ortasına bırakıp, hüngür hüngür ağlayarak çıkıyorlar. Derken, tabutun kapağı açılıyor. Önce Fidel'in bir eli beliriyor, sonra vücudunun yarısı. Nihayet büsbütün çıkıyor tabutun içinden. Üniformasına çeki düzen veriyor, gülümseyerek bize doğru yaklaşıyor.

"Bana kahve vermeyecek misiniz?" diye soruyor.

Birisi ona bir fincan kahve uzatıyor.

"Pekâlâ," diyor Fidel. "Nihayet öldük işte. Şimdi bunun da hiçbir sorunu halletmediğini görecekler."

Uyanıyorum. O gün geldi. O büyük gün. Üç saat sonra çeklerimiz gelecek; Francis ile birlikte buradan ayrılacağız. Yataktan çıkıyorum. Leş gibi havluyu ve sabun parçasını alıp

banyonun yolunu tutuyorum. Kendime çeki düzen veriyorum. İşiyorum. Havluyu ve sabunu banyoda bırakıyorum. Artık ihtiyacım yok onlara. Salona gidiyorum. Kaçıklar kahvaltıda. Ama Francis orada, televizyonun yanında oturuyor.

"Uyuyamadım," diyor. "Hadi, gidelim artık!"

"Beklemek zorundayız. Çekler saat onda geliyor," diyorum.

"Korkuyorum," diyor. "Hadi gidelim!"

"Sakin ol!" diyorum. "Sakin ol! Eşyalarını topladın mı?"

"Evet."

"Öyleyse sakin ol," diyorum. Başına bir öpücük konduruyorum.

Ona bakıyorum. Bugün onunla temiz ve rahat bir yatakta sevişeceğimi hayal ediyorum; kamışım sertleşiyor.

"Sakin ol!" diyorum. Elimi elbisesinin altından sokup memesini hafifçe okşuyorum. "Sakin ol!"

Elimi çekip cebime sokuyorum. Azıcık para kalmış cebimde. Güzel. Kahve ve gazete alacağım. Çekler gelene kadar bir banka oturup birkaç saat oyalanacağım. Onu dudaklarından öpüyorum. Köşedeki kafeteryaya gitmek üzere oradan ayrılıyorum.

Güzel bir sabah. Uzun zamandır ilk kez mavi gökyüzüne, kuşlara, bulutlara bakıyorum. Kahve içmek, sigara yakmak, gazeteye göz atmak, hepsi zevkli bir şey oluyor ansızın. Uzun zamandır ilk kez, sırtımdaki muazzam yükün kalktığını hissediyorum. Bacaklarımın koşabilecek kadar güçlü olduğunu hissediyorum. Uzun zamandır ilk kez gücünü toplamış olan kollarımı kullanarak bir şeyler yapmak istiyorum. Yerden bir taş alıp ötedeki boş araziye doğru fırlatıyorum. Delikanlılığımda bir ara iyi bir beysbol oyuncusuydum. Onu hatırlıyorum. Tertemiz sabah havasını içime çekiyorum. Mutluluktan gözlerim yaşarıyor. Kafeteryaya ulaşıyorum. Bir kahve söylüyorum.

"İyi olsun!" diyorum kadına.

Kadın gülümsüyor.

"Ağzınıza layık," diyor fincanı doldururken.

Üç yudumda içiyorum kahveyi. Çok güzel. Gazete istiyorum. Veriyor. Ödüyorum. Arkamı dönüp temiz ve sakin bir köşe aranıyorum. Bir ağacın gölgesinde kalan beyaz duvarı gözüme kestiriyorum. Gidip oraya oturuyorum. Gazeteyi açıyorum. Derin bir ruh sükûnetiyle okumaya koyuluyorum.

KENDİSİNİ RENCİDE EDEN ESKİ SEVGİLİSİNİ KAÇIRDI, AĞZINI BAĞLADI VE ÖLDÜRDÜ.

ÖLÜM, CESUR HELİKOPTER PİLOTLARINI KARANLIKTA YAKALADI.

RUS LİDER, ÇARPIŞMALARIN DURDURULMASINI ÖNERDİ.

Birinin yanıma yaklaştığını hissediyorum. Başımı kaldırıyorum. Francis. Peşime düşmüş. Yanıma oturuyor. Koluma giriyor. Kafasını göğsüme gömüyor. Öyle sessiz, bir süre duruyor.

"Postacı geldi," diye mırıldanıyor sonra.

"Çekleri getirdi mi?" diye soruyorum.

"Bilmiyorum," diyor. "O adam, Curbelo aldı zarfları."

"Kalk hadi, gidiyoruz!" diyorum. Gazeteyi duvarın üzerine bırakıp ayağa kalkıyorum. Kolundan tutup yavaşça kaldırıyorum Francis'i. Titriyor.

"Ah, Tanrım!" diyor gökyüzüne bakarak.

"Sakin ol!" diyorum. Yavaşça çekiştiriyorum onu.

"Ev güzel mi, aşkım?" diye soruyor.

"Mükemmel," diyorum, kolumu omzuna atarak. "Bir salon, bir yatak odası, bir mutfak, bir banyo, çift kişilik bir yatak, bir etajer, üç koltuk..."

Bakımevine doğru yürüyoruz.

Bakımevine ulaşınca ayrılıyoruz. O, son bir kez göz atmak üzere odasına gidiyor; bense, bavulumu toplamak üzere kendi odama. Önünden geçerken, Bay Curbelo'nun odasında olduğunu görüyorum. Sosyal Güvenlik'ten gelen çekleri açıyor. Tek gözlü Reyes ona doğru gidiyor. Sigara isteyecek.

"Uza!" diyor Curbelo, "Çalışıyorum. Görmüyor musun?"

Gülümsüyorum. Odama gidiyorum. Bavulumu alıyorum. Üç gömleğimi, kitaplarımı, ceketimi ve bir çift ayakkabımı içine koyup kapatıyorum. Bavul, hayli ağır. İçinde ellinin üzerinde kitap var. Romantik İngiliz şairlerin kitabını alıp cebime koyuyorum. Son bir kez göz atıyorum odaya. Pizzacıda çalışan kaçık, ağzı açık horluyor. Dudağının üzerinde küçük bir hamam böceği dolaşıyor. Çıkıyorum. Bay Curbelo'nun odasına gidiyorum. Bavulumu yere bırakıyorum. Bakışlarıyla sorgulayarak süzüyor beni.

"Gidiyorum ben," diyorum, "çekimi verin bana!"

"Çekini böyle alamazsın," diyor. "On beş gün öncesinden bildirmek zorundasın bana. Aksi hâlde yatağın boş kalır. Zarara uğratırsın beni."

"Kusura bakmayın," diyorum. "Çekimi istiyorum."

Zarfları kurcalıyor. Benimkini buluyor. Veriyor.

"Yaylan!" diyor.

Çıkıyorum oradan. Bavulumu salona bırakıp Francis'in odasına gidiyorum. Hazırlığını bitirmiş bekliyor Francis. Çeki gösteriyorum ona.

"Git, seninkini iste!" diyorum.

Çıkıp Curbelo'nun yanına gidiyor. Yatağa oturup beklemeye başlıyorum. Çok uzun bir süre geçiyor. Derken yüzü solgun, eli boş, kapıda beliriyor Francis.

"Vermek istemiyor," diyor.

"Neden?" diye soruyorum öfkeyle.

Curbelo'nun yanında alıyorum soluğu. Karşısına dikilip, "Francis'in çekini verin! Benimle geliyor," diyorum.

Gözlüğünün üzerinden bakarak, "Bu mümkün değil," diyor.

"Neden?" diye soruyorum.

"Çünkü hasta bir kadın Francis. Onu annesi getirdi buraya. Bana emanet etti. Onun başına gelecek şeylerden ben sorumluyum."

Aşağılayıcı bir edayla, "Sorumluluk mu?" diye bağırıyorum. "Sen kirli çarşaflardan, leş gibi havlulardan sorumlusun. Ortalıktaki sidik birikintilerinden, boktan yemeklerden sorumlusun."

"İftira atma!" diyor, "Her şey usulüne uygun yapılır burada."

Hiddetle ona doğru bir adım atıyorum. Çek tomarını elinden kapıyorum. Ayağa kalkıp çekleri elimden almaya yelteniyor. Onu itiyorum; çöp sepetinin üzerine düşüyor.

Düştüğü yerden, "Arsenio! Arsenio!" diye bağırıyor.

Hızla Francis'in çekini arıyorum. Buluyorum onu. Cebime atıyorum. Diğer zarfları masanın üzerine fırlatıyorum. Kapıda bekliyor beni Francis.

"Hadi, çıkalım!" diyorum.

Elinde devasa iki kutuyla sokağa çıkıyor; onun arkasından, elimde kurşun gibi ağır bir bavul, ben çıkıyorum.

"Aşkım..." diyor Francis.

"Yürümeye bak!" diyorum, "Uzaklaşalım buradan!"

"Çok ağır," diyor kutuları kast ederek.

Kutulardan birini alıyorum onun elinden. Bavulumla birlikte onu da yükleniyorum.

Curbelo hâlâ "Arsenio!" diye bağırıyor içerden.

Birinci Cadde üzerinde, On Altıncı Cadde'ye doğru hızlı hızlı yürüyoruz. Ama bavulum çok büyük ve çok eski. Yedinci Cadde'ye geldiğimizde tamamen açılıyor, giysilerim, kitaplarım ortalığa saçılıyor. Bir kısmını bavula tıkıştırıyorum. Derken siren seslerini işitiyorum. Bir devriye arabası,

yolumuzu keserek önümüzde duruyor. Usulca doğruluyorum. Curbelo, bir polisle birlikte arabadan iniyor.

Kolumdan tutarak, "Gel bakalım buraya, ahbap!" diyor polis. "Uslu dur!" Sonra Curbelo'ya dönüyor, "Bu mu?" diye soruyor.

"Evet," diyor Curbelo.

Soğukkanlı, neredeyse kayıtsız bir sesle, "Hadi bakalım, ver şu çekleri!" diyor.

"Onlar bizim," diyorum.

"Delidir o," diyor Curbelo. "Dengesiz. İlaçlarını almıyor."

"Ver bana çekleri, ahbap!" diyor polis.

"Vermek zorunda değilim," diyorum. Gömleğimin cebindeki çekleri görüyor. Elini atıp kapıyor.

"Hep sorun çıkaran biridir bu adam," diyor Curbelo.

Francis'e bakıyorum. Ağlıyor. Eğilmiş, yere saçılan kitaplarını toplamaya çalışıyor. Nefretle Curbelo'ya bakıyor, kitaplardan birini onun suratına fırlatıyor. Polis, kolumdan tutup beni devriye arabasına götürüyor. Arka kapıyı açıyor, arabaya binmemi istiyor. Biniyorum. Bay Curbelo'nun yanına gidiyor. Alçak sesle, aralarında konuşuyorlar bir süre. Sonra Curbelo, Francis'i yerden kaldırıyor, kutularından birini yükleniyor. Onu kolundan tutup bakımevine doğru sürüklüyor.

Polis benim eşyalarımı yerden topluyor, arabanın bagajına tıkıştırıyor. Sonra arabaya binip direksiyona geçiyor.

Motoru çalıştırırken, "Kusura bakma ahbap!" diyor. Araba hızla yola koyuluyor.

Devriye arabası Miami şehrini katediyor, kuzeydeki varoşlara giriyor. Nihayet devasa, külrengi bir binanın önünde duruyor. Polis arabadan inip arka kapıyı açıyor.

"İn aşağı!" diyor.

İniyorum. Kolumdan sıkıca kavrıyor. Beni iyice aydınlatılmış, büyük bir lobiye sokuyor. Kapısında "Kayıt kabul" yazılı küçük bir odanın önünde duruyoruz. Omzumdan iterek içeri sokuyor.

"Otur!" diyor bana.

Bir banka oturuyorum. Polis, masalardan birine yöneliyor. Alçak sesle, beyaz önlüklü genç bir kadınla konuşuyor.

Sonra bana dönüyor. "Ahbap! Yaklaş buraya!" diyor.

Gidiyorum yanına.

"Şu an bir hastanedesin. İyileşene kadar burada kalacaksın, anlaşıldı mı?" diyor.

"Hiçbir şeyim yok benim," diyorum. "İstediğim tek şey, kadınımla temiz bir yerde yaşamak."

"Bunu," diyor, "daha sonra doktorlara anlatırsın." Silahına bir şaplak atıyor. Masadaki kadına gülümsüyor. Yavaşça çıkıyor odadan. Bunun üzerine kadın yerinden kalkıyor, çekmecelerden birini açıp bir anahtar tomarı çıkarıyor, bana "Come with me!"[1] diyor.

Onun peşinden gidiyorum. Elindeki anahtarlardan biriyle devasa bir kapıyı açıyor, kirli, loş bir salona alıyor beni. İçeride külrengi, uzun sakallı, neredeyse çıplak bir adam var. Yüksek sesle Nietzsche'nin *Zerdüşt*'ünden pasajlar okuyor. Pejmürde zenciler var. Elden ele dolaştırarak, tek bir sigaradan nefes çekiyorlar. Beyaz bir genç bir köşede hıçkıra hıçkıra ağlıyor, "Anne! Neredesin?" diye çığlık atıyor. İyi görünümlü zenci bir kadın, şaşkınlıkla bana bakıyor. Daha ötede, fahişe kılıklı, kocaman memeleri göbeğinin üzerinde duran beyaz bir kadın var. Gece oldu artık. Demir yatakların olduğu odaya açılan uzun koridoru geçiyorum. Bir köşede ankesörlü telefon görüyorum. Cebimi kurcalıyorum. Bulduğum

1 Gel benimle! (ç.n.)

bozuk parayla bakımevini arıyorum. Üçüncü çalışından sonra açıyor Arsenio.

"Çeteci!" diyor, "Sen misin?"

"Benim," diyorum. "Francis'i ver bana!"

"Odasında," diyor Arsenio. "Damardan iki klorpromazin yaptı ona Curbelo. Yatağa serildi kaldı. Çığlık atıp duruyor yemek yemeyi reddediyordu. Elbisesini parçaladı elleriyle. Çeteci... Ne yaptın sen bu kadına? Senin için deli oluyor!"

"Boş ver şimdi bunu!" diyorum. "Yarın yine arayacağım."

"Kitapların burada," diyor. "Polis getirdi. Bak Çeteci, neden yarı yarıya delirdiğini açıkça söyleyeyim sana. Okuduğun için."

"Bırak şimdi bunu!" diyorum. "38'e yatırmaya bak sen!"

"Ona ne şüphe!" diyor Arsenio. "İleride göreceksin ne durumda olduğumu! Göreceksin Çeteci!"

"Görüşürüz," diyorum.

"Görüşürüz," diyor Arsenio.

Yerine koyuyorum ahizeyi. Tam o sırada salondan adımı seslendiklerini duyuyorum. Oraya gidiyorum. Beyaz önlüklü bir adam beni bekliyor.

"William Figueras siz misiniz?"

"Benim."

"İçeri geçin. Sizinle konuşmak istiyorum. Doktor Paredes'im ben."

Penceresiz küçük bir odaya giriyorum. Bir masa, üç iskemle var odada. Duvarlar, Ernest Hemingway'in portreleriyle dekore edilmiş.

"Hemingway hayranısınız galiba," diyorum otururken.

"Çok okurum Hemingway'i," diyor Doktor Paredes.

"*Akıntı Adaları'nı* okudunuz mu?" diye soruyorum.

"Okudum," diyor. "Siz, *Öğleden Sonra Ölüm*'ü okudunuz mu?"

"Hayır. *Paris Bir Şenliktir*'i okudum ama," diyorum.

"Muhteşem," diyor. "Sanırım iyi anlaşacağız seninle. Söyle bakalım William, ne oldu?"

"Bir kez daha özgür olmayı istedim," diyorum. "Yaşadığım yerden kaçmak, yeni bir hayata başlamak istedim."

"Bir kızı da götürmek istemişsin sanırım."

"Evet," diyorum. "Francis, müstakbel eşim. Benimle geliyordu."

"Bir kaçırma vakası olduğunu söylüyor polis."

"Polis yalan söylüyor," diyorum. "Bakımevinin sahibi Bay Curbelo'nun ona söylediğini tekrarlıyor. O kadın ve ben birbirimizi seviyoruz."

"Aşktan mı söz ediyorsun?" diye soruyor doktor.

"Evet, aşktan söz ediyorum," diyorum. "Büyük bir aşk değil belki henüz. Ama gitgide serpiliyor."

"Çeşitli sesler işitiyor musun William?"

"Önceleri işitiyordum," diyorum. "Ama artık işitmiyorum."

"Hayal gördüğün oluyor mu?"

"Önceleri görüyordum," diyorum. "Ama artık görmüyorum."

"Nedir seni iyileştiren?"

"Francis," diyorum. "Onu yanımda hissetmek bana yeni bir güç verdi."

"Söylediklerin doğruysa sana yardım edeceğim," diyor Doktor Paredes. "Burada birkaç gün kalacaksın; bu meseleyle kişisel olarak ilgileneceğim ben. Curbelo ile konuşacağım."

"Onu tanıyor musunuz?"

"Evet."

"Onun hakkında ne düşünüyorsunuz?"

"O bir tüccar. Yalnızca ticaretle ilgilenen bir tüccar."

"Mükemmel bir tespit," diyorum. "Üstelik çakalın teki."

"Pekâlâ," diyor Paredes, "şimdi çıkabilirsin. Yarın yine görüşeceğiz."

"Bir sigara verebilir misiniz bana?"

"Elbette," diyor. "Al şu paketi."

Neredeyse dolu bir Winston paketi uzatıyor bana. Paketi cebime atıp odadan çıkıyorum. Yeniden diğer kaçıkların olduğu salona geliyorum. Bir ara, *Zerdüşt*'ten pasajlar okuyan adam zenci bir kadını bir köşede sıkıştırıyor, zorla eteğini kaldırmaya çalışıyor. Kadın, adamdan kurtulmak için çırpınıyor. *Zerdüşt*'ten pasajlar okuyan adam, kadını yere fırlatıyor, uyluğuna ve vajinasına vuruyor. Bunu yaparken, öbür dünyadan olduğu izlenimi veren bir sesle okuyor:

Vadilerde, dağlarda yürüdüm
Dünya ayaklarımın altındaydı.
Kefaretini ödeyen insan, cezanı çek!
İnanan insan: inancını koru!
İsyankâr insan: saldır ve öldür!

Demir yatakların olduğu odaya gitmek üzere oradan ayrılıyorum. Uykum var. Yataklardan birine bırakıyorum kendimi. Francis'i düşünüyorum. Bana iyice sokulmuş, omzunu göğsüme yaslamış; Baptist kilisesinin önünde oturuyoruz.

"Aşkım," diyor. "Komünist oldun mu hiç?"

"Evet."

"Ben de. En başında. En başında. En başında..." Uyuyup kalıyorum. Rüyamda, Francis'le ben hızla kaçıyoruz. Ekili bir tarlanın içindeyiz. Derken, uzakta bir otomobilin farları beliriyor. Bay Curbelo'nun arabası. Görünmemek için yere yatıyoruz. Bay Curbelo, ekili tarlaya doğru sürüyor arabasını. Yanımıza gelince duruyor. Bizi görmemiş gibi yapıyor. Francis ile ben, toprağın üzerinde, perişan bir hâlde, el ele tutuşmuş yatıyoruz. Uzun bir sualtı tüfeğiyle çıkıyor arabadan Curbelo. Ayağında paletleri, tam önümde duruyor.

"İki mersin balığı!" diye avazı çıktığı kadar bağırıyor. "Koskocaman iki mersin balığı! Birinciliği kapacağım bu sefer. Altın kupa benim olacak. Benim!"

Francis'le ben, onun ayaklarının altındaki toprağı oyuyoruz.

Yedi gün geçiriyorum Estatal Hastanesi'nde. Bir kez daha arıyorum bakımevini. Yine Arsenio çıkıyor telefona. Hâlâ bilinçsiz bir hâlde yattığını söylüyor Francis'in. Bu, son arayışım oluyor. Param bitiyor çünkü. Sigaram da.

Yedinci gün beni yeniden odasına çağırıyor Doktor Paredes.

Bir Hemingway posteri çıkarıp bana uzatıyor. "Senin için," diyor.

"Hediye mi?" diye soruyorum.

"Evet," diyor, "hayata bağlanasın diye."

"İyi de, hangi duvara asacağım bunu?" diyorum.

"Kim bilir, belki de taşınmak istediğin o evin ferah ve aydınlık odasına asarsın," diyor.

"Francis de gelecek mi?" diye soruyorum.

"Bilmiyorum," diyor. "Şimdi seninle birlikte, Bay Curbelo ile görüşmeye gideceğiz. Kız seninle gelmek isterse onu kimse engelleyemez."

"Çok sevindim," diyorum.

"Burası özgür bir ülke," diyor Paredes.

"Umarım öyledir," diyorum.

Hemingway'in posterine bakıyorum. Hüzünlü bir Hemingway. Bunu Paredes'e söylüyorum.

"Hemingway hasta burada," diyor. "Ölümüne doğru çekilen fotoğraflarından biri."

"Ölümsüzlüğe erişmek istiyordu," diyorum.

"Becerdi sayılır," diyor Paredes.

Ayağa kalkıyor. Gidip kapıyı açıyor.

"Hadi," diyor. "Bakımevine gidiyoruz."

O önde, ben arkada, çıkıyoruz. Upuzun bir koridoru katediyoruz. Kocaman giriş kapısının önünde duruyor. Anahtarıyla açıyor kapıyı.

"Hadi, gidelim," diyor.

Lobiye çıkıyoruz. Lobiyi geçip hastanenin otoparkına doğru yürüyoruz.

"Bunu senin için yapıyorum," diyor Paredes. "Daha önce hiç yapmadım böyle bir şey."

"Ah, gidiyoruz!" diyorum. " 'Francis Mc. Combert'in Kısa ve Mutlu Hayatı'nı okudunuz mu?" diye soruyorum.

"Okudum," diyor. "Çok iyi. Sen, "Bir Eşcinselin Annesi"ni okudun mu peki?"

"Beğenmedim," diyorum. " 'Devrimci', daha iyi bana göre."

"İşte bu yüzden yapıyorum bunu," diyor. "Şu lanet olası şehirde senin gibi Hemingway okuyan bir kişi daha olduğunu sanmıyorum."

Küçük bir otomobilin yanında duruyoruz. Paredes, kapıları açıyor. O, direksiyona kuruluyor; bense onun yanına.

"Hep yazar olmak istedim," diyor arabayı hareket ettirirken. "Hâlâ da istiyorum."

Bakımevine doğru yola koyuluyoruz. Yolda, torpido gözünden daktiloda yazılmış bir kâğıt çıkarıp uzatıyor bana Paredes.

"Dün yazdım," diyor. "Bakalım nasıl bulacaksın."

Kısa bir hikâye. Efendisine elli yıl hizmet eden bir uşağın hikâyesi. Efendisi ölünce, cesedin başına gidiyor uşak. Sessizce, uzun uzun seyrediyor onu. Ve suratına tükürüyor. Sonra tükürüğünü temizliyor. Ölünün yüzünü bir çarşafla örtüyor ve ayaklarını sürükleyerek oradan çıkıyor.

"Çok iyi," diyorum.

"Beğenmene sevindim," diyor.

Batıya doğru katediyoruz şehri. Flagler Caddesi'ne gelince sola, Downtown yönüne dönüyoruz. Bir dizi binayı geride bırakarak bakımevine ulaşıyoruz.

"Curbelo biliyor mu geleceğimizi?" diye soruyorum doktora.

"Evet," diyor. "Bizi bekliyor."

Arabadan iniyoruz. İner inmez girişteki tahta iskemlelerde oturan bütün kaçıklar, sigara istemek için üzerimize atılıyorlar. Cebindeki Winston paketini çıkarıp onlara veriyor Paredes. İçeri giriyoruz. Curbelo odasında oturuyor.

"Dostum!" diyor Curbelo, "Sizi görmek ne büyük mutluluk!"

El sıkışıyorlar. Paredes ve ben, Curbelo'nun karşısına oturuyoruz.

"Balık avı müsabakaları ne âlemde?" diye soruyor Paredes.

"İyi, iyi!" diyor Curbelo. "Dün birinciliği kaptım. Yirmi yıldır ilk defa birinci oluyorum."

"Kutlarım," diyor Paredes. Sonra bana dönüp, "William, bizi biraz baş başa bırakabilir misin?" diye soruyor.

Kalkıyorum. Çıkıyorum oradan. Odama gidiyorum. Pizzacıda çalışan kaçık, yataktan fırlıyor beni görünce.

"Bay William!" diye haykırıyor sevinçle. "Seni içeri attılar sanıyorduk."

Ida, Pepe, René, Eddy, bütün kaçıklar odaya doluşuyor. Coşkuyla beni selamlıyorlar. Yatağımın üzerinde kitapla dolu bavulumu ve kirli giysilerimi görüyorum.

"Döndünüz mü Bay William?"

"Hayır," diyorum. "Francis'le münasip bir eve geçeceğiz."

Sonradan düşkünleşen soylu hanımefendi Ida, bana yaklaşıp ellini omzuma koyuyor.

"Durumu sükûnetle karşılamalısın," diyor.

"Neyi?" diye soruyorum.

"Francis'e olanları," diyor. "Sükûnetle karşılamalısın."

"Ne oldu?" diye soruyorum.

"Francis burada değil artık," diyor Ida. "Dün annesi geldi New Jersey'den. Götürdü onu."

Daha fazla dinlemiyorum. Ida'yı iterek Francis'in odasına koşuyorum. Vücudumla yüklenerek açıyorum kapıyı. Şişman, yaşlı bir zenci yatıyor Francis'in yatağında.

"Ben dün geldim," diyor kadın. "Onun yerine. O gitti."

Korkuyorum. "Herhangi bir not bıraktı mı?" diye soruyorum.

"Hayır," diyor kadın. "Yalnızca bunu bıraktı."

Francis'in yaptığı resimleri gösteriyor bana. Hepsi orada. Melez aşçı Claridad; tek gözlü Reyes; uluslararası politika uzmanı Eddy; şeytani gözleriyle Arsenio; hem sert hem de hüzünlü çehresiyle bendeniz.

Curbelo'nun odasına gidiyorum. Meraklı gözlerle bakıyor bana Paredes.

"Olanları biliyor musun?"

"Biliyorum," diyorum. "Benim için daha fazla zahmet etmeyin artık. Yapacak bir şey yok."

"Üzgünüm," diyor Paredes.

"Delikanlı," diyerek söze giriyor Curbelo, "istersen burada kalabilirsin. İlaçlarını al. Dinlen. Kadından bol bir şey yok bu dünyada."

Salondan kaçıkları yemeğe çağıran sesi geliyor Caridad'ın. Ona doğru topluca hücum ediyorlar. Curbelo, ayağa kalkıyor, omuzlarımdan hafifçe itiyor beni.

"Hadi, yemeğini ye!" diyor. "Kendini burada olduğundan daha iyi hissedeceğin bir yer yok bu dünyada."

Başımı eğiyorum. Kaçıkların peşi sıra, yemek salonuna doğru gidiyorum.

Bakımevi! Üç yıldır burada yaşıyorum. Mütemadiyen ölmek isteyen yüz yaşındaki Castaño, hâlâ leş gibi sidik kokarak çığlık atmaya devam ediyor. Sonradan düşkünleşen soylu hanımefendi Ida, hâlâ Massachusetts'teki çocuklarının bir gün gelip kendisini kurtaracaklarını hayal ediyor. Uluslararası politika uzmanı Eddy, Üçüncü Dünya Savaşı'nın çıkması gerektiğini haykırarak televizyon haberlerini izlemeye devam ediyor. Yaşlı, tek gözlü Reyes eskisi gibi, takma gözünden boyuna irin akıtıyor. Arsenio hâlâ hükmediyor. Curbelo, bizden çarptığı paralarla burjuva hayatı sürmeye devam ediyor.

Bakımevi!

Romantik İngiliz şairlerin kitabını açıyorum. Blake'in *Cehennem Meselleri*'ni okuyorum.

Ölülerin kemikleri üzerinde sür
arabanı ve sabanını.
Izdırabın yolu
bilgeliğin sarayına çıkar.
Daima yetersizliğin eşlik ettiği
yaşlı ve çirkin bir kız kurusudur ihtiyat.
Budalalığın zamanıdır saatle ölçülen
Bilgeliğinki değil.

Ayağa kalkıyorum. Salonun bir köşesinde, tek gözlü Reyes uzun uzun işiyor. Arsenio, onun yanına gidiyor, kemerini çıkarıyor. Tokası sırtına gelecek şekilde, var gücüyle indiriyor. Arsenio'nun yanına gidiyorum. Kemeri alıyorum elinden. Kaldırıp olanca gücümle iskeleti çıkmış tek gözlü ihtiyarın vücuduna indiriyorum.

Dışarıdan Caridad'ın yemeğe çağıran sesi geliyor. Olsa olsa soğuk balık, pirinç pilavı, pişmemiş mercimek vardır.

Guillermo Rosales ya da Entelektüel Öfke[1]

Hayal kırıklığı paradigmasını, dehanın parıltısını, tatminsizliğin ızdırabını ve deliliği Guillermo Rosales gibi ete kemiğe büründüren pek az Kübalı yazar vardır. 47 yaşında, yoksul, yapayalnız ve unutulmuş biri olarak öldü. Eserlerinin büyük bölümünü yok etti. Yaşarken, kısa, otobiyografik tek bir roman yayımladı. 1987'de yayımlanan *Felaketzedeler Evi,* yerel bir edebiyat yarışmasında Octavio Paz'ın oyuyla ödüllendirildi. Ama başarısının etkisi, flaşların yanıp söndüğü anın ötesine geçemedi. Şimdilerde romanının Küba edebiyatının klasikleri arasında olduğunu söyleyenlerin sayısı hayli fazla. Ama okur kitlesinin büyük bölümü, onu hâlâ tanımıyor.

Felaketzedeler Evi (Bakımevi),[2] hayatın insanı dehşete düşüren bir boyutunu aktarıyor. İnsan hallerinin en karanlık

1 Bana bu araştırmayı öneren şair Néstor Díaz de Villegas'a; bu çalışmaya çok önemli katkılarda bulunan yazarın annesi Delia Quintana, kız kardeşi Leyma Rosales ve romancı Carlos Victoria'ya; *El alambique mágico*'nun *(Sihirli İmbik)* bir kopyasını veren yazar Norberto Fuentes'e minnettarım.

2 Boarding Homes (Bakımevleri), Amerika'da fiziksel ya da ruhsal sakatlığı olan insanların kapatıldığı özel kurumlardır.

köşelerine yapılan, pek az kişinin kayıtsız kalabileceği bir yolculuğun hikâyesi. Hikâyenin kahramanının yaşadığı mekânı biçimlendiren şeyler, aşağılanma, ahlaksızlık, leş kokusu ve fiziksel suiistimal. Sinir hastası olan yazar William Figueras'ın bir toplumsal süprüntü çöplüğünün, bir sefil barınağının boğucu atmosferinde yaşadıklarının katıksız bir doğrulukla hikâye edildiği yüz sayfa boyunca, ne merhamete ne de umuda tanık oluyor okur.

Ev değil cehennemdir bakımevi. Bahtsızların sonsuza dek hayvanlar âleminin çevrimini yeniden üretmeye mahkûm edildikleri çılgın bir dünyadır. Oraya kapatılanlar, "Gözleri bomboş bakan, yanaklarının eti çekilmiş, ağızlarında diş kalmamış, vücutları kirli varlıklar. "dır.[1]

Kırk yıllık Küba sürgün edebiyatının eşsiz bir örneğidir *Felaketzedeler Evi*. Bozgun, kesin; yabancılaşma ise kaçınılmaz bir şeydir kahramanımız için. Daha en başında tanımlar kendi konumunu: "Siyasi sürgün değilim. Topyekûn sürgünüm. Başka bir yerde, sözgelimi Brezilya, İspanya, Venezüella ya da İskandinavya'da doğmuş olsaydım, oranın sokaklarından, limanlarından ve çayırlarından da kaçıyor olurdum diye düşünüyorum bazen."[2] Bu çalışmada, Rosales'in Küba'ya nostaljiyle yaklaştığını gösteren en küçük bir belirti, Küba'yı özlediğini ihsas eden tek bir sözcük yoktur; aynen hâlâ yayımlanmamış son kitabı *El alambique mágico*'da[3] olduğu gibi.

Hayatının son döneminde Rosales'in en yakın arkadaşı olan romancı Carlos Victoria, onun Küba'ya nostaljiyle yaklaşmamasını derin nefretine bağlıyor. *Encuentro*'ya verdiği bir mülakatta şöyle diyor Victoria: "O nefretle besleniyordu.

1 *Felaketzedeler Evi*, s. 8.

2 *Felaketzedeler Evi*, s. 7.

3 *Sihirli İmbik*. (ç.n.)

Onun itici gücüydü nefret. İnsan yaradılışından nefret ediyordu. Hiç kimsenin, öncelikle kendisinin hiçbir kusurunu, hiçbir zaafını bağışlamazdı."

Felaketzedeler Evi'nin "nefretle yazılan bir roman"[1] olduğunu kendisi de kabul ediyor; gerçekliği bir felaket olarak algıladığını ve nihilizme yatkınlığını ortaya koyuyor: "Hem komünist hem de kapitalist toplumda yaşamış, her ikisinde de kayda değer bir nitelik bulamamış olan insanın deneyimi, tehlikeli olacaktır elbette. Benim mesajımın kötümser olması doğal. Gördüğüm, çevremde öteden beri tanık olduğum şeyler, bundan ötesine olanak tanımıyor. Tanrı'ya inanmıyorum. İnsana inanmıyorum. İdeolojilere inanmıyorum."[2]

Rosales'i Miami'den tanıyanların çoğu, içi sızlayarak hatırlıyor onu. Barut fıçısı gibiymiş. Küçümsemeye varan kırıcılığından, alınganlığından, karşısındakine vurmaya kadar giden hırçınlığından, kimi zaman bunu kendisine en yakın insanlara bile yaptığından söz ediyorlar. Ertesi gün yaptığından pişman olur, bunu yaptığı insanın kapısını çalarmış. Izdırap çekiyor ama kendisini sağaltmayı beceremiyormuş. Belli aralıklarla şizofreni krizi geçiriyormuş: Hayal görüyor, sesler işitiyor, duvarların ötesini gördüğüne inanıyormuş. Buna rağmen, ince bir mizah duygusuna sahipmiş; morali yerinde olduğunda şaka yapmayı severmiş. Sınırsız bir yaratıcılık kapasitesi varmış. Sohbet ederken, doğaçlama olarak inanılmaz hikâyeler anlatırmış. Birkaç gün sonra geliştirir, kâğıda dökermiş anlattığı hikâyeleri.

Hayatı boyunca basına verdiği tek mülakatta, karakterlerinin, "*Castrocu* totalitarizmden etkilenmiş Kübalılar, insani paçavralar" olduğunu söylüyor.[3]

1 Mariel (EE UU), yıl I, vol. 3, 1986.

2 Mariel (EE UU), yıl I, vol. 3, 1986.

3 Mariel (EE UU), yıl I, vol. 3, 1986.

Romanda, karakterlerin kafasından uçup gitmiş olsa da kısa ve teğetsel bir mevcudiyeti vardır geçmişin: Akıl hastalarından biri, Küba'da mülklerine el konulmuş olmasından yakınır; bir diğeri, her yeri istila ettiklerini düşündüğü komünistlere atıp tutmakla meşguldür. Dolambaçlı, uçsuz bucaksız bir şimdiye yerleşmiştir yazarın sesi. Küba'daki geçmişe pek az gönderme yapar. Kimlik çatışmalarını sergilemekten kaçınır. Küba'nın durumuna ilişkin dokundurmaların büyük bölümü, kahramanın bilinçaltını ve hayal âlemini işaret eder. Rüyalarında Küba'ya gider, Fidel Castro'yla yüz yüze gelir William Figueras. Diğer çalışmalarda kederle ifade edilen, sürgüne özgü bu takıntıların, sert, içler acısı bir anlatının biricik mizahi vahası olması ironiktir:

"O gece rüyamda yeniden Havana'da buluyorum kendimi. Yirmi Üçüncü Cadde'de, bir cenaze törenindeyiz (...). Ansızın beyaz bir kapı açılıyor; ağlamaları için tutulan on iki yaşlı kadının sırtladığı devasa bir tabut giriyor içeri. Bir arkadaşım, dirseğiyle kaburgamı dürterek, 'İşte, Fidel Castro'yu getirdiler,' diyor (...). Derken tabutun kapağı açılıyor. Önce Fidel'in bir eli beliriyor, sonra vücudunun yarısı. Nihayet büsbütün çıkıyor tabutun içinden. Üniformasına çeki düzen veriyor, gülümseyerek bize doğru yaklaşıyor. 'Bana kahve vermeyecek misiniz?' diye soruyor."[1]

William Figueras'ın Küba'yla ilişkisine dair diğer göndermeler, ızdırap ve istihzayla yapılan dokunuşlardır:

"Miamili kadınların bayıldığı, El Puma adındaki ünlü şarkıcı beliriyor ekranda (...). Hiçbir zaman çılgınca, her şeyi göze alarak bir ideolojiye bağlanmayacak; hiçbir zaman onun ihanetine uğradığını hissetmeyecek. Arzuyla, sıkı sıkıya bağlandığı bir düşünce asla kalbini paramparça edemeyecek

1 *Felaketzedeler Evi*, s. 81.

(...). Bir devrimin üyesi olma sevincini ve onun tarafından yok edilmenin ızdırabını hiçbir zaman yaşamayacak. Sistemin ne mene şey olduğunu, nasıl işlediğini asla bilmeyecek. Bunu asla bilmeyecek."[1]

Bakımevinde kalan sefillerin arasındaki ilişkileri, günlük basit alışkanlıklar biçimlendirmektedir: yemek, uyumak, fizyolojik ihtiyaçların karşılanması, cinsel ilişkide bulunmak. William Figueras, diğerlerini duygusuzca gözler, batakhane hayatının dayattığı merhametsizlik çerçevesinde onlarla etkileşime girer. Âdeta şiddet salgılar roman. Rosales'in –kendi kişiliğinin yanı sıra– çalışmasının da ayırıcı özelliklerinden biridir bu. Bu saldırganlık, nesrin berraklığında, mükemmel fiil ve sıfat seçiminde ve sert üslûpta, parmaklarla kulağın üzerinde yapılan bu tıpırtılarda ifadesini bulmaktadır.

"Yanına gidiyorum. Boynundan sıkıca tutup hayalarına tekmeyi yapıştırıyorum. Kafasını duvara çarpıyorum. 'Affedersin... Affedersin...' diyor Reyes. İğrenerek bakıyorum ona. Alnı kanıyor. Bunu görünce tuhaf bir haz duyuyorum. Havluyu kıvırıp iskelet haline gelmiş göğsünü kırbaçlıyorum."[2]

İçinde yer alıyor olmasına rağmen, şaşırtıcı bir berraklıkla ve araya mesafe koyarak değerlendirmektedir olayları:

"Benim komünist olduğum yıllarda, o bir burjuvaydı Küba'da. Komünistle burjuva, aynı yerdeyiz şimdi. Tarih, aynı mekânı uygun görmüş bize: bakımevi."[3]

Miami'ye ulaşır ulaşmaz, zihinsel sorunları nedeniyle özürlü olduğunu beyan eder ve hiç çalışmaz Rosales. Amerika'ya gelişinden beş yıl sonra yazdığı *Felaketzedeler Evi,* onun –genel olarak bakımevlerinde, ara ara psikiyatri kliniklerinde, kimi

1 *Felaketzedeler Evi*, s. 24.

2 *Felaketzedeler Evi*, s. 33.

3 *Felaketzedeler Evi*, s. 29.

zaman pespaye otel köşelerinde ve sefil bir evde geçen– Amerika hayatına tanıklık etmektedir. Kimsesizliği, yoksulluğu, tükenişi yaşar yedi yıl boyunca. Sosyal gruplara girmekten hoşlanmaz. Çok az arkadaşı vardır. Ama hepsi vefalıdır. Carlos Victoria'nın dışındaki yakın arkadaşları arasında, Reinaldo Arenas, –şimdi o bakımevlerinin birinde unutuluşa ve sefalete terkedilmiş olan, *Felaketzedeler Evi*'nin Negro'su– şair Esteban Luis Cárdenas, Carlos Quintela, Rosa Berre ve Kolombiyalı yazar Luis Zalamea vardır.

Miami'de ikamet eden akrabalarıyla ilişkileri, onun duygusal yıkımının önüne geçememiştir:

"Müstakbel kazanan, müstakbel tüccar, müstakbel zengin hovarda olarak tahayyül etmişlerdi beni (...) Havaalanında, ağzında neredeyse diş kalmamış, sıska, ürkek, –bütün aile mensuplarına kaygıyla baktığı, onları kucaklayıp öpmek yerine aşağıladığı için, aynı gün psikiyatri kliniğine götürmek zorunda kaldıkları– tırlatmış bir tip çıktı karşılarına (...). Kübalı küçük burjuva ailenin temiz çehresinde berbat bir leke (...). Aralarında akrabalık ilişkisine bağlılığını sürdüren tek kişi, sorumluluğumu üstlenerek beni –akrabaları ve arkadaşlarının tavsiyesi üzerine bakımevi denilen insani enkaz toplama evine yerleştirmeye karar verene kadar– üç ay boyunca evinde alıkoyan Clotilde hala oldu."[1]

1979 yılının Temmuz ayında, 33 yaşındayken Havana'dan ayrılıp Madrid'e gitmiş, 1980 yılının ocak ayında ise Miami'ye ulaşmıştı Rosales. Küba'dan ayrılarak, başka bir yerde yazmak istiyordu.

Küba'da, önceleri devrimci coşku seline kapılmış. Sierra Maestra'da sürdürülen okuma yazma seferberliğinin öncülüğünü yapanların arasındaymış. Daha sonra, *Escuela*

1 *Felaketzedeler Evi*, s. 10.

Especial del Servicio Exterior'da[1] diplomasi ve konsolosluk hukuku çalışmak üzere burs almış. Üzerinde zeytin yeşili üniforması, gri gömleği, ayağında yarım botlarıyla, –önce *Asociación de Jóvenes Rebeldes*'in,[2] daha sonra *Union de Jóvenes Comunistas*'ın[3] yayın organı olan haftalık gençlik dergisi– *Mella*'yı yöneten Carlos Quintela'ya görünmüş bir gün. On dört ya da on beş yaşında olmalı o sırada.

Quintela şöyle anlatıyor: "Uluslararası ilişkiler okulunu bırakıp *Mella*'da çalışmak istiyordu. Ama Fidel'e [Castro] bel bağlamadan yapılabilecek bir şey değildi bu. Ayda üç yüz pezo kazanıyordu orada. *Mella* ise, 60 ya da 70 pezo ödüyordu. Ama onu ikna etmek mümkün değildi; bir süre sonra, okuldan ayrılması için gereken kararı verdi Anıbal Escalante."[4]

1961 ile 1963 yılları arasında o dergide çalışmış. Daktilonun başına oturduğunda, göz açıp kapayıncaya kadar yazarmış makaleleri. Mağarabilim üzerine büyüleyici bir anlatı olan *Hondo*'nun[5] yayımlanmasından sonra, Bilim Akademisi'nden aramışlar *Mella*'yı. Bilim insanları, hayranlıklarını açıkça ifade ederek, Rosales'in on dört jeolojik oluşuma isim verdiğini belirtmişler.

Yorulmak nedir bilmeyen bir hikâye anlatıcısıydı Rosales. Şaka yapmaya, şifreli konuşmaya bayılır, teatral yetenekleriyle insanları uyuz etmekten hoşlanırdı. Kendisini ilgilendiren konulara saplanıp kalan, ne yapacağı önceden kestirilemeyen, saldırgan biriydi. O dönemden arkadaşları

1 Uluslararası İlişkiler Okulu. (ç.n.)

2 Genç Asiler Birliği. (ç.n.)

3 Genç Komünistler Birliği. (ç.n.)

4 Anıbal Escalante (1909-1977): Küba Komünist Partisi yöneticisi. (ç.n.)

5 Derin. (ç.n.)

böyle hatırlıyorlar onu. Hayatının son döneminde, trajik bir donukluğa dönüştü bu ışıltı. Gençlik yıllarıyla yetişkinlik dönemi arasındaki uyumsuzluk öylesine büyük ki, onu Miami'de tanımış olanların genç Rosales tasvirini inandırıcı bulmaları olanaksız.

Mella gibi yayın organlarında çalışan genç gazetecilerin yaratıcı bir coşkuyla koşuşturdukları bir dönemdir altmışlı yıllar. Arkadaşları, Guillermito derler Rosales'e. Guillermito'nun Vedado'daki evinde toplanarak müzik dinleyen, büyük bir şevkle dünya meselelerini konuşan grubun içerisinde Silvio Rodríguez, Norberto Fuentes, Antonio Conte, Víctor Casáus ve Eliseo Altunaga da vardır.

Orada bol bol okurlar, külrengi kâğıtlara resim yaparlardı. Rosales, Silvio'nun bir Poe hikâyesinden esinlenerek yaptığı canavar resminin karşısında uyur, o ürkütücü görüntünün varlığından zevk alırdı. Çirkin, vahşi ve uğursuz olan, düşlemle gerçeklik arasında bunaltıcı geçişlerle gece gündüz onun yakasını bırakmazdı.

Her satırını ezbere söyleyebildiği *Sábado de Gloria, Domingo de Resurrección*[1] romanını, arkadaşlarının çoğu biliyormuş o dönemde. Bu roman, 1968'de, *Casa de las Americas* ödülü için düzenlenen yarışmanın finaline kalmış. Oybirliğiyle yayımlanması tavsiye edilmiş. Ama yayımlanmamış.

La Gaceta de Cuba'da[2] yayımlanan iki bölümün başındaki takdim yazısı, şu cümleden ibaret: "Hikâyenin kahramanı, devrim öncesinde yayımlanan çizgi romanlardan etkilenmiş bir oğlan çocuğu."[3] Görünüşe bakılırsa, sansüre uğrama riski olmayan, zararsız bir metin.

1 *Cumartesi Günü Haz, Pazar Günü Diriliş*. (ç.n.)

2 *Küba Gazetesi*. (ç.n.)

3 *La Gaceta de Cuba*, no 74, Haziran 1969, s. 2.

Ama kitapçı raflarıyla ancak 1994'te Miami'de buluşabilmiş. Başlığı, *El juego de la viola*.[1] *La Gaceta de Cuba*'da yayımlanan versiyondan pek az farkı var. *A las dos mi reloj*[2] olan bölüm başlığı, *A la una mi mula*[3] olarak, *A las once campana de bronce*[4] başlığı ise, *A las siete mi machete*[5] olarak değiştirilmiş. Bir iki paragraf silinmiş, noktalama işaretlerinde değişiklikler yapılmış. Ses öykünmesiyle üretilen sözcükler eklenmiş. Cümleler daha kısa, daha keskin. Rosales'in ayırıcı niteliği bu ilk romanda biçimlenmiş durumda: keskin bir üslûp; çevik, nefes kesici bir anlatı yapısı.

Hikâye 1959 yılı öncesinde geçiyor.[6] Ergenliğin eşiğinde, kendini beğenmiş ve mutsuz bir çocuğun, Agar'ın günlük hayatını anlatıyor. Hikâyenin geçmiş zamanla anlatılan 95 sayfası, başlıklarını bir çocuk oyununun dizelerinden alan bölümlere ayrılmış. Viyola oyunu sonunda kahramanın mahalle arkadaşları Kötü Çocukların şeytani eğlencesine dönüşecektir:

"Çocuklar mı? Neden rahatsız oluyorlar?"

" 'Biz oyun oynuyoruz!' diye bir ağızdan haykırdılar."

Sevimli bir metin değil *El juego de la viola*. Tek müttefiğinin çizgi roman kahramanları olduğu, kendisine düşman bir dünyada yaşıyor Agar. Tutumunu, iç âlemindeki hırçınlık

1 *Viyola Oyunu*. (ç.n.)

2 *Saatim Ikiyi Gösteriyor*. (ç.n.)

3 *Katırım Saat Birde*. (ç.n.)

4 *Kampana Saat On Birde*. (ç.n.)

5 *Pala Saat Yedide*. (ç.n.)

6 Küba'da devrim süreci, 26 Temmuz 1953 Moncada Kışlası isyanıyla başlar, 1 Ocak 1959'da Batista'nın kovulması ve Santa Clara ile Santiago de Cuba şehirlerinin Fidel Castro, Che Guevara ve Raul Castro önderliğindeki isyancılar tarafından ele geçirilmesiyle son bulur. (ç.n.)

ve yalnızlık yönlendiriyor. Keskin ve acımasız bir çocukluk tasavvuru var:

"Bir çocuktan daha şeytani bir yaratığa rastladınız mı hiç? Tropikal kuşağın çocukları, suçlular dünyasının dölleridir."

Rosales'in –o dönemde Latin Amerika'da pek moda olan– efsanevi gerilla hikâyesi anlatmaya kalkarak Casa de las Américas jürisini ayartma gibi bir niyetinin olmadığı ortada. Tam tersine, dönemin siyasal atmosferine ve devrimci coşkusuna büsbütün kayıtsız bir roman onunkisi. Bu cüretinin –ya da samimiyetinin– doğal sonucu, sansür kurulunun önüne, gönlünce kesip biçebileceği güzel bir malzeme koymuş olmasıdır elbette:

"Hayır. Komünistler kesinlikle hoşlanmıyorlardı ondan. Halcón, Çavuş York ve diğerleri, hepsi berbat, dişleri dökülmüş, dazlak komünistler.

" 'Hepsinin kıçı yamalı,' diyordu Agata Nine. 'Hepsi bisiklet tamircisi gibi kokuyor.' "[1]

Üstelik, Agar'ın babası Papá Lorenzo, coşkulu bir komünisttir. Ama tutarlı biri değildir:

" 'Senin baban çok tuhaf bir komünist,' diyor Agata Nine. 'Önceleri insanları ikna ediyor grev örgütlüyordu. Popular'ın adayına oy vermeye o ikna etti beni. Şimdi serbest muhasebeci oldu, kapağı zenginlerin derneğine atma telaşında. Grevlerin, siyasetin canı cehenneme! Popular'a bağlılıksa mesele, onu ben sürdürürüm. Şimdi de tuttu rotaryen oldu. Komünistlik ve Rotary Kulübü! Anlaşılır gibi değil. Taktik icabı yaptığını söylüyor bir de!'

"Taktik icabı mı? Hiç anlamam şu taktik icabı yapılan işlerden. Seçmen kartımı geri versinler bana!"

"Benim istediğim de bu zaten!"

1 *El juego de la viola*, s. 89.

O yılın –aralarında Julio Cortázar ile Noe Jitrik'in de bulunduğu– Casa de las Américas jürisi, Renato Prada Oropesa'nın Bolivyalı gerillaları konu alan *La canción de la crisálida*[1] romanını ödüllendirir.

Rosales'in bu ilk romanı, –Latin Amerika'daki en iyi temsilcilerinden biri Manuel Puig[2] olan– pop art çevrelerinde köklü bir anlatı geleneğinin öncüsü olarak karşılanmış olmalı. "Çizgi roman dünyasına özgün yaklaşımıyla Latin Amerika anlatı geleneğinde yeni bir damarın kurucusu olarak görülebilirdi," diyor eleştirmen Carlos Espinosa. Bu romanın bunca yıl sonra basılmış olmasının, onu "mevsimsiz bir roman" yaptığı, haksız değerlendirmelere konu olmasına yol açtığı kanısında.

1963'te haftalık *Mella* dergisinden ayrılmasının ardından askere çağrılır Rosales. Psikiyatrik sorunları yüzünden Havana'daki Mazorra Hastanesi'ne yatırıldığında askerlikle ilişiği kesilir. Zihinsel sorunları olduğu artık belirlenmiş olsa da, kendisini yakından tanıyanlar onun eğlenmek için sıklıkla numara yaptığını bilmektedirler. Öyle ki, çoğu insan için, onun geçirdiği gerçek krizi oyun olsun diye yaptığı kriz numarasından ayırmak imkânsızdır. İlk romanının kahramanı Agar'ın yaptığı gibi fantezileri gerçek hayatta takdis etmektedir belki de. Yakın arkadaşı Quintela'ya askerlikle ilişiğinin kesilmesini açıklarken, "Delirdim," demiştir.

Onu şöyle anlatıyor Quintela: "Diktatörlükten nefret ediyordu. Otoriteye karşıydı. İsyankârdı. Her şeyi sorguluyordu."

---

1 *Krizalitin Şarkısı*. (ç.n.)

2 Manuel Puig (1932-1990): Hayatının büyük bir bölümünün kendi ülkesinden uzakta geçiren, genç yaşta Meksika'da ölen, eserleri pop art olarak kabul edilen Arjantinli yazar. Adını *Örümcek Kadının Öpücüğü* romanı ile duyurmuştur. (ç.n.)

1965'te ailesinin yanına, babasının büyükelçi olduğu Çekoslovakya'ya gider. Büyük bir sinir krizi geçirir orada. Daha sonra Sovyetler Birliği'ne geçer. Oradaki psikiyatri kliniğinde şizofreni teşhisi konulur. Küba'ya döndüğünde, 1966 ve 1967 yıllarında, yine psikiyatri tedavisi görür. Küba'daki doktorlar Sovyet doktorlarından farklı olarak Rosales'in sadece sınır kişilik bozukluğu olduğu kanısına varırlar.

Sonraki yıllarda, hiçbiri *Mella*'daki kadar uzun sürmeyen bir sürü iş yapar. Öğretmenlik, inşaatçılık, memurluk, radyo ve televizyonda senaryo yazarlığı yapar, çeşitli dergilere katkıda bulunur. Oysa sadece yazmak istemektedir. Kız kardeşi Leyma, *Paideia griega*[1]'yı okuduktan sonra, *Sokrates* adlı bir roman yazdığını söylüyor. "*Sokrates* onu çıldırtmıştı," diyor. "Onu yazmak için bir ay odasına kapandı. Hiç sokağa çıkmadı. Daha sonra yaktı o romanı. Kendini mahvetme yeteneği böylesine gelişkin başka hiç kimseye rastlamadım hayatımda. Her an sönebilecek bir ışıltı gibiydi o. Zamanını bilmesek de her an olabileceğini hissediyorduk bunun."

Yazdıklarını düzeltme, değiştirme yoluna gitmiyordu. Hızla yazıyor hızla yırtıp atıyordu yazdıklarını. Annesi yazdıklarını dolaba kilitliyor; o dolabın arkasını söküp kâğıtları buluyor, yok ediyordu. Arkadaşları Quintela ve Rosa Berre, Rosales'in On Yıl Savaşı'nı[2] konu aldığı, toprak sahiplerinin Küba'nın bağımsızlığındaki rolü ve Küba romunun tarihçesi

1 Prusyalı yazar Werner Jaeger'in Eski Yunan kültürü üzerine yazdığı kitap. (ç.n.)

2 Kristof Kolomb'un birinci yolculuğunda (1492) keşfederek İspanyol toprağı ilan ettiği Küba adası, 1898 yılına kadar İspanya toprağı olarak kalmış, 1902'de resmen bağımsızlığını kazanmıştır. 1868 yılında İspanya'nın özerklik talebine ödün vermemesi ve vergileri daha da artırması üzerine patlayan ve 1878'e kadar süren savaş, On Yıl Savaşı olarak anılmaktadır. (ç.n.)

gibi konulara da yer verdiği başka bir romanını yok ettiğini de hatırlıyorlar.

Bu romanı, kısa roman formunda yeniden yazmış Amerika'da. Daha sonra o da kaybolmuş ortadan. Sadece elle yazılmış iki üç sayfası duruyor bu çalışmanın. O birkaç sayfada, "1868 Savaşı'nın, büyük ölçüde, bölgeciliği yok etmeye, psikolojik, ülkesel ve kültürel bir Küba kavrayışı üretmeye hizmet ettiğini göstermek için"[1] kaleme alacağı romanın taslağı yapılmış. Tarihsel bir anlatıya sığınarak yaşadığı gerçeklikten sakınmak istemiş olmalı Rosales.

Onun çalışma tarzı düşünüldüğünde, *El juego de la viola*'yı oluşturacak kopyaları muhafaza etmesi, Küba'dan ayrılırken yanına almış olması şaşırtıcı geliyor insana. İki yılda yazmış *Felaketzedeler Evi*'ni. Roman, her şeyden önce yaşadığı bakımevlerinden biri olan Happy Home'un panoramasını yansıtıyor. Carlos Victoria, oraya yaptığı ziyaretlerden birinde, ilk sayfaları okumuş. Elindeki şeyin olağanüstü bir çalışma olduğunu fark etmiş.

Kitabı ilk Letras de Oro[2] yarışmasına sokan da Victoria'ymış. "Yazdıklarına güvenmezdi Guillermo. Hiçbir zaman tatmin etmezdi onu yazdıkları. Gözden geçirmem için bana verir sonra geri alır ve yok ederdi. Yazdığı birçok şey kaybolup gitti," diyor Victoria.

Yarışmanın roman bölümüne başkanlık eden Octavio Paz, 1987 yılının ocak ayında ödülü Rosales'e vermiş. Hayatının en mutlu anı olmalı. Arkadaşlarının çoğu hatırlıyor ödül törenindeki halini; keyfi yerindeymiş. Kırk yıldır ilk kez emeğinin gerçekten takdir edildiğini hissetmiş olmalı. Fotoğraflarda, sıska vücudundan sarkan kiralık siyah smokinle, Miami'li

1 Ailesinin elinde bulunan kişisel belgeleri.

2 Altın Harfler. (ç.n.)

entelektüellerin arasında hemen göze çarpıyor. Kendisini zorlayarak, belli belirsiz gülümsemiş.

Miami'deki "Küba kültürel ortamındaki müthiş bir yoksulluk"tan[1] yakındığı bir dönemde, basına yaptığı açıklamada, "Bir azınlığın kendisini ana dilinde ifade edebilmesi, ancak bu kadar büyük ve özgür bir ülkede mümkündür,"[2] diyor.

O dönemde Miami'de hüküm süren bu kültürel raşitizm, onun hayatına son verme kararında belirleyici etken olmuştu. Hayatının o biricik gurur anını, altı yıllık unutuluş ve toplum dışına sürükleniş dönemi izledi. Letras de Oro, kazanan yazarların eserlerinin İngilizce olarak basılması kararını hayata geçirmedi. Gün geldi, Letras de Oro ödülleri artık verilmez oldu; ödül verilen kitapların muhafaza edildiği depolar kapandı. Ve birileri, yangın marifetiyle onlardan kurtulmayı tercih etti.

Letras de Oro'nun edebiyat bilirkişiliğini üstlenmiş olan Kolombiyalı yazar Luis Zalamea, Rosales'in romanından çok etkilendi. Onu İngilizceye çevirdi. "New York'taki birkaç edebiyat ajansına götürdüm kitabı. Böyle bir konunun Amerika'da 'piyasa'sının olmadığını söylediler,"[3] diyor.

Kitabın yayımlanması konusunda umutsuzdur Rosales. Zalamea'nın kendisine yardımcı olmasını ister. Ama umutlu olmak için hiçbir neden yoktur ortada: Miamili yazarların çoğu, bastırdıkları eserlerin masraflarını kendileri karşılamaktadır. Günümüzde de değişmemiştir bu durum. Bunca aksilik yetmezmiş gibi, Avrupa, Amerika ve Latin Amerika

1 "Certamen literario revela diversidad", *El Nuevo Herald*, 27 Ocak 1987, s. 8.

2 "Escritor mıamense entre siete laureados con Letras de Oro", *El Nuevo Herald* (Miami), 23 Ocak 1987, s. 2.

3 Luis Zalamea, "Elegıa para Guillermo Rosales", *El Nuevo Herald*, 19 Temmuz 1983, s. 8-A.

entelektüel çevrelerinin ve yayınevlerinin yıllardır sürgündeki Kübalı yazarları tecrit etmelerine ve onların eserlerini yayımlamayı reddetmelerine yol açan Miami'nin kötü ünüyle de mücadele etmek zorundaydılar. Miami'deki Kübalı yazarlar, dünya basınında şehri mütemadiyen manşetlere taşıyan hararetli, saldırgan bir güruh olarak görülüyordu. Şimdilerde, "toplumsal Kübalı alternatif" kavrayışının yerle yeksan olmasından ve belli kesimlerde diasporanın eleştirel anlamda yeniden değerlendirilmesinden sonra, onlar için daha umut verici bir gelecek biçimlenecekmiş gibi gözüküyor.

Ama Rosales bekleyemezdi. Olanca marjinalliği ve dışlanmışlığıyla, karakteri ve hastalığı itibarıyle, yayınevlerinin kapılarını zorlayabilecek ne dermanı ne de parası vardı. Ama *El juego de la viola* ile *Felaketzedeler Evi*'ni bölümler halinde *Mariel* dergisinde;[1] *El alambique mágico*'nun iki hikâyesini, *El diablo y la monja* ile *A puertas cerradas*'ı ise *Linden Lane Magazine*'de[2] yayımlatmayı başardı.

1988 ile 1990 yılları arasında *El alambique mágico*'yu yazdı. O kitabın pek farklı olmayan iki kopyası, neyse ki Rosales'in hışmına uğramamış. "Bu kitap onu tatmin etmemişti. Hikâyelerin hayli sıra dışı olduğunu biliyordu," diyor Victoria. Kitaptaki on iki hikâyenin edebi nitelikleri farklı olsa da, Rosales'in kendine özgü üslûbu hepsinde hemen seçiliyordu. Bazı hikâyelerin kusuru, örgülenişinden çok konu seçimindeydi. *El alambique mágico,* anlatımın temel çizgisinin otobiyografik olmadığı tek kitabıydı Rosales'in. Aynı zamanda, erotizmin en yoğun olduğu kitabıydı. Yazar pek az kadının kendisine ilgi duyduğunu düşündüğünde erotizm doruğa çıkıyordu.

1 *Mariel*, yıl I, vol. 2, 1986; yıl I, vol. 3, 1986.

2 "Dos Cuentos de Guillermo Rosales", *Linden Lane Magazine*, vol. XI, no. 2, Haziran.

Çok zayıftı. Bütün dişleri dökülmüştü. Beslenmesi çok yetersizdi. Sıska vücuduna oturmayan ekşi kokulu giysileriyle keyifle sigarasını tüttürerek Flagler Caddesi'nden Downtown'a yürürken görmüş olsaydık onu, meczubun teki diye düşünürdük. Gençlik yıllarından bu yana değişmeyen iki şey, mütemadiyen sigara içmesi ve mizah duygusuydu. Belki de lekelenmemiş kusursuz dilini koruyabilmek için ne radyo dinliyor ne sinemaya gidiyor ne de televizyon seyrediyordu.

"Hayatın adaletsizliğine, ona en büyük zararı verebilecek olan şeyle, entelektüel şiddet ve öfkeyle karşılık vermek gerekir (...). Sadece yazmak zorunda olduğum şeye yer var zihnimde. Umarım daha fazla yer açılır,"[1] diyordu Rosales. Son kitabında boyuna yankılanıyor bu inancı.

Daha fazla yazmadı. Çok daha fazla hikâye üretebilecek bir kapasitesi olduğu hâlde, sessiz kaldı. Hayatının son üç yılında zihinsel ve fiziksel durumu muazzam bir hızla kötüleşti. Bakımevleri arasında mekik dokudu. Sonunda Miami'nin kuzey batısında mütevazı bir eve yerleşti. Çok az eşyası vardı. Keşişlerin inzivaya çekildiği hücrelere benziyordu kaldığı yer. Pek az kişi uğruyordu evine: Victoria, Cárdenas, Zalamea ve birkaç kişi daha. Victoria, ziyaretine gittiğinde, para, kitap ve sigara götürüyordu ona. "Ruh hali, hastalığına özgü keskin, hızlı değişimler gösteriyordu," diyor Victoria. Son döneminde, arkadaşlarıyla konuşmak yerine, önceden onlara yazdığı mektupları okumayı tercih ediyordu[2]. Bu, sözlü ifadenin tedricen yazılı ifadeyle ikame edilmesiydi.

Gazeteci Orlando Alomá, onun ölümü üzerine yazdığı yazıda, son günlerinden söz ederken, "Mum gibi erimişti,"

1 *Mariel* (EE UU), yıl I, vol. 3, 1986.

2 *El resbaloso y otros cuentos*'ta yer alan "La estrella fugaz" adlı hikâyede (Ediciones Universal, Miami 1997), Rosales ve Reinaldo Arenas'la karşılaşmalarını ve ilişkilerini anlatıyor Victoria.

diyordu.[1] Arkadaşı Reinaldo Arenas'ın ölümü de onu çok etkilemişti. Aylarca, her sabah saat on bire doğru, kendisini öldüreceğini söylemek için onu aradığını söylüyor Victoria. "Yapacağına ihtimal vermiyordum," diyor.

Ölümünden sonra da itibar görmedi eserleri. *Felaketzedeler Evi*'nin sadece bir bölümü, romanın özü çarpıtılarak, "Küba Diasporası Romanında Erotizm ve Mizah" konulu bir derlemede, "El refugio"[2] başlığıyla yayımlandı Küba'da. Elbette hatırı sayılır ölçüde erotizm ve mizah vardır romanın içinde; ama bunlar seyreltilir, hafifleştirilir, bambaşka bir anlam kazanır *Felaketzedeler Evi*'nin o olağanüstü bağlamında.

Küba edebiyatıyla ilgilenen eleştirmenlerin çoğu, ya görmezden gelmiş ya da anlayamamıştır Rosales'in eserlerini. Arada "Mariel Kuşağı" diye anılan grubun içerisinde zikretmekle yetinmişlerdir.

"Elime bir tabanca aldığımı hayal ediyorum. Dayıyorum şakağıma. Tetiği çekiyorum," demişti *Felaketzedeler Evi*'nde. 6 Temmuz 1993 salı sabahı, gerçeğe dönüştü bu kurmaca. Guillermo Rosales'in külleri, "Tanrı'nın bakışlarıyla derinlere nüfuz ettiği, yargıladığı, cezalandırdığı ve bağışladığı, kayıtsız ve yüzeysel"[3] Miami şehrinin bağrında dinleniyor şimdi.

Ivette Leyva Martínez
Miami, Mart 2000-Eylül 2002

---

1 Orlando Alomá, "La breve infelicidad de Rosales", *El Nuevo Herald*, 27 Temmuz 1993, s. 17-A.

2 *Barınak.* (ç.n.)

3 *El alambique mágico* (daktiloda yazılmış kopyası).

Küba'nın 47 yaşında intihar eden dâhi yazarı Guillermo Rosales'in, ağır bir şizofreniden muzdarip olduğu günlerde kaldığı zamanlardakine benzeyen bir bakımevini anlattığı *Felaketzedeler Evi*'nin baş karakteri William Figuares, –yine tam da yazar gibi– Küba'dan Miami'ye gelmiş sürgün bir yazardır. Ama halası, onu göçmenlerin çoğunlukta olduğu "bakımevi"ne yerleştirince burada bambaşka bir dünya bulur: Tersine işleyen bir Amerikan rüyası. **"Dışarıda bakımevi diyorlardı oraya, ama mezarım olacağını biliyordum ben,"** der William burası için. **"Hayattan umudunu kesmiş insanların sığındığı, kıyıda köşede kalmış barınaklardan biriydi. Kaçıklar çoğunluktaydı. Yapayalnız ölsünler, kazananların başına bela olmasınlar diye aileleri tarafından bırakılan yaşlılar da vardı."**

Felaketzedeler Evi'nin sakinleri, yeryüzündeki kişisel felaketlerin cisimleşmiş özetini sunarlar âdeta. Fakat bir süre sonra William, kendisi gibi bir felaketzede olan Francis'le tanışır. O güne dek içinde bir boşluk duygusu ve elinde İngiliz şairlerin kitabıyla yaşayıp giderken ruhunda bir umut filizlenir: Yeniden hayal kurup planlar yapmaya ve Beatles şarkıları mırıldanmaya başlar.

1987'de Octavio Paz'ın oyuyla Letras de Oro Roman Ödülü'nü kazanan ve bugün Küba edebiyatının kült kitaplarından biri olarak kabul edilen *Felaketzedeler Evi*'ni Gökhan Aksay İspanyolca aslından çevirdi.

"Muhtemelen bugüne kadar okuduğum en kederli roman."
–Thomas McGonigle

"*Felaketzedeler Evi*, kırk yıllık Küba sürgün edebiyatının eşsiz bir örneğidir."
–Ivette Leyva Martínez

Kapak David Drummond

"Mutlu azınlığa!"

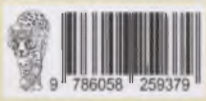

/jaguaryayinlari /jaguarkitap /jaguarkitap